2421

This weekly newspaper was mailed on
Tuesday, January 31, 1995

Lietuvos
Nacionalinė
M.Mažvydo
Biblioteka

TĖVIŠKĖS ŽIBURIAI

THE LIGHTS OF HOMELAND

Nr. 5 (2344) 1995 SAUSIS-JANUARY 31 • LIETUVIŲ SAVAITRAŠTIS — LITHUANIAN WEEKLY • 2185 STAVEBANK RD., MISSISSAUGA, ONT. L5C 1T3, CANADA • NUMERIO KAINA – $1

Įstatymai, kontrolė ir moralė

Valstybes sukūrusių civilizuotų kraštų gyvenimas paprastai yra tvarkomas įstatymais, atskirais potvarkiais bei nuosprendžiais, neprieštaraujančiais konstitucijom. Bet koks prieškonstitucinis veiksmas yra neteisėtas ir kaip toks netoleruojamas.

DEMOKRATINĖSE valstybėse teisėtvarka yra itin gerbiama ir vertinama. Kiekvienas pilietis turi teisę apskųsti teismui bet kokį prieškonstitucinį veiksmą arba prašyti nagrinėti kylančias abejones dėl konstitucinio teisėtumo. Tai pamatai, ant kurių laikosi teisinės valstybės struktūra, bandanti užtikrinti gyventojams būtiniausią gerovę ir saugumą. Tie pamatai susilipdė per ilgesnę politinių sistemų bei santvarkų raidą, neatsirado per naktį, susikristalizavo ir todėl jie laikomi kaip patikimi ir patys geriausi. Tuo pačiu per ilgesnį laiką išsiplėtojo teisėtvarkos patirtis ir praktika, pripratinusi žmones tik ja pasitikėti, remtis, jausti teisinę globą. Ne žmogus valstybei, bet valstybė žmogui stipriais pojūčiais įsismelkė sąmonėn. Iš to kilo ir žmogaus teises ginančios organizacijos, savanoriškai tapusios tam tikromis tarpininkėmis tarp žmogaus ir įstatymo, saugotojomis, kad žmogus nebūtų išnaudojamas, kad būtų išlaikomas lygiavertiškumas, kad būtų iš gyvenimo ištrinta bet kokia diskriminacija ir rasizmas. Ir kai šitaip demokratiniuose kraštuose tvarkomasi, atrodo, kad nieko kito turėtų ir nebetrūkti. Deja, taip nėra. Gyvename kaip tik didelių priešingybių laikus: juo daugiau įstatymų, potvarkių, juo aukščiau laisvasis žmogus keliamas į padanges, – juo daugiau visokeriopų nusikaltimų, neteisybės, skriaudos ir baimės dėl rytojaus. Už gera atsimokama piktu.

TOJI būklė negerėja. Kai kuriais atvejais ji darosi tiesiog katastrofiška. Vienur ir kitur ieškoma priežasčių, ne visada plačiau dairomasi, giliau galvojama. Ginklų kontrolė, negimusių kūdikių žudymas, įvairūs kraštutinumų pilni reikalavimai painioja siekius, sujaukia vertybes, viską rikiuoja vienon linijon, tarsi žmogaus sąžinė būtų tas pats, kas, sakykim, duonos kepalėlis: alkanas perka, sočiam nereikia. Po Antrojo pasaulinio karo Italijos premjeras de Gasperi Alcide, krikščionių demokratų partijos vadovas, pasakė: "Politinės, socialinės bei ekonominės reformos, konstitucinės garantijos, administracinė kontrolė, net ir sankcijos bei bausmės nėra paveikūs dalykai, nebent moralinis sąmoningumas būtų gyvas ir įtakojantis. Korupcijai užkirsti kelią neužtenka policijos pareigūnų, mokesčių tvarkytojų bei teisėjų veiklos. Kontrolieriai ir kontroliuojamieji, saugotojai ir saugojamieji, valdantieji ir pavaldiniai – visi turi jausti atsakomybę prieš visų daiktų bei dalykų Kūrėją ir Tvarkytoją. Nesutarimai socialiniuose reikaluose negali būti išspręsti, jei trūksta artimo meilės, kuri yra krikščioniškosios civilizacijos pagrindas; tarptautinės sutartys tėra popieriaus eikvojimas, jei jos nėra saistomos moralės principų. Politinė žmonių laisvė sugrius, jei ji nebus derinama su tais principais ir pagal reikalą pristabdoma moraline laikysena". Tai tiesos užrašas, pro kurį šiandien daugelis praeina užsimerkę. Tuos de Gasperi pasakytus pranašiškus žodžius turėtų prisiminti įstatymų leidėjai, jų saugotojai ir geresnio gyvenimo žadėtojai visur, visame pasaulyje, įskaitant ir mūsų Lietuvą, kuri taip pat bando kurti demokratiją, atremtą į įstatymus ir konstituciją. Gerovę betgi sukurs ne nubalsuota raidė, bet atstatyta moralė. Č.S.

Vilniuje, prie seimo rūmų, pašventintas paminklinis akmuo savanoriui ARTŪRUI SAKALAUSKUI, šioje vietoje žuvusiam nuo sovietų kariškių kulkos 1991 m. rugpjūčio pučui Maskvoje pasibaigus Nuotr. Alf. Laučkos

Lietuva prancūzų spaudoje

Kai Lietuva kovojo už savo nepriklausomybę, prancūzų spauda mirgėte mirgėjo žiniomis ir straipsniais apie jos eigą. Dabar tokio domesio nebėra, bet praėjusiais 1994 metais palyginti nemažai buvo rašyta apie Lietuvos rūpesčius, ypač provinciniuose laikraščiuose

DOC. L. SKŪPAS, Paryžius

Straipsnio pradžioje pirmiausia dėkoju Lietuvos ambasados Paryžiuje darbuotojai poniai Marie-Jose Belus, kuri mielai patikėjo man pluoštą 1994 metų Prancūzijos laikraščių, rašiusių apie Lietuvą.

Žinoma, tų laikraščių ir žinučių juose apie mūsų kraštą buvo nelabai daug. Tai ne tas laikotarpis, kai Lietuva kovojo už savo nepriklausomybę ir kai Prancūzijos žiniasklaida be paliovos minėjo mūsų tėvynės vardą.

Prancūzai labai mėgsta sensacijas ir todėl šiandien daug dėmesio skiria įvykiams Čečėnijoje, Alžerijoje ir buvusioje Jugoslavijoje. Bet ir Lietuvos prancūzų žurnalistai nepamiršo.

Politiniai klausimai

Politinio pobūdžio naujienų daugiausia pasirodė laikraščiuose "Monde", "Figaro", "Liberation" ir kt. Kultūros ir bendradarbiavimo naujienos atsispindėjo provincijų laikraščiuose, ypač ten, kur veikia draugijos, palaikančios glaudžius ryšius su Lietuva.

Pirmasis svarbus politinis klausimas, kurį žurnalistai bandė aprašyti, gvildenti ar aiškinti, tai Lietuvos noras įstoti į Š. Atlanto sąjungą (NATO arba ŠAS).

"Figaro" (1944.I.16) straipsnyje "Boriso Jelcino 'niet' Lietuvai" rašė: "Borisas Jelcinas staigiai ir labai neigiamai reagavo į Lietuvos pateiktą paraišką, pabrėždamas, kad jos priėmimas į Atlanto sąjungą sukeltų pasipriešinimo bangą visoje Rusijoje, ypač jos kariniuose sluoksniuose, nes niekam nepatiks jei karinės ŠAS jėgos atsidurs Rusijos pasienyje ir kontroliuos Karaliaučiaus sritį. Be to, Lietuvos priėmimas į ŠAS reikštų ultranacionalistinių jėgų sustiprėjimą pačioje Rusijoje". Laikraščio "Figaro" apžvalginkai šio B. Jelcino pasisakymo nekomentavo, tik mano, kad Lietuva kol kas galėtų tapti taikos misijos dalininke.

Atsakymas į priekaištą

"Monde" (1994.I.16) pateikė tarsi Lietuvos respublikos prezidento atsakymą B. Jelcinui. Laikraštis rašė: "Lietuva, prašydama priimti ją į ŠAS, visiškai nenori pakenkti nei kaimyninėms, nei kitoms Europos valstybėms. Ji mano, kad kiekviena šalis ras savo vietą naujose saugumo struktūrose".

Po Rusijos prezidento "niet" Lietuvai, mūsų šalį aplankė Prancūzijos europietiškų reikalų ministeris Alain Lamassoure ir pareiškė, kad "Baltijos šalių saugumas – bendra Europos saugumo dalis".

"Monde" (1994.I.24) išspausdino straipsnį "Ponas Lamassoure laidavo Prancūzijos paramą Baltijos valstybių vadovams". Jame rašoma: "Reikia nuraminti Baltijos šalių vadovus ir pareikšti savo solidarumą, ypač dabar, kai iš Maskvos sklinda tiek daug grasinimų ir gąsdinimų jų adresu".

Min. A. Lamassoure, lankydamasis Vilniuje, užsiminė ir apie išsireiškimo "artimasis užsienis", turint galvoje Lietuvą, Latviją ir Estiją, vartojimą rusų spaudoje. Mat jį vartodami, rusai nori pabrėžti savo įtaką šioje srityje. "Lietuva, Latvija, Estija yra tikras užsienis. Tai trys nepriklausomos Europos valstybės bendroje Europos tautų šeimoje", – sakė A. Lamassoure ("Monde", t.p.).

Vėlesniuose "Monde" numeriuose Lietuva iš naujo pristatoma skaitytojui, pateikiamos jos gyventojų skaičius bei kitos geografinės žinios.

1994 m. balandžio 16 d. "Monde" pateikė prezidento A. Brazausko pasisakymo Europos tarybos parlamentinėje sesijoje Strasburge komentarą. "Lietuvos prezidentas pareiškė, kad artimiausioje ateityje bus sunku visiškai sunormalinti santykius su Rusija, nes ji neatsisako savo 'senųjų stereotipų' mažų kaimyninių valstybių atžvilgiu."

Ryšiai su Europa

Antrasis politinis momentas, liečiąs Lietuvą ir atsispindėjęs prancūzų spaudoje, tai Lietuvos ryšiai su Europos sąjunga. Savaitraštis "7 jours Europe" (1994.VII.11) paskelbė žinią apie trijų Baltijos šalių ir Europos sąjungos derybas dėl laisvo pasikeitimo sričių sudarymo. Nuo 1995 m. sausio 1 d šis užmojis pradėtas įgyvendinti pirmiausia su Estija, nes jos ekonominės struktūros artimos Vakarų struktūroms. Po 4 metų ateis eilė Latvijai ir po 6 metų Lietuvai.

Laikraščiai paliečia ir kitas problemas."Courrier international (1994.IX.1-7) pamini, kad kartu su 855 danų kariais į Kroatiją pasiųsti ir 32 lietuviai, atlikę karines pratybas Danijoje. "Danijos gynybos ministeris Hans Haeky Kerup pareiškė, – rašo savaitraštis, – kad lietuvių įjungimas į danų batalioną liudija mano krašto politikų norą vis labiau priartinti Baltijos šalis prie Europos".

Ekonominis gyvenimas

"Le Figaro economique" (1994.II.16) straipsnyje "Lietuvos ekonomika sveiksta" pateikė įvairius statistinius duomenis, bylojančius apie Lietuvos ekonomikos pastovumą ir jos kilimą. "Infliacija sustabdyta, pinigas pastovus, bet per maža užsienio investicijų", – rašė laikraštis.

Straipsnyje kalbama ir apie lietuvių prekybininkų nuolatines keliones į Turkiją ir Arabų emiratus, apie turgus, investitorių apgaudinėjimą ir pan.

"Le nouvel economiste" (1994. II.11) straipsnyje "Geriau būti raudonu ir gyventi šiltai" komentuoja prezidento A. Brazausko ekonominę politiką. Pagal laikraštį, vidutinis darbo užmokestis Lietuvoje nuo

(Nukelta į 2-rą psl.)

Savaitė Lietuvoje

Lankėsi Švedijos ministerė

Sausio 24 d. Lietuvoje dviejų dienų oficialiam vizitui lankėsi Švedijos užsienio reikalų ministerė Lena Hjelm-Wallen, atvykusi pasitarti dėl Baltijos jūros gamtosaugos ir Ignalinos atominės elektrinės saugumo didinimo bei būklės Rusijoje, užpuolusioje Čečėniją. ELTA rašo, kad Lietuvos prez. Algirdas Brazauskas užtikrino, jog Baltijos jūros gamtosaugai skiriamas didelis dėsys, tačiau reikia kitų kraštų metodinės bei materialinės pagalbos. Jis padėkojo ministerei už Švedijos teikiamą paramą (556 milijonai kronų) pagalbos projektams, kurių svarbieji yra Ignalinos atominės elektrinės saugumo sustiprinimas, pakrančių apsauga, muitinių darbas ir vandens valymo įrenginiai. Dėl Rusijos A. Brazauskas išreiškė nuomonę, kad ji "nepakankamai įvertino Čečėnijos pasiryžimą siekti nepriklausomybės, praktiškai atsisakė dialogo šiuo klausimu", bet "ir toliau kreipiant viso pasaulio dėmesį į čečėnų tautos tragediją, nereikėtų izoliuoti Rusijos nuo tarptautinių organizacijų. Atvirkščiai, tiktai įtraukiant ją į tarptautinį bendradarbiavimą, galima tikėtis, kad Rusija priartės prie Europos demokratinių normų".

Lietuvos užsienio reikalų ministeriui Povilui Gyliui L. Hjelm-Wallen pasisakė remianti Baltijos kraštų pastangas tapti pilnateisėmis Europos sąjungos narėmis. Ji "Lietuvos rytui" (sausio 26 d.) pabrėžė, kad Lietuvos derybos su ES komisija dėl sutarties turėtų baigtis kuo greičiau, geriau pirmą pusmetį, kol Europos sąjungai pirmininkauja Prancūzija. Pasak ministerės, "Švedija jaučiasi tapusi katalizatoriumi, Baltijos šalims įsitraukiant į ES orbitą", ir aktyviai dalyvaus šiame procese per PHARE programą.

Svečiai iš Rumunijos

Rumunijos seimo delegacija atvyko į Lietuvą trijų dienų oficialiam vizitui sausio 23 d., praneša ELTA. Jos atsilankymu vykdoma praeitų metų kovo mėn. pasirašyta draugystės ir bendradarbiavimo sutartis, kurioje numatyta plėsti Lietuvos ir Rumunijos seimų ryšius. Pokalbiuose seimo vadovai pasikeitė nuomonėmis dėl galimybių greičiau įsijungti į Europos ekonomines bei saugumo institucijas. Buvo pareikšta, kad norint tapti ES narėmis, "reikia daug padaryti priartinant šalių teisinę sistemą bei įstatymus prie Europos standartų". Svečiai susitiko su Tėvynės sąjungos ir Socialdemokratų partijos frakcijų nariais, o delegacijos vadovas, Rumunijos seimo senato pirmininkas Oliviu Gherman sausio 24 d. seimo visuotiniame susirinkime pasakė kalbą. Taip pat vyko susitikimai su prezidentu Algirdu Brazausku, ministeriu pirmininku Adolfu Šleževičiumi, užsienio reikalų ministeriu P. Gyliu, seimo užsienio reikalų komiteto pirmininku K. Bobeliu ir Vilniaus universiteto rektorium Rolandu Pavilioniu.

Dešiniųjų pasitarimas

Druskininkuose sausio 14-15 d.d. įvyko pasitarimas tema "Dešiniųjų partijų bendradarbiavimas: prielaidos, problemos, perspektyvos". Jame dalyvavo Demokratų, Krikščionių demokratų, Politinių kalinių ir tremtinių sąjungos, Lietuvių tautininkų sąjungos ir Tėvynės sąjungos (Lietuvos konservatorių) vadovai bei išeivijos atstovai, rašoma pranešime spaudai. Dalyviai pasikeitė nuomonėmis apie Lietuvos politinę būklę ir aptarė dešiniųjų partijų bendradarbiavimo galimybes bei taktiką savivaldybių rinkimuose. Pasitarime Krikščionių demokratų partijos valdybos pirm. Povilas Katilius pažadėjo tiesiogiai neagituoti prieš kitų partijų kandidatus, o po rinkimų bendradarbiauti su išrinktais kitų partijų atstovais dalyvaujant koalicijoje "bendrų vertybių ir artimų nuostatų pagrindu, tačiau, negalėtume dalyvauti koalicijoje, į kurią įeitų LDDP".

Nesutinka su LDDP nuostatais

LDDP taryba sausio 21 d. priėmė pareiškimą, kurio nuostatai "Dėl Valstybės santykio su Bažnyčia" sukėlė didelį nepasitenkinimą dvasiškių tarpe, praneša ELTA. Lietuvos vyskupų konferencija savo išleistame pareiškime teigia, jog LDDP dokumente "iškreiptai interpretuojamas Bažnyčios mokymas ir interesai... Keliami apibendrinti ir nepagrįsti kaltinimai kišimusi į politiką,... Bažnyčioje įžiūrimas demokratinės ir civilizuotos visuomenės priešas." Vyskupų konferencija pabrėžia, kad "vienašališkas vyraujančios daugumos politinės grupuotės diktatas ir ideologija nustatant Valstybės ir Bažnyčios santykius, kelia grėsmę tolimesniam bendradarbiavimui" ir "Lietuvos valstybės tolimesnei raidai demokratijos ir tikros dvasinės laisvės kelyje". Nors buvo sudarytos trys darbo grupės, ieškančios būdų nustatyti tuos santykius švietimo, kariuomenės sielovados, religinių bendrijų teises į išlikusį nekilnojamąjį turtą atstatymo srityse, "dėl Vyriausybės nerangumo dialogas praktiškai nepradėtas", teigiama vyskupų pareiškime.

RSJ

KANADOS ĮVYKIAI

Kariuomenė be parašiutininkų

Kanadiečius ir pasaulį nustebino krašto apsaugos ministeris David Collenette, sausio 23 d. paskelbęs vienintelio Kanados parašiutininkų pulko (Canadian Airborn Regiment) panaikinimą. Šį elitinį Kanados karinių pajėgų dalinį palaidojo trys paskleistos mėgėjiškos vaizdajuostės. Vienon buvo įjungtas mirtinas šešiolikamečio Shidano Arono nukankinimas Somalyje 1993 m. kovo 3 d. Parašiutininkai jį nutvėrė pro vielas įslinkusį jų stovyklon. Dalinio vadai pradžioje paskelbė, kad somalą paauglį S. Aroną mirtis ištiko dėl susidariusių aplinkybių. Vaizdajuostei paširodžius, karinio teismo nuosprendžiu eilinis Kyle Brown gavo penkerius metus kalėjimo. Kiti parašiutininkai buvo tardomi ir turbūt tebelaukia teismo.

Viena iš š.m. sausio 16 d. paskleistų vaizdajuosčių, daryta Somalijoje 1993 m. dar prieš paauglio S. Arono žiaurų nužudymą, turi vieno parašiutininko prieš negrus nukreiptų žodžių. Tačiau didžiausio dėmesio susilaukė antroji 1992 m. vaizdajuostė, atskleidžianti naujokų įvesdinimą į parašiutininkų pulką jo Petawawos bazėje, Ontario provincijoje. Tokias tradicijas turi daugelis ne vien Kanados karinių dalinių. Kanados parašiutininkai betgi palaužė žmoniškumo bei kultūringumo ribas pasityčiojime iš įvesdinamų naujokų, juos paversdami viską ėdančiomis ir geriančiomis kiaulėmis. Liūdniausia, kad tos kažkieno mėgėjiškai darytos vaizdajuostės pasiekė ir tolimas užsienio televizijos stotis.

Kanados parašiutininkų pulkas, šaknis turintis su II D. kare veikusiais kanadiečių parašiutininkų batalionais, buvo įsteigtas 1968 m. Albertos Edmontone, o 1977 m. perkeltas į Ontario provincijos Patawawos bazę. Ten jam nuo 1993 m. rugsėjo mėnesio vadovavo plk. ltn. Peter Kenward. Pulką sudarė 660 parašiutininkų karių ir apie 40 karininkų. Jie visi, paskirstyti į tris kovos grupes, parašiutininkų pulkan yra įstoję savanoriais iš trijų kitų dalinių: Karališkojo 22-jo pulko Kvebeko provincijoje (anglai juos vadina Van Doos), Princesės Patricijos pulko Kalgaryje ir Kanados karališkojo pulko New Brunswicke. Iš tų dalinių sudarytos ir pagalbinės tiekimo grupės.

Tarnyba Kanados parašiutininkų pulke trukdavo nuo trejų iki penkerių metų. Prie normalaus atlyginimo pagal turimą laipsnį buvo pridedamas parašiutininkams skirtas mėnesinis 156 dolerių papildas.

(Nukelta į 9-tą psl.)

Vis netrūksta Lietuvoje tokių skaudžių plakatų ir dabar
Nuotr. D. Meliūno

Šiame numeryje:

Įstatymai, kontrolė ir moralė
Lietuvos gerovę sukurs ne įstatymai, bet atstatyta moralė

Lietuva prancūzų spaudoje
Santykiai su Rusija painūs, nes ji neatsisako senųjų polinkių

Aplankius Lietuvos konsulatą Seinuose
Lenkijos gyventojų surašymo metu nebus klausiama tautybės

Neraudok, motule, kad prie Kučių stalo...
Kančių rūmuose budėtojai meldėsi ir laužė plotkeles

Lietuviai Donelaičio žemėje
Labiausiai čia trūksta Lietuvos kultūrinės invazijos

Europos centre netoli Vilniaus
Ta vieta kol kas domisi tik užsieniečiai

Su "Laisve", apiplaukusia žemės rutulį
Kapitonas Ignas Miniotas pasakoja apie savo kelionę

Praeities lapus atvertus
Lietuvos kultūrininką Paulių Galaunę prisimenant

Su stribais ir partizanais
Neturėdami rimtų įkalčių saugumiečiai paruošė provokaciją

TĖVIŠKĖS ŽIBURIAI
THE LIGHTS OF HOMELAND

2185 Stavebank Rd., Mississauga, Ontario L5C 1T3, Canada.
Tel. 905-275-4672. FAX 905-275-1336.
Canada Post Canadian Publications Mail Sales Product Agreement nr.1001760
LEIDĖJAS: Kanados lietuvių katalikų kultūros draugija "Žiburiai"
REDAGUOJA: kun. dr. Pr. Gaida, Vyt. Kastytis, R. Sakalaitė-Jonaitienė, Č. Senkevičius, G. Gaižutienė. Metinė prenumerata – $40, pusmetinė – $20, rėmėjo – $50, garbės – $60 (Amerikoj – JAV dol.) oro paštu – $115. Pavieniai nr. – 1 doleris. Adresų keitimo reikalu kreiptis į "TŽ" administraciją. Skelbimai ruošiamam nr. priimami iki ketvirtadienio. Už skelbimų turinį redakcija neatsako. Rankraščiai taisomi redakcijos nuožiūra. Bendradarbių pasirašyti straipsniai nebūtinai reiškia redakcijos nuomonę.
Tėviškės žiburiai (The Lights of Homeland, USPS 740-550) is published weekly, except 1st a. 2nd week in August and 4th week in December by Lithuanian Canadian R.C. Cultural Soc. "Žiburiai", Inc., 2185 Stavebank Rd., Mississauga, Ont. L5C 1T3. Phone: 905-275-4672. U.S. office of publication, Lewiston, NY 14092. Membership fee: regular $40.00, supporter $50.00, honorary $60.00 per year. Second Class Postage paid at Lewiston, NY. US POSTMASTER: send address changes to: "Tėviškės žiburiai", P. O. Box 1195 Lewiston, NY 14092. CANADA POST: send address changes to 2185 Stavebank Rd., Mississauga, Ontario L5C 1T3. Printed in Canada.

Lietuva prancūzų spaudoje

(Atkelta iš 1-mo psl.)

20 dol. per mėnesį išaugo iki 60 dol., prancūzų firmos "Renault" ir "Citroen" atidarė savo salonus Vilniuje, sumažėjo infliacija, reformos tęsiamos. "Bereikia įveikti nedarbą", – baigia savo straipsnį žurnalistė Isabelle Lesniak.

Santykiai su lenkais

Daug vietos Prancūzijos laikraščiai skyrė sunkiam Vilniaus ir Varšuvos dialogui: prieštaravimai vertinant istoriją, tautinių mažumų problemos abiejose šalyse ir kt. Šia tema laikraštis "Liberation" (1994. III.13) išspausdino nemažą poeto Tomo Venclovos straipsnį "Lietuvos akistata su istorijos šmėklomis". Autorius apžvelgia Lietuvos istorijos vingius, kritikuoja senųjų stereotipų gajumą lietuviuose lenkų atžvilgiu. Jo manymu, "antilenkiški jausmai artimiausiais metais gali užnuodyti Lietuvos orą".

Aš gi, komentuodamas šį straipsnį, pasakyčiau, kad Lietuvos-Lenkijos santykiai ne tokie jau blogi: pasirašyta ir patvirtinta bendradarbiavimo sutartis, veikia ambasados, lankosi vyriausybinės delegacijos, na, o paprasti žmonės, tiek lenkai Lietuvoje, tiek lietuviai Lenkijoje, gyvena ramiai, mokosi ir meldžiasi savo gimtąja kalba ir pan.

Rusakalbiai ir kiti

Prancūzų spauda šiek tiek vietos skyrė Maskvos išpūstai problemai – rusakalbiams Baltijos šalyse, žydams ("Žydai KGB akimis" , "Monde", 1994. IX.16; "Vilniaus svaičiojimai dėl žydų mafijos", "La Croix l'evenement", 1994.IX.23 ir kt.).

Ne visi straipsnių autoriai objektyviai nušviečia situaciją. Dažnai jaučiamos subjektyvumo pozicijos arba tikrosios padėties nežinojimas.

Keliuose laikraščiuose pasirodė žinučių apie tranzito iš Karaliaučiaus per Lietuvą problemas, apie dviejų Lietuvos komunistų–išdavikų M. Burokevičiaus ir J. Jarmalavičiaus suėmimą ("Monde", 1994. I.18), apie kultūrinį Lietuvos ir Prancūzijos bendradarbiavimą.

Pagalba Lietuvai

Ypač daug straipsnių apie bendravimą tarp paprastų Lietuvos ir Prancūzijos žmonių pasirodė provinciniuose laikraščiuose. Tepaminėsiu keletą straipsnių pavadinimų: "Iš Panevėžio į Neuvecelle" (Panevėžio moksleivių viešnagė prancūzų šeimose), "Šešios tonos prekių Lietuvai" (humanitarinė pagalba, surinkta "Tilto Prancūzija–Lietuva" iniciatyva), "500-sis Lietuvos vaikas perėjo mūsų "tiltą" (500-jo vaiko viešnagė Saint-Etienne), "Alzaso–Lietuvos draugijos šventė", "Pas de Calais vaistininkai Lietuvai" (trečia sunkvežimių vilkstinė su vaistais į Lietuvą), "Jaunieji lietuvaičiai atranda Alzasą" (Anykščių ir Vilniaus moksleivių viešnagė), "Dvi Kauno akušerės stažuojasi Nancy", "Baltijos kraštų mados pasirodo" (Rygos madų festivalis, 25 metų Rūta Tūmėnaitė gauna Grand Prix ir apdovanojama vienerių metų stipendija Paryžiaus Esmond mokykloje, stažuote pas Paco Rabanne ir bilietu Ryga-Paryžius-Ryga), "Jonas, jaunas Lietuvos kunigas"(lietuvių kunigo stažuotė Lilio katalikų universitete), "Laimingų naujųjų metų Eliziejaus laukams linki Lietuva" (lietuvaičiai TAIZE krikščionių sąskrydyje: 4.500 iš Lietuvos, 100.000 iš visos Europos).

Baigiant norėtųsi ir pasidžiaugti, kad Lietuvą Prancūzijos spauda minėjo dažnai, draugiškai ir šiltai.

Kauno slaugos ligoninės koplytėlėje po Mišių. Iš kairės: vyr. gydytoja I. PONIŠKAITIENĖ, jos pavaduotoja slaugai L. STANKŪNAITĖ, direktorius A. ČIURLYS, ligonis–Lietuvos savanoris M. STAČIOKAITIS ir vokiečių kunigas J. ŠMIDTAS – ligoninės rėmėjas

Aplankius Lietuvos konsulatą Seinuose

Po ilgų svarstymų laimėjo Seinai • Atšiauri Lenkijos spaudos laikysena • Dabartinė konsulato užduotis – teisinė pagalba Lietuvos piliečiams, kultūrinė ir visuomeninė veikla, vietinių lietuvių suartėjimas su pagrindine tautos dalimi Lietuvoje, ryšiai su Lenkijos įstaigomis

ŽIVILĖ MAKAUSKIENĖ,
Varšuva

Lietuvos respublikos konsulatas Seinuose, po ilgų svarstymų ir diskusijų, oficialiai atidarytas 1994 m. birželio mėnesį. Prieš tai ne kartą iš Lietuvos vyriausybės pusės pasigirsdavo pasiūlymai, kad gal geriau konsulatą steigti Suvalkuose ar Balstogėje, nes Seinai per mažas miestas. Gerai, kad galutinai Lietuvos valdininkai konsulato vietą parinko ne ten, kur daugiau yra namų ir kaminų, bet Seinuose, kurių istorinė reikšmė Lietuvai yra didelė.

Konsulu Seinuose paskirtas buvęs Aukščiausios tarybos narys, užsienio reikalų komisijos pirmininkas Vidmantas Povilionis. Jo paskyrimą Lenkijos spauda sutiko labai nedraugiškai, apkaltino nacionalizmu, antilenkiškumu ir kitais nebūtais nusikaltimais, remdamasi Lietuvos lenkų sąjungos veikėjų nuomonėmis. Lietuvos užsienio reikalų ministerija įteikė Lenkijai net notą dėl konsulo diskreditavimo oficialioje spaudoje, bet, kaip ir paprastai, negavo jokio atsakymo.

Lietuvių būklė

Seinuose, praeityje pagarsėjusiuose lietuviška kunigų seminarija, spaustuve, lietuviškomis mokyklomis, šiandien lietuvių padėtis liūdna. Nors Seinų (valsčiuje) jų yra apie 40%, bet nėra nė vienos lietuviškos mokyklos, vaikų darželio. Lietuviai nebeturi net kur susitikti, nes Lenkijos Lietuvių draugijos dviejuose ankštuose kambarėliuose telpa vos keliolika žmonių...

Nenoriai į Seinus užsuka ir Lietuvos politikai ar žurnalistai, nes nėra čia kuo pasigirti. Todėl visi plaukte plaukia į Punską ir sugrįžę rašo apie tai, kaip gera lietuviams gyventi "broliškoje" šalyje, kiek jie turi telefonų, gražių tvartų, asfaltuotų kelių, užmiršdami, kad tautinių mažumų teisės nematuojamos tokiais matais.

Lietuvos respublikos konsulatas Seinuose ir toliau yra lenkiškos spaudos dėmesio centre. Beje, ne tik spaudos: nepraėjus net vienai dienai nuo jo oficialaus atidarymo, nuo pastato sienos buvo nuplėšta konsulato iškaba. Matyt, todėl nauja iškaba pritvirtinta taip aukštai, kad ne tik nuplėšti, bet ir užrašo perskaityti be kopėčių neįmanoma.

Konsulato paskirtis

Pagrindinės konsulato veiklos kryptys yra dvi: Lietuvos piliečių atstovavimas ir ryšiai su tautine lietuvių bendruomene. Kaip pasakojo konsulas Vidmantas Povilionis, atvykę į Lenkiją lietuviai susiduria su daugeliu problemų. Priminti dera, kad jau veikia trys sienos perėjos: Būdiškių-Kalvarijų, Lazdijų-Aradnykų ir geležinkelio Trakiškės-Šeštokai.

Lietuvos piliečiai neretai padaro nusikaltimų arba patys tampa įvelti į nusikaltimus. Vienas tokių atvejų, kai sulaikomi Lietuvos piliečių automobiliai, kurie muitininkams kelia įtarimą. Populiariausias nusikaltimas – cigarečių kontrabanda. Tokiais atvejais konsulo užduotis prižiūrėti, kad sulaikytųjų Lietuvos piliečių atžvilgiu būtų laikomasi atitinkamų normų bei įstatymų. Nors didesnių Lenkijos pareigūnų pažeidimų nepastebėta, bet konsulas gavo kelis skundus.

Kultūrinė veikla

Kol kas konsulatas Seinuose neturi sąlygų platesnei kultūrinei veiklai. O, konsulo nuomone, būtina yra plėsti Lietuvos-Lenkijos kultūrinį bendradarbiavimą, priartinti Lietuvos kultūrą Seinų gyventojams, stengiantis pakeisti čia vyraujantį negatyvų Lietuvos įvaizdį.

Kaip pastebėjo konsulas Povilionis, kol kas Seinuose iš vis nėra vietos lietuviškai kultūrai. Vietos valdžia taip pat dar nesuvokia, kad lietuviai turi čia tokias pačias teises reikštis kultūrinėje bei visuomeninėje plotmėje, kaip ir lenkų tautybės gyventojai. Kaip sakė konsulas Povilionis, į konsulato surengtą adventinės muzikos vakarą neatėjo nė vienas miesto ar valsčiaus atstovas, nors visi buvo pakviesti. O tuo tarpu, jei kokį nors renginį organizuoja Lenkijos ambasada ar konsulatas Lietuvoje, į jį atvyksta aukščiausių Lietuvos valdžių atstovai.

Negirdėti lietuvių kalbos

Į klausimą, kodėl Seinuose nesigirdi lietuvių kalbos, konsulas Povilionis atsakė: - "Aš tik galiu patvirtinti faktą, kad jau ketvirtą mėnesį gyvenu Seinuose, bet negirdžiu lietuvių kalbos viešai tiek, kiek jos turėtų girdėtis pagal lietuvių skaičių. Negaliu kalbėti apie šio reiškinio priežastis, šaknis. Iš kitos pusės, su tokia padėtimi visiškai derinasi neseniai Lenkijos seimo priimta nuotarmė, kad gyventojų surašymo metu ir toliau nebus klausiama tautybės. Tai reiškia, ir toliau nebus žinoma, kiek tautinėms mažumoms reikia mokyklų, vaikų darželių, vadovėlių. Lenkijos visuomenė, matyt, nenori šalia savęs matyti tautinių mažumų. Bet ir patys Seinų lietuviai turi stengtis surasti čia sau vietą, atsitiesti, pasijusti esą savo namuose. O be to, už sienos atsikuria atgimstanti Lietuvos valstybė" - kalbėjo konsulas.

Lankytojai iš Lietuvos

Pastebėjau, kad įvairiai su tais lietuviais iš Lietuvos būna. Antai, neseniai iš Lietuvos atvykę parlamentarai net nepasidomėjo lietuviško švietimo padėtimi Seinų valsčiuje (nors juos tam šeimininkai atvežė į šį kraštą). Neseniai Punske lankėsi vienas garbingas kunigas iš Lietuvos, kuris gyrėsi turįs gerus santykius su Elko vyskupu ir kitais Lenkijos dvasininkijos atstovais. Tuomet vienas lietuvis paprašė užtarti mus pas Elko vyskupą, kad greičiau leistų Seinuose pastatyti vyskupui ir poetui Antanui Baranauskui paminklą. "A, jei neleidžia, tai ir nereikia, pastatysime tą paminklą kur nors Lietuvoje" - tokio "patarimo" sulaukėme...

Panašių "nurodymų" gavome ir daugiau. Antai, iš Lietuvos pasiūlyta finansinė parama Lenkijos Lietuvių klubui Varšuvoje apmokėti dalį skolų už klubo nuomą, kad tik nekiltų koks nors skandalas ir nereikėtų Lietuvos valdininkams politinėmis priemonėmis reikalauti iš Lenkijos valdžios mums priklausančio ir tarpvalstybinėje sutartyje garantuojamo lygiateisiškumo (juk Lietuvos lenkų organizacijoms Lietuvos valdžia apmoka ir patalpų, ir net telefonų sąskaitas).

Keista elgsena

Atrodo, kad taip keistai, mums nesuprantamai suvokiamu Lietuvoje gerų santykių su lenkais vardan lietuviška mokykla atsirado ne Seinuose, o Vidugiriuose (nors ir čia ji labai reikalinga).

Neseniai mūsų kraštą aplankiusi "Tiesos" (dabar "Dienos") žurnalistė nusiskundė, kad nedėkingi Lenkijos lietuviai: tiek ir tiek gauna litų iš Lietuvos, o jiems vis dar maža. (Prie Lietuvos "pagalbos" ji priskyrė ir atsiskaitymą už "Aušros" prenumeratą, ir nedidelę finansinę pagalbą Dariaus - Girėno muziejėlio Šoldinė remontui, nors iki šiol šią vietą globojo ir savo lėšomis bei darbu ir pasiaukojimu Štetino–Vroclavo lietuviai). Todėl paklausiau Lietuvos respublikos konsulą Povilioni, ar jis nemano, kad toks Lietuvos oficialių atstovų elgesys mums, švelniai tariant, nepadeda?

Konsulo pareiškimas

"Aš manau, kad Lietuva jumis rūpinasi pagal šiandieninį savo supratimą. Jūs turbūt pastebite, kad jis po truputį keičiasi, bet ne taip sparčiai, kaip jūs norėtumėte. Iš kitos pusės, jūs esate išaugę kitose sąlygose ir susiduriate su kitokia kultūra. Jums dažnai atrodo, kad politinis lietuvių mentalitetas yra atsilikęs. Aš tai suprantu, bet negaliu ir nenoriu kalbėti apie žmones, kurie, atvykę iš Lietuvos, išreiškia savo nuomonę, bet jie nesuvokia, kad čia jie yra priimami kaip Lietuvos atstovai. Tiek, kiek apima mano konsulinė apygarda, aš bandysiu vykdyti tokią Lietuvos politiką, kokią matau aš ir, žinoma, kiek man leis ministerija.

Man atrodo, kad jūsų santykių su Lietuva esmė glūdi mentalitetų skirtume. Aš tikrai galiu pasakyti, kad Lenkijos lietuviai daro tai, ką Lietuvos valdžia (gal ne visa) dar turbūt nesuvokia, ką ji turėtų daryti. Čia yra visa problema. Taip, kaip dar anais disidentiniais laikais Sovietų Sąjungoje labai ryškiai skyrėsi lageriuose sėdintys lietuviai ir ukrainiečiai iš Vakarų Ukrainos. Jie rodė tam tikro politinio subrendimo požymius ir buvo tam tikru atžvilgiu panašūs. Aš tuomet suvokiau, ką tai reiškia, kai tos dvi tautos susidūrė su politine lenkų veikla. Jos abi turbūt turėjo tam tikrų priešnuodžių.

Ir šiuo metu aš matau, kad Lenkijos lietuviai, gyvenę tiek daug metų už Lietuvos sienos, politiniame mąstyme yra paėję arčiau Europos ir arčiau esminių dalykų. Tuo tarpu Lietuvoje einama politinių mokslų abėcėlė. Žmonės ten mokosi ir patiria tai, ką jiems seniai galėjo paaiškinti Lenkijos lietuviai. Bet kadangi svorių kategorija yra labai skirtinga, ir Lenkijos lietuviai nėra pagrindinė tautos dalis, tai pagrindinei tautos daliai atrodo, kad jos svoris įgalina manyti, jog ji visuomet yra teisi. Turbūt Lenkijos lietuviai per toli užbėga į priekį, ir mūsų žmonės nėra pajėgūs šiame mąstyme jų pasivyti."

Neužmirškime spaudos

Iškeliaujantiems į amžinybę kyla klausimas, kam palikti savo santaupas. Neužmirština, kad tarp įvairių fondų, lietuviškų institucijų bei organizacijų yra jau 45 metų sulaukę "Tėviškės žiburiai" – plačios apimties savaitraštis. Rašydami savo testamentus, neužmirškite ir jo. Iškeliauja tautiečiai į anapus vienas po kito, o "Tėviškės žiburiai" lieka šviesti ir toliau. Mažėjant tautiečių skaičiui, jie reikalingi vis didesnės paramos, ypač nuolat kylant paruošimo ir spausdinimo išlaidoms. Testamentinis palikimas "Tėviškės žiburiams" bus prasminga parama ir visai lietuviškai veiklai. Adresas: "Tėviškės žiburiai", 2185 Stavebank Rd., Mississauga, Ont., L5C 1T3, Canada. LEIDĖJAI

Prie Kauno slaugos ligoninės po Mišių, kurias aukojo dosnusis rėmėjas vokiečių kunigas J. ŠMIDTAS. Kartu su juo – kun. R. GRIGAS, generalinė "Caritas" sekretorė sesuo A. PAJARSKAITĖ, vokiečių karitiečiai ir maltiečiai

---

A†A
ANTANUI ELIJOŠIUI

mirus, mūsų nares žmoną MARIJĄ ELIJOŠIENĘ ir dukrą IRENĄ COX, jų šeimas, gimines bei artimuosius nuoširdžiai užjaučiame –

KLK moterų draugijos
Lietuvos kankinių parapijos skyrius

A†A
ANTANUI ELIJOŠIUI

mirus,

liūdesy likusiems žmonai MARYTEI, sūnums ir dukroms bei jų šeimoms reiškiame nuoširdžią užuojautą –

Stasė ir Aleksandras Kalūzos

A†A
SOFIJAI TREIGIENEI

mirus,

jos dukrai DALEI, sūnui JULIUI ir visiems giminėms reiškiame gilią užuojautą –

J. E. Čuplinskai *R. A. Kalendros*
D. L. Garbaliauskai *D. K. Manglicai*
S. G. Mitalai

Buvusiam mūsų choro nariui
a.a. ANTANUI ELIJOŠIUI
iškeliavus amžinybėn,

skausmo valandoje nuoširdžiai užjaučiame velionies žmoną MARYTĘ – buvusią ilgametę choro narę, dukrą IRENĄ, dabartinę choro narę, jos šeimą bei visus gimines ir artimuosius –

Lietuvos kankinių parapijos choras

PADĖKA

A†A

inž. VYTAUTAS SENKUS

mylimas vyras, tėvas ir tėtukas mirė 1994 m. gruodžio 9 d. Grand Cayman saloje.

Dėkojame: Anapilio parapijos klebonui kun. Jonui Staškui ir kun. Vytui Volertui už maldas laidotuvių namuose, gedulines Mišias ir palydėjimą į amžinojo poilsio vietą; Aldonai Vitkienei už jautrius atsisveikinimo žodžius Wasagos lietuvių vardu; karsto nešėjams, giminėms, draugams ir pažįstamiems už užprašytas Mišias, gėles ir pareikštą mums užuojautą žodžiu, raštu ir spaudoje.

Nuoširdus ačiū aukojusiems lauko virtuvei Vilniuje, Slaugos namams Toronte, "Tėviškės žiburiams" ir "Heart Foundation" organizacijai; draugėms už skanius pyragus, visiems atsilankiusiems į laidotuvių namus maldoms, dalyvavusiems šventovėje ir kapinėse laidotuvių dieną, atvykusiems palydėti ir atsisveikinti su mylimu Vytu, jam iškeliaujant į amžinybę.

Nuliūdę –

žmona Onutė, dukros – Alma ir Astra, sūnus Arvydas, vaikaičiai – Kristina, Devon, Kaitlin, Quintin ir Aras

---

MYLIMAI SESUTEI
a. a. ANELEI
mirus Lietuvoje,

jos broliui PETRUI KARECKUI su šeima reiškiame nuoširdžią užuojautą –

Hamiltono Aušros Vartų parapijos choras

Šeimos gydytojas,
dr. Aleksandras Spudas
šiuo metu priima naujus pacientus.
1448 Lawrence Avenue East, Suite 210,
(prie Victoria Park Avenue)
Victoria Terrace Medical Centre, North York, Ont. M4A 2V6
Tel. 416 751-0082

Neraudok, motule, kad prie Kūčių stalo...

Reportažas iš Kūčių vakarienės buvusiuose KGB rūmuose Vilniuje

ANTANINA GARMUTĖ,
Kaunas

Lengvos kaip pūkas snaigės leidosi į žemę. Šalveno. Iki vakarinės žvaigždės patekėjimo dar buvo toli. Tačiau mes, buvę tautžudystės aukos ir akcijos "KGB archyvus – į švarias rankas" dalyviai, suvažiavome į Vilnių iš visų Lietuvos kampelių. Kaip greitai bėga laikas: šiuose Kančių rūmuose kartu švęsime jau antrąsias Kūčias...

Kūčios – šeimyninė, artimiausių žmonių šventė. Todėl su mumis bus ir jie, išėjusieji į Anapus su Tėvynės vardu lūpose. Daug mena masyvios ir nebylios šių rūmų sienos . . .

Vargo akcija rūmuose tęsiasi.

Prie įėjimo mus, kauniečius, pasitinka budintys vyrai iš Šakių – Jonas Liaudaitis ir Povilas Stakėnas. Trečiame aukšte, štabe, radome dalyvių ir svečių registracijos dokumentus tvarkančias malonias moteris – Jolantą Kudirkaitę iš Šakių ir Stasę Semaškienę iš Raseinių. Pastaroji – politkalinė iš Magadano ir Tolimųjų rytų – prisiminė, kaip ją, 16-metę Ukmergės gimnazistę enkavedistas Bobenkovas suėmė ir išsiuntė į golgotas vien už mokyklinį dienoraštį, kuriame buvo "pagarbintas" "tautų tėvas". Mums besikalbant, atvyko budėti žmonės iš Vilkijos, Babtų ir Kupiškio.

Koridoriuje sutikau plačios šypsenos ir gerų akių žmogų.

— Pažįstate? – paklausė jis. – Matot, reikia žmoną-tremtinę pavaduot. Aš gi visai savaitei atvažiavau: budėsime, kaip Tėvynės sargyboje!

— Pasveikinkit su šventėmis savo žmoną Birutę, – paspaudžiau jam ranką. Prisiminiau Juozo ir Birutės Mažeikų šeimą, su kuria susipažinome Prienų šile, šventinant kryžių apygardos vado Lito–S. Staniškio žuvimo vietoje. Ši pažintis išliko ir stiprėjo.

O atskirose kamerose budėjo moterys ir vyrai. Moterys, kaip paprastai, šnekesnės. Vyrai, išvarginti ilgo budėjimo, nebuvo linkę bendrauti. Nepasisakė pavardžių.

— Jau manęs tai nefotografuokit! – užprotestavo vienas.

— Gerai, – Jūs nepateksit į kadrą, – nuraminau.

— Matot, kaip mes čia vargstam, – taikiai paaiškino kitas. – Viskas dėl vieno žmogaus užsispyrimo.

O trečias, nusisukęs į sieną, net neatsigręžė.

Didesnėje patalpoje jau buvo išrikiuoti stalai. Moterys ant jų dėliojo negausias vaišes, sumuštinukus. Tarp jų vikriai sukinėjosi ir "šeimininkas" – Vilniaus politinių kalinių ir tremtinių sąjungos skyriaus pirmininkas Stepas Žukas. Jis atsiprašė:

— Kūčios bus simbolinės. Atleiskit, kad visų tradicinių patiekalų nesuskaičiuosit.

— Svarbiausia, kartu pabūti, – į pokalbį įsiterpė Alytaus politinių kalinių ir tremtinių sąjungos skyriaus sekretorė Janina Juodžbalienė. Ji buvo neseniai grįžusi iš ligoninės. Gal todėl moteris su ašaromis akyse kalbėjo:

— Tokį šventą vakarą aš norėčiau pasakyti Skuodžiui: "Atsikvošėk, žmogau, praregėk ir paprašyk atleidimo pas Viešpatį . . . Juk tuoj įsižiebs vakarinė žvaigždė . . . Užgims Viešpats. Susimąstykite, žmonės. Ir mano trys broliai žuvo . . . Kiek būna atvejų – kai vienas žmogus aukojasi dėl visų, o čia vienas – verčia kentėti daugelį . . .

Nuraminome Janiną.

Pradėjo rinktis svečiai. Atėjo monsinjoras A. Svarinskas, prof. V. Landsbergis, seimo nariai – B. Gajauskas, J. Listavičius, A. Endriukaitis, J. Uždavinys. Iš Kauno atskubėjo visur suspėjanti seimo narė Vanda Briedienė su sūnumi: "Mama po ligos – tuoj nusprendė važiuot. Tad aš ir atvežiau" – paaiškino jaunuolis.

Kūčių vakarienę Kančių rūmuose pradėjome bendra malda. Prasmingai kalbėjo monsinjoras. Apie kančias. Besiliejantį pasaulyje kraują. Adventą ir išganymą. Jis sakė:

— Romėnai pastebėjo, jog žmogus žmogui – vilkas. Bet dar Platonas tikėjo, jog ateis tas, kuris visus išgelbės. Atėjo Kristus . . . Mylintis mus Tėvas yra danguje, o žemė yra vieta, kurioje mes savo darbais kovojame už amžinybę . . . Tačiau – ir skaudžiausiame skausme, ir tamsiausioje naktyje yra Viltis!

Susirinkusius sveikino, linkėjo ryžto ir jėgų ištverti opozicijos vadas prof. V. Landsbergis. Lietuvos politinių kalinių ir tremtinių sąjungos pirmininkas Balys Gajauskas, prisiminė Kūčias tolimuose sovietų lageriuose. Kovų metus ir kančių dienas priminė buvęs partizanas Antanas Lukša.

Kūčių dalyviai laužė plotkeles, dalijosi bendrais išgyvenimais. Sklido tradicinės, šio vakaro nuotaiką papildančios giesmės ir dainos. Jomis pakalbinome visus, gyvybes už Lietuvos laisvę sudėjusius, iš lagerių ir tremčių negrįžusius. Ir savo lemtį žinojusius:

— *Neraudok, motule, kad prie Kūčių stalo / šiemet viena vieta pasiliks tuščia / Ir nelauš plotkelės iš baltų rankelių / Tas, kur pernai laužė, ir dar buvo čia! . . .*

Motina Lietuva prisiminė visus – šių rūmų sienose kankintus. Tremtyje sušalusius. Iš bado mirusius. Po platų pasaulį išblaškytus.

Tą nepamirštamą Kūčių vakarą KGB rūmuose sielos akimis matėme juose. Jie žvelgė į mus iš Anapus. Ir rodėsi – ko gi daugiau begalėjo linkėti iškankintai mūsų žemei – jei ne ramaus kūrybinio darbo ir kasdienės duonos. Visiems.

Kūčios buvusiuose KGB rūmuose Vilniuje. Jose dalyvavo buvę Sibiro tremtiniai iš visos Lietuvos. Viršuje – iškilmė pradedama mons. A. SVARINSKO malda. Žemiau – dalyvių dalis Nuotr. A. Garmutės

Lietuviai Donelaičio žemėje

(Tęsinys iš praėjusio nr.)

S. Lukoševičius: Reikėtų lyginti pagal gyventojų skaičių.

V. Plečkaitis: Gyventojų tankumas panašus.

V. Šilas: Turėtų atsirasti vienas kitas kunigas misionierius, kuris sutiktų iš Lietuvos vykti į šį kraštą. O dabar kuriozas: šiuo metu ten laukiama atvykstant kunigo iš Amerikos... Kalbėdami apie mūsų tėvynainius Karaliaučiaus krašte nepamirškime elementaraus dalyko: žmogaus nuopuolis prasideda jo mintyse ir jam pirmiausia reikia gydytis sielą...

A. Matulevičius: Nesuprantu Bažnyčios politikos. Anksčiau dvasininkai dėl lietuviško rašto, dėl lietuviškos knygos eidavo į kalėjimus, į Sibiro tremtį. O dabar vienintelis kunigas sako, kad nesą savanorių dvasininkų, kurie norėtų čia įsikurti. Ar tai tiesa? O lenkų atvažiuoja keli kunigai. Tikintieji labai pageidauja maldaknygių, kas turėjo – seniai suplyšo.

Dažniau prisimename lietuvius, gyvenančius Tilžėje, Ragainėje, Gastose, Lazdynuose, Stalupėnuose, tai yra arčiau Lietuvos sienos. Bet mūsų tautiečių gyvena visame krašte. Apskritai nėra gyvenvietės, kur negyventų lietuvių. Jie, kaip ir rusakalbiai, labai užguiti, kenčia ekonomiškai, kultūriškai, religiškai. Lietuviai dar spaudžiami politiškai ir morališkai. Tokioje aplinkoje vietos gyventojai apsileido, plinta girtavimas. Svečiuodamasis pas juos matai, kaip jie ištroškę žinių apie Lietuvą, norėtų turėti darželių, mokyklų, bažnyčių, lietuviškos spaudos. Anksčiau vaikus krikštydavo Kybartuose, Vilkaviškyje, Marijampolėje ir kitose artimesnėse Lietuvos bažnyčiose. Dabar sunkiau važinėti per sieną. Lietuvos radiją girdi tik gyvenantys pasienyje, Lietuvos televizijos nemato, spaudos negauna. Šį kraštą turėtų šefuoti ne tik Marijampolės, Vilkaviškio, Šilutės ir kiti pasienio rajonai, bet visa Lietuva. Karaliaučiaus krašte reikia skatinti mūsų verslininkų veiklą, rūpintis norinčiais gauti Lietuvos pilietybę.

V. Plečkaitis: Svarstant vyriausybės programą Ministrui Pirmininkui uždaviau klausimą, kokia yra investicijų politika Karaliaučiaus krašte ir Baltarusijoje. Iš tikrųjų investicijos nėra skatinamos. Lietuvių verslininkai perka namus Vokietijoje, Amerikoje, net Australijoje. Kodėl naujieji milijonieriai negalėtų nusipirkti namo Karaliaučiaus krašte, pietinėje Kuršių Nerijoje, kitose šios srities vietose? Verslininkai stokoja valstybinio mąstymo.

V. Šilas: Politikai turėtų pabrėžti tai, kas yra ypač svarbu ir Lietuvos valstybei, ir Karaliaučiaus sričiai. Abiem pusėm rūpi ekologijos problemos. Be susitarimo neturėsime švaraus Nemuno ir švarių Kuršių marių vandenų. Mums turi būti ne vis tiek, kaip ekologiškai tvarkomasi Karaliaučiaus srityje. Juk šis kraštas – Lietuvos geografinės teritorijos tąsa.

V. Plečkaitis: Mes ilgai neturėjome valstybės. Esame įpratę galvoti apie save, savo šeimą. O kokia bus Lietuvos valstybė, kokia jos tąsa, tradicijos, kokie yra valstybės interesai, mažai kas tegalvoja.

V. Šilas: Kaip minėta, Karaliaučiaus krašte daugelis lietuvių gyvena mišriose šeimose. Į kurią pusę jos palinks? Tai priklauso nuo Lietuvos valstybės, nuo jos paramos šio krašto lietuviams.

Kartą Zauerveinas padarė tokį bandymą: sutikęs grįžtantį iš mokyklos būrelį vaikų klausė vokiškai, ar kuris nors iš jų yra lietuvis. Visi pasakė: ne, ne. Tuomet išsitraukė pinigėlių ir sako, jei kas pasisakys mokąs lietuviškai, tam ir duosiąs. Vaikai ir sako lietuviškai: duok man, duok man...

Panašiai yra ir su krašto gyventojais: jie nėra tvirtai apsisprendę, kokios jie tautybės, žino tik tiek, kad dabar jie kalba rusiškai.

Lietuviškumas pasidarytų patrauklesnis, jei Lietuvos radijas, televizija, spauda būtų čia daugiau prieinami. Nėra į tą kraštą ir mūsų kultūros invazijos. Ekonominiai ryšiai irgi neskatina būti lietuviu. Mažiau vargo, jei esi ne lietuvis.

18 mokyklų srityje ir 3 paties Karaliaučiaus mokyklose pagal sutartis dirba Lietuvos mokytojai. Tačiau jų vadovaujamų būrelių ir fakultatyvų, kurie būna vieną kartą per savaitę ar net kartą per mėnesį, maža. Valstybė turėtų rūpintis, kad atsirastų ir lietuviškų mokyklų.

Gyvenu Vilniuje, Justiniškėse. Neseniai čia atidaryta didelė lenkų vidurinė mokykla. Ją pastatė ir viskuo aprūpina Lietuva. Taip yra ir su kitomis mūsų tautinių mažumų mokyklomis. O Karaliaučiaus srities administracija neranda lėšų lietuvių mokykloms pastatyti. Be to, abejojama, ar bus norinčių jose mokytis. Gastų rajone, Naujojoje (dabar Timiriazevas), gyveno buvęs partizanas Steponas Bubulas. Sąjūdžio laikais jis buvo surinkęs ar ne 700 šio krašto žmonių pareiškimų, kuriais prašyta atidaryti lietuvišką mokyklą. Deja, jam nepasisekė. Vietos valdžia išvadino jį banditų išpera ir atsisakė kalbėtis. S. Bubulas neseniai persikėlė gyventi į Tauragės rajoną. Savo namą pardavė lietuvių bendruomenei, gavusiai tam pašalpą iš Tautos fondo. Dabar tas namas remontuojamas, jame bus įkurta pirmoji lietuviška pradinė mokykla. Viskuo rūpinasi Naujosios mokytoja V. Vasiliauskienė. Iš Lietuvos negali gauti net mokyklinių suolų. Laikraštyje "Donelaičio žemė" ji paskelbė savo prašymą sušelpti šią mokyklą.

Derybose su Rusija Lietuva turėtų reikalauti, kad lietuvių švietimu būtų rūpinamasi taip pat, kaip Lietuvoje rūpinamasi rusų mokyklomis.

V. Plečkaitis: Žmonių požiūris daug priklauso nuo ekonominės būklės. Viena iš priežasčių, kodėl Lietuva nedaug padeda Karaliaučiaus lietuviams, – esame ekonomiškai silpni. Turime rungtyniauti su viena didžiausių ir ekonomiškai stipriausių Europos valstybių – Vokietija. Šiame krašte ji vykdo apgalvotą, subtilią, profesionalią politiką. Vokietija visada teigia, kad Karaliaučiaus krašto priklausomybė tarptautiniu lygiu yra nekvestionuojama. Kam erzinti lokį? Jie veikia ekonominiais būdais, taip pat ir Europarlamente. Neseniai vokiečių atstovė Europarlamente Hof parengė specialų pranešimą, kokios politikos turėtų laikytis Europarlamentas, tai yra pajėgiausios Europos valstybės, Karaliaučiaus krašto atžvilgiu. Remiantis šiuo pranešimu buvo parengta rezoliucija dėl Karaliaučiaus krašto. Ją gavo ir Lietuvos prezidentūra. Įdomu tai, kad Vokietija neakcentuoja turinti pretenzijų į šį kraštą. Į pirmą vietą iškeliamas šios srities gyvybingumas. Jeigu vietos žmonės būtų izoliuoti nuo Rusijos, kitų kaimynų, nuo Europos, tai jie atsiliktų nuo kitų tautų ir valstybių, gali sukelti ekologines ir kitas krizes, pavojingas visai Europai.

Ir Lietuvos užsienio politika turėtų būti profesionali. Svarbu, jog Prezidentas ir Vyriausybė laikytųsi nuostatos, kad ši sritis būtų demilitarizuota. Čia buvo užsiminta, kad apskritai vengiama kalbėti apie šį kraštą. Iš tikrųjų dabartinė valdžia yra daug atsargesnė už ankstesnę. Mano nuomone, visos Lietuvos vyriausybės neprofesionaliai, nepasiekdamos tarptautinio diplomatinio lygmens, gvildena šį klausimą. Todėl reakcija į Lietuvos politikų pasisakymus dažnai būna neigiama iš visų pusių – ir vokiečių, ir lenkų, ir ypač rusų. Mes dažniausiai keliame teritorines pretenzijas, tarytum galėtume tą sritį jėga prisijungti.

(Nukelta į 6-tą psl.)

Laužomos plotkelės Kūčių vakarienės metu buvusiuose KGB rūmuose 1994.XII.24. Matyti prof. V. LANDSBERGIS, mons. A. SVARINSKAS
Nuotr. A. Garmutės

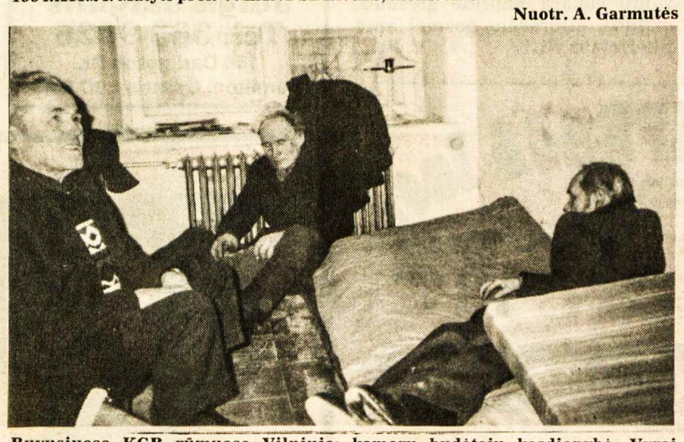

Buvusiuose KGB rūmuose Vilniuje: kamerų budėtojų kasdienybė. Vyrai iš Raseinių ir Šakių, pasitiesę čiužinius ant grindų, visai nenusiteikę fotografuotis. "Mes čion ne pozuoti atvažiavom, o vargti". Jie budi, kad KGB archyvų neperimtų nepatikimi pareigūnai. 1994 m. gruodis
Nuotr. A. Garmutės

Optical Studio
OPTIKAS R. SCHMID
1586 Bloor Street West,
Toronto, Ont. M6P 1A7
(Prieš Lietuvių namus)
Telefonas 535-6252
Greitas patarnavimas, neaukštos kainos. Gaunami kontakto lešiai (contact lenses).

TĖVIŠKĖS ŽIBURIAI
THE LIGHTS OF HOMELAND

savaitraštis, didelio formato, 10 puslapių,
reguliari metinė prenumerata – $40.00,
rėmėjo – $50.00, garbės – $60.00
(JAV-se amerikietiškais)

Prašau siuntinėti "Tėviškės žiburius" ištisus metus šiam NAUJAM skaitytojui (metinė prenumerata $30.00)

Vardas, pavardė .....

Adresas .....

.....

.....

Siunčiu prenumeratą .....dol., auką ..... dol.

Laikraščio adresas:

"Tėviškės žiburiai"
2185 Stavebank Rd., Mississauga,
Ontario, L5C 1T3, Canada

Norintiem susipažinti "Tėviškės žiburiai" siunčiami nemokamai keletą savaičių. Prašome pranešti tokių asmenų adresus.
ADMINISTRACIJA

REMKIME KANADOS LIETUVIŲ FONDĄ!

Iki šiol šis fondas išleido per 1,100,000 dolerių lietuviškai kultūrai, menui, švietimui paremti. Pagrindinis fondo kapitalas yra neliečiamas, tiktai palūkanos skiriamos lietuviškai veiklai įvairiose srityse.

Sudarydami testamentus, bent dalį turto palikime Kanados lietuvių fondui (Lithuanian-Canadian Foundation).

Tapkime šio fondo nariais ir aukokime jam! Visos aukos atleidžiamos nuo valstybinių pajamų mokesčių.

Testamentines ir kitas aukas siųsti:

Lithuanian-Canadian Foundation, 1573 Bloor St. W., Toronto, Ont. M6P 1A6.

FONDO TIKSLAS – LIETUVYBĖS IŠLAIKYMAS

Iš tėviškės laiškų

Naujieji ūkininkai

Turbūt nusibodo Jums mūsų verkšlenimai, mūsų ligos ir bėdos, bet net reikėtų pagalvoti, kas pas mus dabar yra gerai. Gruodžio 23, naujoje Ryliškių šventovėje buvo 50-ties metų minėjimas tų tragiškų įvykių Dzūkijoje, kai buvo deginami Klepočių, Vabalių ir kiti kaimai, išžudyta daug nekaltų žmonių. 1944 m. per Kūčias degė sodybos, švietė gaisrai visoje Lietuvoje. Šiame minėjime dabar teko ir man dalyvauti (nors ir vėl sustybau, sušalau).

Taigi lygiai prieš 50 metų pirmą Kalėdų dieną suėmė ir Jūsų brolius – Liudviką su Jonuku. Abu jau a.a. Nuvežė visus į Merkinę, ten sugrūdo į rūsį po keliasdešimt, tardė, mušė, kankino ir po to, surištomis viela rankomis, pėsčius varė 30 km. į Alytų. Šaltis buvo didelis, o visi apdaužyti, sukruvinti, suplėšytais drabužiais. Vėliau – Vorkuta...

— Kaip mes atrodėme tada, – pasakojo a.a. Liudas, – kai prėjome tėviškės mišką, sąvąjį kelią; pagalvojau – Dieve, kad tik nesutikčiau tėvelio, važiuojančio mūsų ieškoti, kad jis nepamatytų, kokioje padėtyje atsidūrėme. Kaip baisiausius nusikaltėlius, surištomis rankomis, kareiviai su šunimis ir šautuvais aplinkui... Ir už ką?...

Taigi praėjusį penktadienį Ryliškių šventovėje ir buvo prisiminti visi tų dienų kankiniai, nes nedaug liko nepaliestų sodybų. Būtų išvežę ir jūsų tėvelius, bet dėdė Ignotas su Plikionių Vaniuška išgelbėjo. Jeigu apie tai dar neparašiau, tai priminkite, kitame laiške parašysiu.

Šventovėje buvo labai gražios iškilmės. Trys kunigai laikė šv. Mišias, dalyvavo mokyklos mokiniai su daugybe vėliavų, šauliai, savanoriai, visi jau pražilę seneliai. Jaunimo nebuvo, išskyrus vaikus. Taip jau išauklėtas jaunimėlis, kad blogos pasekmės matosi visur.

Taigi verkė visi, paskendę skaudžių prisiminimų jūroje. Ir aš vis prisimenu, kad neilgai gyveno mūsų Liudas po tų Kalėdų – tik 50 metų. O jei būtų gyvas ir sveikas (taip skaudi ta liepos pirmoji šių metų, jo mirtis), jis nebūtų praleidęs šios dienos skaudaus minėjimo. Buvo taip graudu, kad aš tik viena tame minėjime.

Namuose pas mus prieš Kalėdas buvo labai graži ir jauki savaitė. Ruošėmės šventėms – pirko martelė pirkinius, dovanėles, sūnelis negėrė, gavome nuo Jūsų laišką su atviruku – vėl kiek džiaugsmo! Kūčioms suvažiavo visi vaikai ir anūkėliai, buvome vienuolika, o Liudo vieta tuščia, tik lėkštelėje degė žvakutė su eglės šakute. Taip pagerbėme jo atminimą. Viską darėme pagal senus papročius. Naktį anūkėlė Ritutė susapnavo, kad matė tėvuką tokį gražų, šviesiais drabužiais; atrodė, kad jis laimingas, nes visi pas jį nueisime.

Per visą švenčių šurmulį nesijaučiau tokia vieniša ir nelaiminga, o dabar vėl ašaroja akys ir širdis, nors mano paguoda – alytiškė dukra. Ji labai panaši į savo tėtuką ir užsispyrimu, ir charakteriu. Ji negali būti be gerų darbų kitiems, todėl neša dovanėles našlaičiams, kuriuos globoja. Ir dabar pas mus per Kūčias ir Kalėdas buvo su ja du našlaičiai – tai vis jos geradariškumas.

Kauniškė dukra su Ritute irgi savotiškos našlaitės, kai išgeriantis tėvelis jas pametė, betgi turtingos ta ramybe be girto blogio namuose. Jos abi jau kitur gyvena, prie kitos moters prisiglaudusios jos bute. Atvežė jos net ir dovanėlių visiems šeimoje, nes dukrelė darbšti ir gerai uždirba prie kompiuterių. Bet sunkus darbas. Po darbo jai skauda galvą ir akis. Bet ką darysi, dirbti ir gyventi reikia. Jau tėtukas nepadės savo patarimais ir viskuo.

Sūnus ūkininkas gyvena su martele; kai blaivus, geriausia pora pasaulyje, betgi užtenka išlenkti stiklelį, netgi pas martelės giminėles, ir rojus pavirsta pragaru. Nepadeda nei mano ašaros, nei maldavimai. Tuomet stovime ant bedugnės krašto.

Prie laiško pridedu ir savo eilėraštį, skirtą Liudui.

Su baltomis snaigėmis,
su šerkšno skara
atėjo žiemužė...
o Liudo nėra.

Nebaigti darbeliai
po kluono pastoge –
čia inkilus kalė,
čia malkas sukrovė.

Čia laukė brolelio
keleliu sugrįžtant,
bet jo nesulaukė
ir pats juo išėjo.

Liūdi Nauji metai
tėviškės padangėj –
jis mus visus guodė,
jis mus visus rengė.

Verutė

• Tauta yra marga, įvairi. Reikia ją tokią priimti ir pakęsti: pakanta, solidarumas, vienybė yra pačios stipriausios tautos tvirtovės . . . (J. Aistis)

LAISVOJE TĖVYNĖJE

SVETIMA KALBA IR KULTŪRA

Lietuvos seimo švietimo, mokslo ir kultūros komiteto pirm. B. Genzelis spaudos konferencijoje 1994 m. gruodžio 7 d. pranešė, kad seime jau pradėtas svarstyti naujas valstybinės kalbos įstatymas. Senasis, priimtas 1989 m., paseno ir nebeatitinka reikalavimų. "Lietuvos ryto" atstovas Artūras Račas, dalyvavęs spaudos konferencijoje, rašo: "B. Genzelio teigimu, prieš penkerius metus priimto įstatymo pagrindinis tikslas buvo lietuvių kalbą padaryti lygiavertę rusų kalbai. Šiandien, pasak jo, ši problema jau nebeaktuali, nes pavojų lietuvių kalbai kelia ne rusų, o kitos kalbos. 'Klaipėdos krašte jau beveik visi užrašai vokiški, o Vilniuje, Antakalnio gatvėje, angliški'..." A. Pocius, kitas Lietuvos seimo atstovas, pabrėžė, kad Lietuvoje, kaip ir kitose pasaulio šalyse, turėtų būti vartojama jos valstybinė kalba. Tokių nuostatų nesilaikantiems reikėtų skirti administracines baudas. A. Pocius taipgi siūlė atkreipti dėmesį ne tik įvairių užrašų kalbon, bet ir jų turinin.

UŽSIENIO LIETUVIAI

Spaudos konferencijoje buvo paliestos ir kaimyninėse valstybėse gyvenančių lietuvių problemos. Seimo atstovo R. Bloškio nuomone, tos problemos turi skirtingas priežastis. Pvz. Lenkijoje jos iškyla dėl vietinių gyventojų, o Kaliningrado srityje dėl vietinės valdžios priešiškumo lietuviams. Švietimo, mokslo ir kultūros komiteto pirm. B. Genzelis, sutikdamas su tokia išvada, ją papildė dar viena skirtingumo priežastimi, liečiančia Kaliningrado sritį. Pasak jo, Karaliaučiaus likimas nėra toks aiškus, kaip kai kam atrodo. Esą tokios nuomonės laikosi ir daugelis Europos politikų. B. Genzelis taipgi teigė, kad kaimyninėse valstybėse gyvenančių lietuvių problemų sprendimą apsunkina Lietuvoje nepakankamai koordinuojama valstybinių institucijų veikla. "Lietuvos ryto" atstovas Artūras Račas, pranešimą iš spaudos konferencijos baigia pastaba: "Paklaustas, ar Lietuvoje yra parengti dokumentai, numatantys konkrečią pagalbą užsienyje gyvenantiems tautiečiams ir apibūdinantys valstybės politiką šioje srityje, B. Genzelis aiškino, jog 'valstybinė politika yra, ji formuojama'. Kita vertus, Seimo komiteto pirmininkas negalėjo įvardyti nė vieno tokią politiką apibūdinančio dokumento, nes, pasak jo, ne viską būtina garsinti".

KAPINIŲ KRYŽIAI MUZIEJUJ

Tauragės miesto taryba nutarė rajoninio Kultūros centro "Santakos" muziejuje sutelkti ir saugoti senosiose šio miesto kapinėse nuvirtusius antkapinių paminklų kryžius. Šiai idėjai jau gautas Tauragės kultūrinio paveldo inspekcijos pritarimas. Kapinės buvo apleistos, ypač ta jų dalis, kur yra palaidoti artimame prieškaryje ir karo metais mirusieji ar žuvusieji tauragiškiai. Mat daug giminių tada pasitraukė į Vakarus ar buvo išvešta Sibiran. Tad nenuostabu, kad Tauragės senosiose kapinėse dabar atsirado daug nuvirtusių surūdijusių antkapinių kryžių.

MIŠKINIO MOKYKLA UTENOJ?

Poetas Antanas Miškinis gimė Juknėnuose, dabartiniame Utenos rajone, 1905 m. vasario 11 d., mirė Vilniuje 1983 m. gruodžio 16 d. Pagrindinis velionies įkvėpimo šaltinis buvo Aukštaitijos gamta, gilias šaknis širdin įleidusi prie Utenos. Jai jis, atrodo, liko ištikimas ir Sibiro tremtyje. Tai liudija jau sugrįžus iš Sibiro parašyta beletristinių atsiminimų knyga "Žaliaduonių gegužė" (1977), poezijos rinkinys "Ant Ligajo ežero krašto". Politinių kalinių ir tremtinių sąjungos Utenos skyrius stengiasi, kad Antano Miškinio vardu būtų pavadinta viena vidurinė mokykla šio miesto centre. Tačiau visos ligšiolinės pastangos buvo nesėkmingos. Utenos rajono taryba atmetė net ir prašymą poeto A. Miškinio vardu pavadinti vieną gatvę. Buvo pasiteisinta, kad visos gatvės jau turi vardus. Esą teks palaukti, kol atsiras naujų. Gyvenama viltimi, kad prašymas vis dėlto bus patenkintas iki 1995 m. vasario 11 d., nes tada uteniškiai minės savo talentingiausio poeto devyniasdešimtąjį gimtadienį.

ADVENTO VAKARAS ŠILALĖJE

Šilalės miesto bibliotekoje prieš Kalėdas buvo surengtas ekumeninis adventinio susikaupimo vakaras evangelikams liuteronams ir katalikams. Evangelikų vardu kalbėjo jų konsistorijos Lietuvoje narys Jurgis Juozapaitis, vadovaujantis Šilalės parapijai. Jai dabar priklauso 57 evangelikų liuteronų šeimos. J. Juozapaitis, džiaugdamasis ekumeniniu susitikimu, dėkojo vakaro organizatoriams ir Šilalės rajono buvusiai tarybai, evangelikams liuteronams grąžinusiai jų nedidelę šventovę. Dėl dvasininkų trūkumo pamaldos Šilalėje vyksta tik du kartus per mėnesį. Šiuo metu organizuojamas nedidelis parapijos chorelis. Prie mažosios šventovės jau veikia sekmadieninė mokykla su religinėmis pamokomis. Normalioje mokykloje evangelikams liuteronams sunku suorganizuoti tikybos pamokas, nes jų konfesijai priklausančių vaikų po vieną ar du yra įvairiose mokyklos klasėse. Evangelikų liuteronų sekmadieninės mokyklos mokytoja Ida Juozapaitienė ragino vakaro dalyvius Kalėdas sutikti su Kristaus laukiančiomis širdimis. Katalikų vardu visus pasveikino Pajūralio parapijos klebonas kun. Adolfas Pudžemys, linkėdamas, kad Kūdikėlis Jėzus atneštų meilę, ramybę ir vienybę į visų tikinčiųjų sielas. Tada buvo prisiminta, kaip Sibiro tremtyje būdavo laukiama Lietuvoje su lietuviškomis tradicijomis paliktų Kūčių ir Kalėdų. Ekumeninį Advento vakarą papildė giesmės, maldos, eilėraščių posmai apie tikėjimą ir viltį. **V. Kst.**

Leonardo Eimanto mokyklos mokiniai kalėdinėje šventėje Londono Šiluvos Marijos lietuvių parapijos salėje 1994 m. gruodžio 18 d., suvaidinę "Nykštukų streiką". Stovi kairėje mokyklos vedėja RASA KURIENĖ, dešinėje parapijos klebonas kun. K. KAKNEVIČIUS **Nuotr. Z. Didžbalio**

London, Ontario

L. EIMANTO VARDO MOKYKLOS, vadovaujamos Rasos Kurienės, surengta Kalėdų eglutė su senelio dovanomis, gruodžio 18 d., prasidėjo nuotaikingu, puošniomis dekoracijomis, apranga bei gerai atliktu "Nykštukų streiko" vaidinimu, į kurį įsijungė visi mokyklos auklėtiniai. Sekė pavieniai senelio palinksminimai ir dovanėlės, neaplenkiant nė mokytojų. Prie gražiai išpuoštos eglutės dalyviai ir jų svečiai,(jų galėjo būti daug daugiau) buvo pavaišinti skanėstais. Pasigesta jaunųjų choro.

KALĖDŲ ŠVENTĖS pakilia lietuviška nuotaika pradėtos Šiluvos Marijos šventovėje tradiciniu kalėdinių giesmių pusvalandžiu, prieš Bernelių Mišias. Atliko Andriaus Petrašiūno, jn. vadovaujamas "Pašvaistės" choras. Gausiomis Judickų gėlėmis, Grigelių prakartėle ir Armstrong šeimos papuošta eglute šventovėje, giedant toliau "Pašvaistei", Mišias atnašavo kun. K. Kaknevičius, dalyvaujant nemažam būriui londoniečių bei jų svečių – sugrįžusių šventėms šeimos narių.

LONDONO LIETUVIŲ PENSININKŲ KLUBAS, sumaniai, energingai vadovaujamas Stasio Kero ir pagalbininkų, gruodžio 21 d. Šiluvos Marijos šventovės salėje surengė tradicija tampančius pietus, paruoštus geriausių šeimininkų-ių. Malonu buvo pabendrauti prie puikiai pagamintų valgių, gražiai papuoštų stalų, ir viskas – savikaina. Taip "taupant", ar neišnaudojame rengėjų, kuriems ir taip tenka įvairiausia renginių darbų našta? Be jų triūso betgi būtų gan pilkos dienos.

Sault Ste. Marie, Ont.

KLB APYLINKĖS METINIS susirinkimas įvyko sausio 19 d. Algoma įmonės darbininkų unijos salėje. Pranešimą padarė apylinkės valdybos pirmininkas. Sekretoriavo Kazys Slyžys. Dauguma balsų išrinkta valdyba: Vytautas Vainutis, Antanina Vanagienė, Ignas Genys ir Marija Duobienė. Revizijos komisiją sudarė Vaclovas Goldbergas, Juozas Malskis ir Kazys Slyžys. Perskaitytas Kanados lietuvių muziejaus-archyvo vedėjos dr. R. Mažeikaitės padėkos laiškas už gautą 1948-1990 metų Sault Ste. Marie apylinkės lietuvių veiklos archyvą. Paaiškinta apie Lietuvos tremtinių grįžimo sąjungą, apie kitų apylinkių ir KL Bendruomenės (centro) veiklą, pajamas bei išlaidas. Dalyvių dėka susirinkimas praėjo geroje nuotaikoje.

LIETUVOS TREMTINIŲ grįžimo fondui aukojo: $600 – KLB Sault Ste. Marie apylinkė; $250 – Vytautas Skaržinskas; $100 – Ignas Girdzevičius; $50 – Ona Okmanienė. Aukos pasiųstos Kanados lietuvių katalikių moterų dr-jos centro valdybos pirm. A. Sungailienei. Visiems aukotojams nuoširdžiai dėkojama. **V.V.**

• **Ar jau parėmei Kanados lietuvių kultūros muziejų?**

Pranešimas "Talkos" nariams

1995 m. vasario 25, šeštadienį, 4 v.p.p., yra šaukiamas Hamiltono lietuvių kredito kooperatyvo "Talka"

40-tasis metinis narių-šėrininkų susirinkimas

Jaunimo centro salėje, 48 Dundurn St. North, Hamilton, Ont.

Kviečiame visus narius dalyvauti susirinkime ir "Talkos" 40 metų sukakties vakarienėje. Norintieji dalyvauti vakarienėje prašomi iš anksto pasiimti registracijos bilietus "Talkos" raštinėje. Neturintieji registracijos bilietų, sukaktuvinėje vakarienėje negalės dalyvauti.

Lietuvių kredito kooperatyvo "Talka" valdyba

Vienintelis lietuvių bankelis Kanadoje, įsikūręs nuosavuose namuose –

"TALKA" LIETUVIŲ KREDITO KOOPERATYVAS

830 Main Street East, Hamilton, Ontario L8M 1L6

Tel. 905 544-7125

Darbo valandos: pirmadieniais, antradieniais ir ketvirtadieniais — nuo 9 v. ryto iki 5 v.p.p., trečiadieniais — nuo 9 v. ryto iki 1 v.p.p., penktadieniais — nuo 9 v. ryto iki 7 valandos vakaro, šeštadieniais — nuo 9 v. ryto iki 12 v. ryto.

AKTYVAI PER 37 MILIJONUS DOLERIŲ

MOKAME UŽ:		IMAME UŽ:	
kasd. pal. čekių sąsk. iki..	4.25%	PASKOLAS	
santaupas	2.75%	Asmenines nuo	13.50%
kasd. pal. taupymo sąsk.	2.25%	nekiln. turto 1 m.	10.00%
INDĖLIAI:			
90 dienų indėlius	7.00%		
180 dienų indėlius	7.50%		
1 m. term.indėlius	8.00%		
2 m. term.indėlius	8.25%		
3 m. term.indėlius	8.50%		
4 m. term.indėlius	8.75%		
5 m. term.indėlius	9.00%		
RRSP ir RRIF (Variable)	3.25%		
1 m.ind.	8.00%		
2 m.ind.	8.25%		
3 m.ind.	8.50%		
4 m.ind.	8.75%		
5 m.ind.	9.00%		

Nemokami čekių ir sąskaitų apmokėjimai. Nemokama narių gyvybės drauda pagal santaupų dydį iki $2.000 ir asmeninių paskolų drauda iki $25.000. Be to, narių santaupos apdraustos TALKOS atsargos kapitalu per 2 mil. dol. ir Kanados valdžios iki $60,000 sumos draudimu.

Sekite kasdieninę informaciją apie procentus "Talkoje"

Įvedu šildymo ir vėsinimo sistemą, atlieku visus taisymo ir skardos darbus

(Esu "Union Gas" atstovas)

Jurgis Jurgutis

Tel. 383-9026

154 Darlington Dr.

Hamilton, Ontario L9C 2M3

PARCEL EXPRESS Inc.

2100 Bloor St. W., Suite 6A
Toronto, Ontario M6S 4Y7

LIETUVOS skyrius MARGUTIS

Telefonas (416) 604-2538

DIRBAME: pirmadieniais-penktadieniais 9am - 8pm
šeštadieniais 9am - 4pm

Garantuojame greitą, pigų ir patikimą SIUNTINIŲ, AUTOMOBILIŲ ir US DOLERIŲ persiuntimą Jūsų giminėms ir draugams LIETUVOJE

MŪSŲ KAINOS:

Persiuntimas laivu:
1 kubinė pėda **$6,95** plius $10 pristatymas
arba
1 kg **$1.15** plius $10 pristatymas

Persiuntimas lėktuvu:
1 kg **$3.49** plius $10 pristatymas

Mūsų atstovas Vilniuje priima siuntinius ir juos pristato adresatams bet kurioje Lietuvos vietoje.
Siuntiniai nemuituojami. Kiekvienas siuntinys nemokamai apdraudžiamas $ 60.00 sumai.
Pageidaujant nemokamai paimame siuntinius iš Jūsų namų.
Siuntinių svorio neribojame.
Kelių siuntinių iki 50kg bendru svoriu pristatymas tuo pačiu adresu - $ 10.

The J. B. MARLATT Funeral Home, (1985 Ltd.)

615 Main Street East
HAMILTON, Ontario
Telefonas: 528-6303

195 King Street West
DUNDAS, Ontario
Telefonas: 627-7459

Laidotuvių namai ir koplyčia

LIETUVIAI PASAULYJE

JA Valstybės

A. a. Antanas Mėmėniškis, šimto trejų metų amžiaus sulaukęs Detroito lietuvis, mirė 1994 m. spalio 28 d. Po Dievo Apvaizdos parapijos šventovės klebono kun. Viktoro Kriščiūnevičiaus ir kun. Walterio Stanevičiaus koncelebruotų gedulinių Mišių velionis spalio 31 d. palaidotas Holy Sepulchre kapinėse.

Susipažinimui su Lietuvos jėzuitų veikla skirtą penktadienio vakaronę sausio 6 d. Čikagos lietuviams surengė Jaunimo centro moterų rėmėjų būrelis. Vakaronės dalyviams skirtus pranešimus padarė du svečiai — Lietuvos jėzuitų provinciolas kun. Jonas Boruta, SJ, ir ekonomistas kun. Antanas Gražulis, SJ. Jie abu sovietinės okupacijos metais lankė Lietuvos kunigų pogrindžio seminariją ir tapo jos auklėtiniais. Vakaronės dalyvius su jais supažindino Čikagos lietuvių jėzuitų vyresniojo pareigas einantis kun. Juozas Vaišnys, SJ. Abu svečiai iš Lietuvos pabrėžė, kad Čikagon jie neatvyko parduoti ar išdraskyti Jaunimo centro. Jie tik nori susipažinti su Čikagos lietuvių visuomene, jos organizacijomis, gauti patarimų tolimesnei Jaunimo centro veiklai. Provinciolas kun. J. Boruta, SJ, padėkojo Čikagos lietuviams už jų suteiktą paramą "Lietuvos Katalikų Bažnyčios kronikai" sovietinės vergijos metais. Išeivijos lietuvių dėka "Kronika", plačiai paskleista JAV institucijose, amerikiečius supažindino su religijos persekiojimu, jos dvasine priespauda sovietinamoje Lietuvoje. Vakaronės dalyviai sužinojo, kad tais sunkiais metais kun. J. Borutai, SJ, teko būti "Kronikos" leidėju.

Didžiausią problemą Lietuvos jėzuitams dabar sudaro lėšos, kurių reikia apgriuvusiems pastatams atstatyti, naujoms mokykloms įsteigti, paruošti mokytojams. Reikia ir daugiau kunigų jų trūkumui katekizacijoje pašalinti. Ekonomistas kun. A. Gražulis, SJ, taipgi kalbėjo apie jaunosios lietuvių kartos grąžinimą krikščioniškan gyveniman. Tad jėzuitai Lietuvoje dabar daug dirba su skautais, ateitininkais bei kitomis jaunimo grupėmis. Lietuvos ateitis yra katalikiškai išauklėto jaunimo rankose. Tad jėzuitams ten reikia paramos ne tik iš pasaulinės Jėzuitų draugijos vienetų, bet ir išeivijos lietuvių numatytiems darbams atlikti. Abu svečiai iš Lietuvos atsakinėjo į vakaronės dalyvių klausimus. Vakaronei vadovavo A. Likanderienė.

Lenkija

Vidmantas Povilionis, Lietuvos konsulas Seinuose, savo problemas atskleidė pasikalbėjime su Živile Makauskiene, paskelbtame Vilniuje leidžiamo "Lietuvos aido" 1994 m. gruodžio 31 d. laidoje. Jo pagrindinis uždavinys yra dvigubas: ryšiai su lietuvių tautine mažuma ir atstovavimas Lietuvos piliečių reikalams. Norima sustiprinti lietuviškus renginius, kur konsului V. Povilionui gali daug padėti jo žmona Veronika Povilionienė, talentingoji lietuviškų liaudies dainų atlikėja. Į tokius renginius kviečiami ir Seinų krašto valdžios atstovai bei kiti lenkai. Deja, į Seinų sinagogoje gruodžio 16 d. surengtą lietuvišką Advento muzikos vakarą neatėjo nė vienas Seinų miesto ir valsčiaus valdžios pareigūnas. Gal reikalai pagerės, kai bus pastatytas Lietuvos kultūros židinys. Konsulas V. Povilionis nusiskundžia, kad Seinuose jis negirdi viešose vietose lietuviškai kalbančių tautiečių. Keistai atrodo ir Lenkijos seimo priimtas įstatymas, gyventojų surašymuose neklausiantis jų tautybės. Konsulo V. Povilionio išvada: "Vadinasi, ir toliau nebus žinoma, kiek tautinėms mažumoms reikia mokyklų, vaikų darželių, vadovėlių. Lenkijos visuomenė, matyt, nenori šalia savęs matyti tautinių mažumų. Bet ir patys lietuviai turi stengtis čia surasti savo vietą, atsitiesti, pasijusti esą namie. Be to, už sienos atsikuria Lietuvos valstybė — ir čia lietuviams bus lengviau gyventi".

Vokietija

Lietuvių kultūros savaitė Hesseno krašte įvyko 1994 m. lapkričio 21-27 d.d. Ją surengė Landtagu vadinamo Hesseno krašto parlamento pirm. Karl Starsacher, talkon pasikvietęs prof. dr. Zenoną Namavičių, Lietuvos ambasadorių Bonnoje. Šis renginys vyko kartu su Europos savaite Vokietijoje. Mat buvo norėta priminti, kad ir nepriklausomybę atgavusi Lietuva yra Europos dalis. Savaitė pradėta Hesseno parlamento muzikos salėje pirm. Karlo Starsacherio tartu įvadiniu žodžiu. Po jo kalbėjo ir savaitės atidaryme dalyvavęs Lietuvos seimo pirm. Česlovas Juršėnas. Koncertinę programą atliko kameriniai Šiaulių ir Klaipėdos orkestrai su jon įsijungusiu smuikininku Reinhartu Krausu, Vokietijos ambasadoriumi Lietuvoje. Vokiečių kompozitorių ir M. K. Čiurlionio muzikos koncertai buvo surengti Wiesbadene, Offenbache, Darmstadte, Friedberge, Riedstadte, lietuvių gimnazijoje Huettenfelde ir Armsburgo vienuolyne. Lietuvos kultūros savaitėn įsijungė ir folklorinis ansamblis "Vydraga", ansambliečius bei orkestrantus lydėję paskaitininkai. 1995 m. Hesseno krašto kultūros savaitė bus surengta Lietuvoje.

Century 21 OFFORD REALTY LTD.

Member Broker, 38 Hurontario St., Collingwood, Ontario L9Y 2L6

Parduodant, perkant ar tik dėl informacijos apie namus, vasarnamius, ūkius, žemes Wasagos, Staynerio ir Collingwoodo apylinkėse kreipkitės į

Angelę Šalvaitytę, B.A.,

pirkimo ir pardavimo atstovę.

Ji mielai jums patarnaus.

Darbo tel. (705) 429-2121 ar (705) 445-5640

namų tel. (705) 429-6428

"Dievas teikia mums meilę, kad mylėtume tą, kurį Jis mums duoda"

Lougheed's Limited šeima ir tarnautojai

"Žmonės, kurie atjaučia kitus"

Sudbury Ontario

Pirmoji lietuviška siuntimo bendrovė Kanadoje

KAIRYS BALTIC EXPEDITING, INC.

Žemos kainos, garantuotas pristatymas į namus.

Laivu siunčiant – tik $1.20 kg arba $7.00 už kubinę pėdą.

Pristatymas vienam adresatui (gali būti 2-4 dėžės) iki 50 kg tik $14.

* Siuntiniai apdrausti $100.00.
* Skambinkite dėl mūsų kubinių dėžių
* Iš toliau siųsti per U.P.S.
* Galime siuntinius paimti iš jūsų namų

* Patarnaujame pristatydami standartinius maisto siuntinius jūsų artimiesiems. Pristatymas per dvi savaites. Skambinkite arba rašykite dėl kainoraščių.

****

Prieš atvažiuojant ar dėl smulkesnių informacijų skambinkite:

Montrealyje Leonas ir Genė Balaišiai 514-366-8259
Hamiltono rajone Bernardas ar Danutė Mačiai 905-632-4558
Mississaugos ir Toronto Algis ir Milda Trumpickai 905-822-1827
Delhi, Londono Andrius ir Gertrūda Usvaltai 519-773-8007
Fort Erie Danguolė ir Don French 905-871-1799

GENĖ ir VYTAS KAIRIAI,

517 Fruitland Road, Stoney Creek, Ontario L8E 5A6

Tel. 905-643-3334 FAX 905-643-8980

Prie geografinio Europos centro netoli Vilniaus pastatytų kryžių, su prie jo pritvirtintu Marijos Kankinių Motinos paveikslu, šventina kun. DONATAS VALENTUKONIS. Žemiau – grupė tautiečių prie geografinį Europos centrą žyminčio akmens. Viduryje (su akiniais) kun. PRANAS GAVĖNAS Nuotr. A. Vitkausko

Europos centre netoli Vilniaus

Pastatytas ir pašventintas kryžius, dalyvaujant gausiam būriui tautiečių

ALFONSAS VITKAUSKAS,
Alytus

Lietuva. 26,5 km į šiaurę nuo Vilniaus. 54° 55' šiaurės platumos, 25° 19' rytų ilgumos – tai Europos centras. Tenka apgailestauti, kad jis yra daug populiaresnis Prancūzijoje ar Belgijoje negu pas mus. Tuo įsitikinome kartu su kryžiaus pastatymo Europos centre iniciatoriumi kunigu Pr. Gavėnu, gana ilgai ieškoję prancūzų mokslininkų nustatyto geografinio Europos centro.

Lietuvos geografų draugija, Vyskupo Motiejaus Valančiaus blaivystės sąjūdis ir Krašto apsaugos bičiulių klubas 1994 m. lapkričio 12 d. surengė kryžiaus šventinimo Europos centrė iškilmes, į kurias atvyko ir kelios dešimtys alytiškių. Aukodamas Mišias Aušros Vartų koplyčioje, vysk. J. Tunaitis kreipėsi į žmones Sibiro tremtinių malda, tinkančia ir mūsų dienoms.

Prie kryžiaus buvo pritvirtinta Marijos – Sibiro kankinių Motinos paveikslo kopija (originalas – Čikagos jėzuitų koplyčioje). Kun. Pr. Gavėnas paragino visus daugiau melstis ir dirbti, kad sugebėtume ištaisyti per 50 metų įdiegtą klaidingą vertybių supratimą. "Esame daug kentėjusi sena tauta, – sakė jis, – savo patirtimi galėtume pamokyti ir kaimynus, o dabar, atgavę laisvę, nemokame ja naudotis, kiekvieną dieną gyvename baimėje, kad kas nors neapvogtų, nesumuštų, nenužudytų. Būdami katalikiška tauta, turėtume stengtis Europos centre pastatyti šventovę (arti nėra jokios), galbūt vienuolyną ir jokiu būdu neleisti, kad ten atsirastų lošimo namai, viešnamiai, alaus barai. Nuo panašių statinių nukentėtų gražus gamtos kampelis ir pati Europos centro sąvoka būtų supornografinta".

Kryžių ir Europos centro žymenis šventino Vilniaus Šv. Rapolo šventovės kunigas jėzuitas Donatas Valentukonis. Giesmes giedojo choras. Prie kryžiaus pirmąjį kartą suskambėjo ir Alytaus ansamblio "Tremtinys" atliekama giesmė "Skubu prie Tavęs" (žodžiai Z. Variakojienės, muzika J. Karpavičiaus). Giedojo Nemenčinės muzikos mokyklos mergaičių choras.

Geografijos mokslų daktaras p. Daubilas pabrėžė, kad jau šio amžiaus pradžioje prof. K. Kudaba spėjo apie šią vietą esant ir etnografinės Lietuvos centrą. Lietuvai, teigė jis, reikia dar labai daug dirbti, kad turėdama savo žemėje geografinį Europos centrą, pati taptų Europos centru. Kol kas Europos centru domisi tik užsieniečiai: jau paruošti du vokiečių ir japonų filmai, ne kartą apie tai buvo rašoma Vakarų spaudoje. Net žymenis Europos centre padėjo pastatyti japonų firma. Mūsų vyriausybė kol kas neskiria lėšų, o spauda – dėmesio. Keli bulvariniai laikraščiai mini šį centrą pasišaipydami, nesuvokdami jo istorinės ir geografinės reikšmės. Aplinka čia puiki, netoli yra kaimas, turintis Europos vardą, du piliakalniai...

Būta didelių tvarkymo užmojų, deja, lėšų nėra, o jų turintys nesuvokia, kad, investavę kapitalą, sulauktų gražaus pelno iš turizmo plėtros.

Jaunas architektas P. Karosas pasakojo apie šalia Europos centro numatomą steigti kultūros parką. Jis 1993 m. konkurse laimėjo pirmą vietą už šio parko projektą. Deja, darbai sustabdyti dėl lėšų stokos, kol kas tenkinamasi atsitiktinėmis aukomis.

Monsinjoro A. Svarinsko kalba, kaip visuomet, buvo ryžtinga ir kviečianti pirmiausia "iššluoti gryčią" ir kurti gražią Lietuvą, neleisti šioje šventoje vietoje atsirasti antriesiems Gariūnams. Jis siūlė viską įrengti taip, kaip vokiečiai Bavarijoje įrengė Vakarų Europos centrą, kuriuo jie labai didžiuojasi, kurį puoselėja.

Renginys tęsėsi Daukšos vidurinėje mokykloje Vilniuje, kur čia mokosi įvairių tautybių vaikai. Kamerinis jaunesnių klasių mergaičių choras pagiedojo keturių dalių muzikinį kūrinį.

Medicinos prof. Leonas Mačiūnas savo kalboje pabrėžė, kad Europos žmonės, ieškodami Europos centro, pirmiausia ieškos Lietuvos. Ar galime kviesti svečius, nebijodami, kad prieš juos bus smurtaujama? Taigi daugybė "ar".

Poetė tremtinė Kontrimaitė paskaitė keletą savo eilėraščių, o gydytoja pediatrė Birutė Daujotienė kalbėjo apie šeimos problemas. Liūdna statistika: 1994 m. per 9 mėnesius Lietuvoje mirusiųjų 2000 daugiau nei gimusių, daugiau kaip 100,000 vaikų auga nedarniose šeimose, 10-11,000 vaikų kasmet netenka vieno iš tėvų dėl skyrybų. Turime pradėti darbą nuo šeimos. Šeima, bažnyčia ir mokykla turi būti sąjungininkės.

Norėčiau baigti prof. Justino Pikūno mintimis apie Lietuvos istorinę misiją: "Lietuva – nepaprasta valstybė su unikalia istorija ir pasaulinės reikšmės misija. Ji sulaikė germanų 'Drang nach Osten', totorių ir kitų musulmonų veržimąsi į Rytų ir Centrinę Europą. Drauge su Lenkija sustabdė Rusijos veržimąsi į Vakarus. Grynomis rankomis prieš sovietų tankus apgynusi savo paskelbtos nepriklausomybės atstatymą, įkvėpė drąsos ir ryžto kitoms tautoms siekti nepriklausomybės".

Turner & Porter laidotuvių namai
436 Roncesvalles Ave,
Toronto 3, Ont.
Tel. 416 533-7954

PEEL CHAPEL 2180 Hurontario St., 279-7663

RONCESVALLES CHAPEL 436 Roncesvalles Ave. 533-7954

YORKE CHAPEL 2357 Bloor St. W. 767-3153

Turner & Porter

Su "Laisve", apiplaukusia žemės rutulį

Susitikimas su jachtos kapitonu Ignu Miniotu ir jo įgulos nariais Argentinos sostinėje Buenos Aires

Į Argentinos sostinę Buenos Aires 1995 m. sausio 10 d. atplaukė Lietuvos jachta "Laisvė", kapitonas Ignas Miniotas ir sūnus Tadas, Vasilijus Gubanovas, Romualdas Gintautas, Algimantas Patašius, Gintaras Žukauskas — įgulos nariai.

Mes prisimename jos apsilankymą čia 1993 m. Tada kpt. Miniotas iš čia pasuko Afrikos link, tęsdamas savo pradėtą žygį aplink žemės rutulį. Dabar kelionė aplink žemę baigta. Pirmą kartą istorijoje laivas su lietuviška trispalve apiplaukė rūstųjį Horno ragą, kuris buriuotojų pasaulyje laikomas buriavimo Everestu. Iš Buenos Aires "Laisvė" pasuks jau Lietuvos link.

— Ar tai atsitiktinumas, kad kelionę aplink žemę baigėte Buenos Airese?

— Ne. Kai Lietuva po nepriklausomybės atstatymo labai laukė oficialiaus pripažinimo iš Amerikos, jis ir atėjo ne iš Amerikos, — bet iš Argentinos, kuri buvo pirmoji valstybė Amerikos žemyne, pripažinusi mūsų nepriklausomybės atstatymą, ir penktoji pasaulyje. Tuo tarpu, daugelis pasaulio didžiųjų valstybių delsė. Mes dėkingi už tai, dėkingi ir už tai, kad 30.000 lietuvių čia rado savo antrąją tėvynę.

— Koks jūsų kelionės tikslas?

— Jų yra keletas. Mes ne tik norėjome apkeliauti žemės rutulį, gal ir ne visai tradiciniu, plaukiant į vakarus, keliu, kur panaudojami šilti ir palankūs pasatų vėjai, kaip daro daugelis atostogaujančių buriuotojų. Plaukdami rytų kryptimi, išbandėme keturių — Atlanto, Ramiojo, Indijos ir Pietų vandenynų dydį bei rūstybę. Pagrindinis kelionės tikslas buvo — aplankyti kuo daugiau lietuvių gyvenamųjų vietovių. Lietuva jau išbarstė po visą pasaulį daugiau kaip vieną milijoną savo vaikų. Daugelis jų rado savo naują tėvynę toli nuo Lietuvos. Teko įsitikinti posakio — žydą, žvirblį ir lietuvį surasi visur — teisingumu. Net Ugnies žemės mieste Punta Arenas (Čilėje) gyvena lietuvis kunigas. Aplankėme daugybę lietuvių bendruomenių, matėme lietuvių namus, šventoves, mokyklas. Nuvežėm ir įteikėm Švietimo ir Kultūros ministerijų dovanas — knygas, vadovėlius, metodinę literatūrą, plokšteles, vaizdajuostes. Jos skirtos lietuvių mokykloms ir labai nudžiugino mokytojus. Matėme gražiai sutvarkytus lietuviškus muziejus, susipažinome su lietuvių išeivijos spauda, jos nelengva būkle. Susitikome su daugybe įdomių žmonių, visą savo gyvenimą, jėgas, talentą atidavusių Lietuvos išlaisvinimo kovai.

— Ar buvo kelionės metu "geografinių" atradimų?

— Taip. "Laisvė" buvo pirmasis laivas, su lietuviška trispalve aplankęs N. Zelandiją, Fiji, Tonga, Tahiti, Havajus, JAV vakarinę pakrantę, Folklendo (Malvinų) salas ir daugelį kitų vietų. Smagu, kad visur Lietuva yra žinoma. Aplankėme ir Robinzono Kruzės salą prie Čilės krantų. Daugelyje vietų buvome pirmi "gyvi" lietuviai.

— Ar pamatėte ir išeivijos rūpesčių?

— Nemažai. Bet tai jau atskiro ir ilgo pokalbio tema. Beje, daugelio tų problemų, dalies išeivijos atšalimo Lietuvai priežasčių reikia ieškoti, o tiksliau jas šalinti Lietuvoje, tobulinant jos įstatymus. Pilietybės įstatymas sukėlė nepasitenkinimo. Prisiminkime, kad Vokietija savo tautiečiams, jau daugiau kaip 200 metų gyvenantiems Rusijoje, grąžina pilietybę be jokių sunkumų. Matėme ir oficialiųjų Lietuvos atstovų, konsulų, patarėjų, prekybos atstovų. Nelengva kova su naujausiais Lietuvos biurokratais, kurie puikiai paveldėjo "gerąsias" sovietinės biurokratijos taisykles. Užtenka paminėti garsiąją "Jūros" bylą Argentinoje, jau amžiams prarastus Lietuvos žvejybos laivus. Visko čia nesuminėsi.

— Ar dalyvauja jaunimas Jūsų kelionėje?

— Su mumis įvairiuose etapuose plaukė jaunimas ne tik iš Lietuvos, bet ir iš Brazilijos, Argentinos, Urugvajaus, Australijos. Įgulos nariu kurį laiką turėjome ir japoną iš Tokijo. Mūsų vienas iš tikslų yra padėti jūros skautams pasiruošti 2000 metais įvykstančioms didžiulėms buriavimo varžyboms, kurios prasidės visuose pasaulio vandenynuose ir baigsis Anglijoje. Tai jau naujojo žmonijos tūkstantmečio pradžia. Tikimės suburti jungtinę įgulą lietuviško jaunimo iš visų pasaulio šalių.

— Ar turėjote techninių problemų?

— Didelių problemų nebuvo, bet smulkių — šimtai. Jas tekdavo šalinti krante ir jūroje bet kuriuo paros metu. Su dėkingumu prisiminėm vieno iš savo buriavimo mokytojų O. Kubiliūno pamokymus: "jūroje smulkmenų nebūna". Kiekviena jų, kiekviena klaida gali būti paskutinė.

— Ar palaikote radijo ryšį su Lietuva?

— Taip. Labai daug padeda čikagietis Vilius Rapšys. Lietuvos radijo mėgėjų laukiame antradieniais, ketvirtadieniais – 14300 KHZ dažniu 0830 v. Grinvičo laiku.

— O su lietuvių jachta "Aurabank", kuri šiuo metu apiplaukė Magelano sąsiaurį ir Horno ragą?

— Gaila, "Aurabank" plaukia be trumpų bangų radijo. Tad ryšį palaikyti su kolegomis galėtume tik 50-60 jūrmylių atstume. Žinoma, laukiame bet kokios žinutės, žinodami, kad jų jachta mažesnė už mūsų, ir jiems tikrai sunkiau.

— Horno ragas buvo paskutinė kelionės vieta ne vienam laivui. Ar taip jau būtina buvo rizikuoti plaukiant aplink jį?

— Horno ragas buvo ir liks visų buriuotojų svajonė. Tai tas pats kaip alpinistui Everestas. Čia pastoviai pučia labai stiprūs ir permainingi vėjai, susiduria galingos dviejų vandenynų srovės, būna žema temperatūra, dažnai sninga, rūkas, nereti ir ledkalniai. Istorija žino daug atvejų, kai dideliam burlaiviui prireikė net dviejų mėnesių praplaukti šią vietą. Prieš porą metų garsiose jachtų lenktynėse Niujorkas-Hornas-San Franciskas iš 9 jachtų Horną įveikė tik dvi. Bet Neptūnas mums buvo palankus ir prie pat Horno davė 2 valandas saulėto oro, galimybę padaryti nuotraukų. Čia, pagal seną jūreivių tradiciją, į jūros dugną nuleidome lietuvišką, papuoštą gintaru kryželį, perrištą lietuviška trispalve juostele. Taip pagerbėme visus, kuriems Hornas buvo paskutinė kelionės žemėje vieta. Tarp jų yra ir lietuvis Antanas Melynas, žuvęs čia 1928 m.

— Šiandien Lietuvoje sunki ekonominė padėtis, o ši kelionė nepigi. Kas jus remia?

— Tik keletas rėmėjų iš Lietuvos. Mes esame labai dėkingi Antanui Viluckiui iš Vokietijos Kylio miesto, laikraščio "Žemaitija" leidėjui, kuris suprato mūsų kelionės tikslus ir parėmė mus pirmasis. Taip pat ir AB "Svetur", "Minolta-Baltia", "Computerland". Iš vyriausybės neprašėme, žinome, kad Lietuvoje šiandien daug remtinų programų. Verčiamės sunkiai, bet plaukiame. Žinoma, visose lietuvių bendruomenėse susilaukėme pritarimo šiam žygiui ir visokeriopos paramos bei pagalbos. Už tai labai dėkojame. Kita vertus, gal tai būtų mūsų atsakymas tiems Lietuvos buriuotojams, kurie baltomis burėmis papuoštomis jachtomis veža parduoti degtinę į Daniją, degtukus į Lenkiją, šunis į Švediją ir sako, kad "juos tokius padarė sovietų valdžia".

— Esu girdėjęs, kad plaukiate su nepaprasta vėliava.

— Mūsų laive plevėsuoja unikali trispalvė. Ji yra nuimta nuo paskutinio lietuviško laivo, kuris 1944 m. pabėgo į vakarus. Šio laivo kelionė pasibaigė Hamburge, bet vėliava 50 metų buvo saugoma Vito Katino, Niujorko locmano. Ji buvo man įteikta 1989 metais ir skirta Lietuvos prekybinio laivo kapitonui, kuris pirmasis pakeis raudoną vėliavą į trispalvę. Deja, ši idėja nesulaukė deramo atgarsio, ir pirmoji laivyno trispalvė buvo iškelta be didelių iškilmių. Dabar ši vėliava keliauja aplink pasaulį, po to užims garbingą vietą viename iš Lietuvos muziejų. Mes ją pristatome visuose kraštuose, visur ji susilaukia didžiulio susidomėjimo. Jos istorija buvo laikraščiuose aprašyta ir TV parodyta Argentinoje (Buenos Aires dienraštyje "La nacion"), JAV, Brazilijoje, Urugvajuje, Australijoje, N. Zelandijoje, Havajuose. Žmonėms sunku suprasti ir patikėti, kad už jos iškėlimą Lietuvoje galėjai būti ištremtas į Sibirą 25 metams. Manau, kad yra simboliška, jog vėliava, nuimta nuo laivo vardu "Lituania", šiandien laive vardu "Laisvė" vėl plevėsuoja visuose pasaulio vandenynuose.

— Sėkmės jums ir gero vėjo!

Tuo tarpu mes, Argentinos lietuviai, nekantriai laukiam atplaukiant į Buenos Aires uostą jachtos "Aurabank" su kapitonu Jonu Limantu ir įgulos nariais — Ignu Ivanausku, Ričardu Ramanausku ir "Lietuvos ryto" redaktoriumi Gediminu Pilaičiu.

Kalbėjosi **Artūras Mičiūdas**

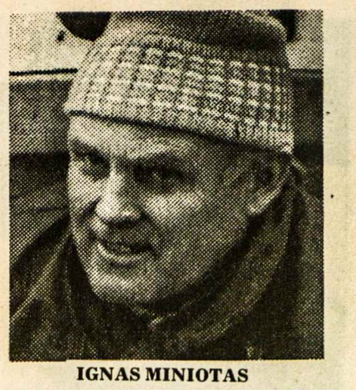

IGNAS MINIOTAS

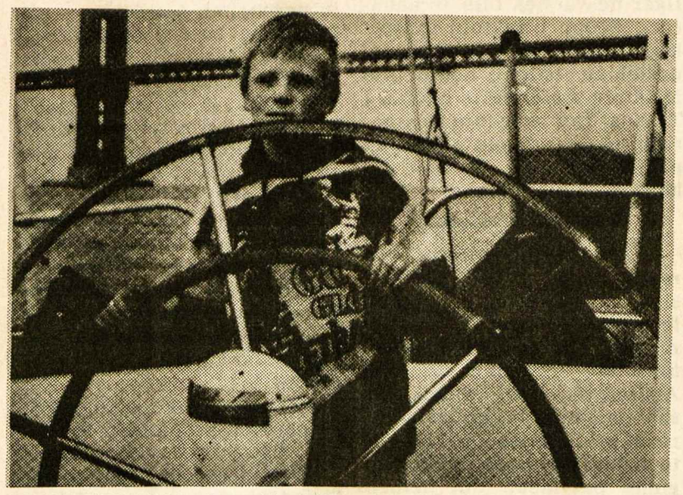

TADAS MINIOTAS, vienuolikmetis buriuotojas, su tėvu jau antri metai jachta "Laisvė" keliauja aplink pasaulį

NORDLAND EXPRESS

Nemokamas siuntinių paėmimas

Toronte ir apylinkėse susitarus tel. **535-5000**

Hamiltone ir apylinkėse kiekvieną pirmadienį susitarus tel. **1-800-561-3113**
(Tuščias dėžes galite nusipirkti "Talka" kredito kooperatyve, 830 Main St. East)

Wasagoje, Collingwoode, Barrie kiekvieną pirmąjį mėnesio sekmadienį, skambinti tel. **1-800-561-3113**

Windsore, Londone, Delhi kiekvieną antrąjį mėnesio sekmadienį, skambinti tel. **1-800-561-3113**

St. Catharines, Wellande, Niagaroje kiekvieną trečiąjį mėnesio sekmadienį skambinti tel. **1-800-561-3113**

Už pietinės Ontario provincijos ribų

Mes jums siūlome naudotis greitu ir nebrangiu U.P.S. (United Parcel Service) patarnavimu siunčiant savo siuntinius į mūsų sandėlius.

Telefono apylinkių numeriai:	Skambinkite U.P.S.
416, 519, 705	1-800-668-7100
613, 514	1-800-465-2876
403, 604	1-800-665-2781

Kainos

Laivu iš Toronto siuntiniai išvežami kas antrą trečiadienį. Siuntinio kainos yra **$7.50** už kubinę pėdą, plius $15 pristatymas, bet kur Lietuvoje (iki 55 kg arba 120 svarų).

Lėktuvu iš Toronto siuntiniai išvežami kiekvieną šeštadienį 10 v.r. Kaina už kg **$4.75** plius $15 už pristatymą bet kur Lietuvoje.

Standartiniai maisto siuntiniai

Nordland Express siūlo jums įvairaus maisto siuntinius, pristatomus per dvi savaites. Skambinkinte mums dėl kainoraščių.

Nordland Express 1650 Bloor Street West, Toronto, Canada M6P 4A8.
Darbo valandos: 9 val. ryto iki 6 val. vakaro visomis dienomis, išskyrus sekmadienius.
Skyrius: 164 Willowdale Avenue, North York, Ontario
(9 val. ryto iki 6 val. vak. nuo pirmadienio iki penktadienio).

DABAR *perkelkite JAV ar Kanados dolerius į Lietuvą čekiu ar pinigine perlaida*

Nordland Express perduoda pinigus – greitai ir saugiai – tiesiai gavėjui ir gauna iš jo perdavimo patvirtinimą. Perkėlimo mokestis – tik 4% plius $15 už pristatymą.

	JAV dol.	Kan. dol.
Perkėlimo suma	.....	.....
Perkėlimo mokestis - 4%	.....	.....
Pristatymas	....12.00.	....15.00.
Viso	_____	_____

Siuntėjas: ..... Gavėjas : .....

....

....

Tel: ..... Tel: .....

Išrašykite čekį ar piniginę perlaidą ***Nordland Express*** vardu ir siųskite:
Nordland Express, 1650 Bloor Street West, Toronto, Ontario M6P 4A8.
Daugiau informacijų gausite paskambinę **tel. (416) 535-5000, FAX (416) 535-5001.**

Lietuvos laisvės kovotojų vado ADOLFO RAMANAUSKO-VANAGO vardo mokyklos atidaryme Alytuje velionies brolis su žmona ir seseria Nuotr. K. Asevičiaus

Su stribais ir partizanais

Mokyklos vadovybės įsakymu reikėjo keliauti su stribais pas Dzūkijos ūkininkus išreikalauti mokesčių. Stribų elgesys su žmonėmis ir partizanų grėsmė

VIKTORAS BAKANAUSKAS,
Merkinė

(Tęsinys iš praėjusio nr.)

Grįžtam į Varėną

Išlieję visą bolševikinę tulžį, liepė sėstis sunkvežimin.

Įsitaisiau sunkvežimio kėbule tarp gaujos stribų. Lyg tyčia pasitaikė tarp jų vienas pažįstamas — toks P. Poškus iš senosios Varėnos. Bet jis vis suko žvilgsnį šalin, stengdamasis manęs nepastebėti. Taip pirmą kartą gyvenime sėdėjau sunkvežimyje apsuptas būrio stribų. Turėjau dar vieną progą stebėti šiuos keistus padarus. Pažvelgus į išburkusius nuo girtuokliavimo snukius, buvo aišku, kokia čia publika. Jie kalbėjosi rusiškai, kiekvieną žodį pastiprindami keiksmu. Bet jų tarpe pastebėjau vieną kitą sučiauptom lūpom. Kas žino, ką jie mąstė? Gal jiems jau buvo atsibodęs šis "darbas"? Dar nepajudėjus sunkvežimiui, jie tarėsi užsukti į tą sodybą, kur įvyko susišaudymas.

Kai išvažiavom į vieškelį, sunkvežimis pasuko ne plento, bet Dubičių link. Toj pusėj ir buvo susišaudymas. Čia pat privažiavom Čepelūnų kaimelį su upeliu ir apgriuvusiu tiltu. Už jo kelias ėjo per mišką. Artėjant pamiškei stribai nutraukė kalbas ir paruošė ginklus. Sunkvežimis, trinksėdamas ir nežmoniškai mus kratydamas, pamažu didino greitį. Tuo momentu sunkvežimio bildesį nustelbė šaižūs šūvių garsai. Stribai tuoj pat atidengė ugnį daužydami kabiną — reikalaudami sustoti. Sunkvežimis staigiai sustojo, visus sumesdamas krūvon. "Gynėjai" kūlvirsčiomis vertėsi žemėn, šliaužė pakelės griovin ir tratino visais ginklais. Iššokau paskutinis ir nugriuvau prie sunkvežimio. Bet šūviai miške greitai nutilo. Stribai dar kiek pašaudė ir nustojo. Įsiviešpatavo tyla. Tik tada pagalvojau, kad viskas galėjo baigtis kitaip.

Nuotykiai Varėnoje

Varėnoj mane išlaipino ir liepė eiti pas sekretorių. Kai pasakiau jam, kad atsisakiau imti ginklą, jis net pašoko iš užstalės:

— Ti nacionalist, bandit! V tiurmu tebe! — šaukė, rėkė okupantas. Apsiraminęs liepė eiti pirmon Varėnon prie pyliavų punkto.

Buvo pavakarys, kai pasiekiau pirmąją Varėną. Greitai suradau grūdų priėmimo punktą. Sandėlis buvo įrengtas pačiame miestelio centre, dideliam pastate. Dar iš toli pamačiau krūvą grūdų prie užkaltais langais pastato. Prie jos stovėjo ilgas, aplūžęs suolas su dėže vietoj stalo ir gremėzdiškos, prieštvaninių laikų svarstyklės. Ant suolo sutūpę vos vos laikėsi girtutėliai — vyras ir moteris. Tai buvo vilniečiai, atvykę kartu su manim. Už kelių žingsnių, apsuptas pulko vištų, gulėjo kitas vyras. Jis net nežinojo, kad šie "akiplėšos" paukščiai jau baigia užžerti jį grūdais. Šį idiliškąvaizdelį užbaigė raudonas kaip sovietinė vėliava gaidys. Veltui jis laidė gerklę, stengdamasis pažadinti šeimininką: pyliavų punkto viršininkas miegojo kaip užmuštas.

— Sekretorius atsiuntė mane čia, — tariau savo pažįstamiems.

— Tai kad mes patys neturim darbo — klumpančiais liežuviais aiškino vilniečiai. — Ana, ten guli pats viršininkas, bet ir jis tą patį pasakys.

— O gal paragausi? — paklausė degančiais veidais vilnietė, traukdama butelį iš grūdų krūvos.

— Man reikia susiieškoti nakvynę, — perėjau prie kitos temos.

— Yra vietos mano apartamentuose. Šeimininkai geri, manau, kad neprieštaraus, — pasiūlė vilnietis.

Išsiaiškinęs kur jis gyvena, nuėjau tartis dėl nakvynės. Greitai suradau nurodytą vietą. Šeimininkas parodė nedidelį sandėliuką. Prie jo sienos stovėjo kopėčios užlipti į pastogę, kuri buvo užkrauta šiaudais. Gavęs pagalvę ir antklodę, palėpės gale pasidariau guolį. Kitam gale matėsi vilniečio nakvynės vieta. Ilgai neužmigau vis mąstydamas praėjusios dienos įvykius. Užsnūdau, nesulaukęs nakvynės draugo.

Rytą pabudau anksti. Apsidairęs pamačiau ne vieną, bet abu kietai miegančius vilniečius. Tyliai nusileidau žemyn. Apsiprausiau šaltu šulinio vandeniu. Šeimininkė pavaišino arbata.

Apie devintą nuėjau naujon darbovietėn. Žmonių ten neradau. "Darbavosi" tik vakarykštis pulkas vištų, vadovaujamas to paties raudonojo gaidžio. Pastebėjau, kad grūdai buvo apdengti medžiagų skiautėm. Tik vėjas ir vištos jas vėl apipylė grūdais.

Sargo žodžiai

Netrukus iš kažkokio užkaborio išlindo labai susivėlusi, susiglamžiusi žmogysta. Prisiartinusi užkimusiu balsu pratarė: "Labą dieną!" Giliai atsidususi, atsisėdo greta ant suolo, pasiremdama stora lazda. Tai buvo dar nelabai senas, tik labai apžėlęs vyras. Melsvas veidas ir nevalyva apranga rodė, kad tai eilinė alkoholio auka.

— Jūs, tikriausiai, saugot šitą lobį, – paklausiau ją.

— Visą naktį saugojau, bet kas iš to?

— O ką? vagia? – nesupratau atsakymo.

— Vištos, kiaulės ir žmonės – visi vargia, lesa, neša. Ką aš jiems padarysiu? Palietą pieną visos katės laka. Baisu žiūrėti, kaip tyčiojamasi iš kruvinu prakaitu uždirbtos duonelės. Jei greitai neišveš, sulis, sudegs pats brangiausias mūsų visų turtas, – užbaigė sargas.

Tokia išmintinga sargo kalba mane tikrai nustebino. Nors nuo jo sklido įprastas, nemalonus kvapas, bet jis pasidarė man daug artimesnis.

Viršininko patarimas

Už pusvalandžio pasirodė dar vienas žmogus. Po pirmųjų jo žodžių supratau, kad jis — šių gėrybių ponas. Sargas tarė: "Viskas tvarkoje, vagių nepastebėta". Pagaliau aš išsakiau savo reikalą. "Viršininkas" ėmė įtikinėti mane, kad vykčiau namo arba į Vilnių, nes čia nėra ko veikti. Jau visi baigia atsiskaityti su prievolėm.

Netrukus atėjo abu vilniečiai. Jie buvo, kaip sakoma, pačiame smagume. Pasiklausę mūsų pokalbio puolėsi įkalbėti mane, kad grįžčiau namo. Ilgai nesvarstęs taip ir padariau. Sėdau traukinin ir išvykau į Vilnių. Bet Vilniaus nepasiekiau. Išlipau nedidelėje Miškinių stotelėje ir nuėjau į Trakus. Ten mokytojų seminarijoj mokėsi mano sesuo. Ji paglobojo mane likusias dvi komandiruotės dienas.

Pagaliau — suimtas

Bet šita mano "odisėja" taip ramiai nepasibaigė. Tikriausiai, tuo pačiu metu buvo informuotas Saugumas, kad Vilniaus politechnikume mokosi toks tai "liaudies priešas". Atsisakymas imti ginklą, viešas pamaldų lankymas, atviresni pasisakymai dėl okupantų prievartos ir kt. buvo Saugume pažymėta. Bet neturėdami rimtesnių įkalčių, jie paruošė provokaciją. Imituodami mano braižą, patys užrašė kažkokių Daugų rajono gyventojų adresus ant vokų. Vokuose buvo spausdinti ant sąsiuvinio lapų atsišaukimai. (Jų turinio nežinau, nes per tardymą neleido skaityti). 1952 m. sausio 19 d. po pietų einant Olandų gatve buvau suimtas. Rugpjūčio 13-14 d. nuteisė 25 metams. (Pabaiga)

KALNIŠKĖS MIŠKE (netoli Lazdijų) naujų karių priesaika prie partizanų paminklo. Čia žuvo 40 lietuvių ir per 400 rusų Nuotr. K. Asevičiaus

Praeities lapus atvertus

Lietuvos kultūros puoselėtojo PAULIAUS GALAUNĖS darbai ir sutelkti kultūriniai lobiai ryškiai kalba apie kūrybines tautos pastangas siekiant brandesnio gyvenimo per praėjusius dešimtmečius

ALDONA RIMDEIKIENĖ,
Kaunas

1995 m. sausio 25 d. – Lietuvos kultūros patriarcho prof. Pauliaus Galaunės (1890-1988) 105-tosios gimimo metinės.

Jis gimė Pageležiuose, Ukmergės apskr., pašto kalvio šeimoje. Mokėsi Peterburgo realinėje mokykloje, vėliau studijavo šio miesto Psichoneurologijos institute Humanitarinių mokslų fakultete, lankė Dailei skatinti draugijos mokyklos vakarinius piešimo kursus ir privačią Goldblato studiją. Gyvai domėjosi Peterburgo meniniu gyvenimu, lankė muziejus, parodas, bibliotekas, antikvariatus, knygynus. Ypač jį traukė su Lietuvos praeitimi susieti meno ir kultūros paminklai. Jų ieškojo muziejuose, atitinkamoje literatūroje ir registravo.

Žingsniai Lietuvoje

Į Lietuvą grįžo po Pirmojo pasaulinio karo, 1918 m. pavasarį ir čia įsitraukė į atsikuriančios, nepriklausomos valstybės pedagoginį, muziejinį ir visuomeninį darbą. Dalyvavo Lietuvių meno kūrėjų draugijos, Valstybės archeologijos komisijos veikloje. 1919 ir 1921 m. vyriausybės buvo paskirtas įgaliotiniu išvežtų į Rusiją kultūros vertybių grąžinimo akcijai. 1923 m. Valstybės archeologijos komisija Galaunę pasiuntė studijoms į Paryžių. Įžymaus poeto Oskaro Milašiaus patartas įstojo į Luvro mokyklą. Joje klausėsi muziejininkystės, meno istorijos, filosofijos paskaitų, lankė įvairius muziejus. Jam buvo sudarytos sąlygos susipažinti ne tik su parodomis, bet ir fondais, jų įranga, tvarkymu.

Tuo metu Kaune buvo steigiama M. K. Čiurlionio galerija. Dviem pirmiesiem direktoriam jos organizacinis darbas vyko sunkiai. 1924 m. Galaunė buvo priverstas nutraukti savo studijas Paryžiuje. Į Lietuvą jį iškvietė švietimo ministeris ir paskyrė M. K. Čiurlionio galerijos direktoriumi.

Nuo šiol jam teko rūpintis laikinųjų galerijos rūmų statyba, M. K. Čiurlionio kūrinių sutvarkymu, restauravimu, jų parengimu parodoms, o vėliau – jų katalogavimu, tyrinėjimu, skleidimu leidiniais ir straipsniais.

Būdamas 25-kerius metus M. K. Čiurlionio galerijos, vėliau Vytauto Didžiojo Kultūros muziejaus vadovu, Galaunė lankėsi senuose dvaruose, archyvuose rinko, užsienyje pirko su Lietuva susietus meno kūrinius, varžytinėse kovojo dėl vertingų paveikslų, kitų meno dalykų, siekdamas, kad jie nenugrimztų į privačius rinkinius ar nebūtų išvežami svetur.

Iš turimų meno vertybių rengė parodas ne tik savo muziejuje, bet ir užsienyje: Italijoje, Prancūzijoje, Belgijoje, Skandinavijos šalyse, Čekoslovakijoje; priiminėjo kitų kraštų parodas Kaune, leido jų katalogus ir dėjo Lietuvos muziejininkystei tvirtus teorinius bei metodinius pagrindus. Be to, visokeriopai rėmė kraštotyros muziejus.

Dailės baruose

Galaunė vienas pirmųjų lietuvių menotyroje paneigė teiginį, kad tautinė mūsų dailė prasidėjot tik XX š. pradžioje su pirmosiomis lietuvių dailės parodomis. Tyrinėdamas Lietuvos meninę praeitį, jis nukėlė tas ribas į XVI–XIX š.

Jis užėmė svarbią vietą ir dailės kritikoje. Trečiajame–ketvirtajame dešimtmetyje savo straipsniuose Galaunė drąsiai pasisakė prieš sustabarėjimą mene, skatino jaunosios dailininkų kartos kūrybinius ieškojimus, rengė jų darbų parodas.

Ypač daug Galaunė nuveikė renkant ir tyrinėjant mūsų tautodailę. 1930 m. Lietuvos universiteto Humanitarinių mokslų fakultetas išleido jo parengtą kapitalinį veikalą "Lietuvių liaudies menas. Jo meninių formų plėtojimosi pagrindai". Šioje monografijoje autorius aptarė visas liaudies dailės šakas, jų kilmę, formas, siužetus, kompozicijas, ryšius su kaimyniniais kraštais.

Darbo reikšmę liudija ir tai, kad pakartotinai jis buvo išleistas J. Karvelio Čikagoje 1956 m. ir Vilniaus "Mokslo" leidykloje 1988 m. Parodomis, mokslinėmis studijomis, straipsniais Galaunė parodė tautodailę kaip savitą meno reiškinį, kaip neišsemiamą kūrybos šaltinį bei jo reikšmę šių dienų meniniam gyvenimui.

Galaunė pasireiškė ir kaip dailininkas. Dar studijuodamas Peterburge, su savo grafikos darbais 1911-1914 m. dalyvavo pirmosiose lietuvių dailės parodose. 1919-1930 m. kaip knygos grafikas jis kūrė viršelius, knygženklius, buvo šio primiršto žanro atgaivintojas skleidėjas ir tyrinėtojas. Būdamas aistringu bibliofilu, jis buvo vienu iš pradininkų 1930 m. steigiant XXVII knygos mėgėjų draugiją, rūpinosi lietuviškos knygos meninės išvaizdos ugdymu. Per ilgą savo gyvenimą pats surinko didžiulę asmeninę biblioteką, turtingą retais leidiniais, susietais su Lietuvos meninio bei kultūrinio gyvenimo istorija, grafikos, knygženklių rinkinius.

Per 25 pedagoginio darbo metus, dėstydams aukštosiose Lietuvos mokyklose meno istoriją, muziejininkystės pagrindus, išugdė menotyrininkus, etnografus, archeologus, kurie dabar dirba įvairiose mokslo įstaigose, muziejuose.

Studijiniai darbai

Gausus ir Galaunės rašytinis palikimas. Tai daugiau nei 400 straipsnių meno istorijos, kritikos, kultūros paminklų apsaugos, muziejinio darbo ir kitais klausimais. Pažymėtinos jo studijos apie Lietuvos architektą Lauryną Stuoką-Gucevičių (1920), tapytoją Juozą Oleškevičių (1927), knygženklį Lietuvoje XVI–XX šimtmečiais (1926), Vilniaus meno mokyklą (1928), M. K. Čiurlionio galerijos penkerių metų darbo apyskaita (1931), Galaunės redaguota monografija apie M. K. Čiurlionį (1938) ir kitos.

Galaunės kultūrinė veikla Lietuvoje ir už jos ribų neliko be dėmesio. Jis buvo apdovanotas Lietuvos nepriklausomybės medaliu (1928), Vytauto Didžiojo ordinu (1931), Prancūzijos garbės legiono ordinu ir Akademijos palmių medaliu (1930), Švedijos Karaliaus Vazos II laipsnio ordinu (1932), Latvijos trijų žvaigždžių ordinu, Belgijos Karaliaus Leopoldo II ordinu (1939).

(Nukelta į 7-tą psl.)

KUN. G. KIJAUSKAS, SJ, kalbasi su Klivlande atsilankiusiu Lietuvos ambasadoriumi Amerikai dr. A. EIDINTU Nuotr. V. Bacevičiaus

Kelionėje sustojo plakusi širdis

A.a. VYTAUTAS SENKUS

1994 m. gruodžio 9 d. draugus ir pažįstamus pasiekė šiurpi žinia, kad beatostogaudamas Karibų jūroje, turistinėje kelionėje Cayman saloje ištiktas širdies smūgio, mirė inž. **Vytautas Senkus.**

Suvalkijos lygumų sūnus Vytautas gimė 1928 m. Vilkaviškio miesto pakraštyje pasiturinčio ūkininko šeimoje. 1944 m. vasarą, artėjant rytų frontui, su tėvais pasitraukė į Vokietiją, kur vėliau baigė Hanau gimnazijos antrąją laidą. Pradėjo studijas Karlsruhe universitete. 1948 m. atvyko į Kanadą darbams. Baigęs metų sutartį Ontario Hydro, apsigyveno Toronte ir įsijungė į lietuviško jaunimo veiklą.

1953 m. įstojo į Toronto universiteto elektros inžinerijos fakultetą. Tuo laiku Vytautas jau buvo susipažinęs su Onute Paliulyte, su kuria ryžosi sukurti bendrą ateities gyvenimą. Po vienerių metų tai ir įvyko. 1958 m. baigė studijas ir dėstė matematiką Toronto universitete, vėliau mokytojavo ir kurį laiką dirbo Foundation Co. of Canada Engineering corporation. 1966 m. Vytautas su šeima – sūnumi Arvydu, dvynukėm dukrelėm Alma ir Astra, išsikėlė į Timmins, Ont., kur 23 metus dirbo Ontario provincijos Žemės turtų-kasyklų saugumo inspektoriumi.

Begyvendamas Timmins'e, skyrė daug laisvo laiko savo pomėgiams įjungdamas vaikus į gamtos pažinimą, su jais stovyklaudamas. Nepaisant to, kad tolimoje šiaurėje nebuvo lietuvių, Vytauto ir Onutės dėka vaikai išmoko ir kalbėjo lietuviškai, buvo skautai, stovyklavo skautų stovyklose.

1988 m. Vytautas išėjo į ankstyvą pensiją ir apsigyveno savo ūkyje Angus Ont. Per paskutinius savo gyvenimo metus velionis buvo aktyviai įsijungęs į Gerojo Ganytojo šventovės pastatų atnaujinimą, skirdamas nesuskaitomą valandų skaičių šio projekto įgyvendinimui. Šypsena visada puošė velionies veidą. Jis buvo optimistas ir pilnas ateities planų, tačiau per anksti sustojo plakusi jo širdis.

Giliame liūdesy liko žmona Onutė, sūnus, dukros, penki vaikaičiai, gausus būrys draugų Wasagos apylinkėje ir Toronte, kurie ilgėsis Vytauto ilgus metus.

Gr. Butkienė

Lietuviai Donelaičio žemėje

(Atkelta iš 3-čio psl.)

Minėtoje rezoliucijoje atsižvelgiama į visų valstybių, supančių Karaliaučiaus sritį, interesus. Štai kas sakoma apie Lietuvos interesus: "Perėjimas nuo nacionalistinio V. Landsbergio režimo prie nuosaikaus A. Brazausko valdymo, atrodo, sudaro palankias sąlygas kariuomenės sumažinimui ir saugumui, taip pat abiejų šalių ekonominiam bendradarbiavimui, kuris būtų naudingas ir Kaliningradui".

Pranešimo autorė vertina ir Lenkijos interesus. Lenkija suinteresuota, kad ši sritis netaptų vokiška. Vokietijos sugrįžimas į šią sritį reikštų, kad Lenkija patenka į reples, o tai jai būtų pavojingiau negu Rusijos buvimas Karaliaučiaus žemėje.

A. Matulevičius: XV a. viduryje Lenkija nugalėjo Vokiečių (Kryžiuočių) ordiną ir nuo 1466 iki 1660 metų – iki 1655-1660 metų karo su švedais – Prūsijos valdovas (hercogas, kunigaikštis) buvo Lenkijos karaliaus vasalas. Lenkai tuo ir remiasi pretenduodami į šį kraštą. Lietuviai dėl politinių, karinių, diplomatinių ir kitų priežasčių nesugebėjo šio baltų krašto, bent jau Klaipėdos srities, prijungti prie Lietuvos valstybės.

Beje, minėtoje konferencijoje Olštine Vroclavo universiteto rektorius hab. dr. Wojciechas Wrzesinskis savo pranešime pažymėjo, kad 1943 metais lenkai jau ėmė planuoti Koenigsberge (lenkiškai Krolewiec) įsteigti lenkų universitetą. Galvota net Klaipėdoje atidaryti lenkų aukštąją mokyklą. Tokias užmačias skatino sovietų valdžia kaip atpildą už lenkų kovą su nacizmu. Beje, lietuviai buvo raginami atsiimti savo žemę – Mažąją Lietuvą, t.y. Karaliaučiaus kraštą su Klaipėdos sritimi Nemuno žemupio dešiniajame krante. Tokia buvo Maskvos, Stalino, dviveidiška politika.

V. Plečkaitis: Lietuvos nuostatos dėl Karaliaučiaus krašto nesame išreiškę. Ar geriau, kad šiame krašte įsigalėtų Vokietijos ir Lenkijos kapitalas?. Tuo būdu šios valstybės turi daug galimybių paveikti ir stiprinti savo tautines bendruomenes.

Gal mums geriau, kad ta sritis ir toliau liktų Rusijos?

Manau, kad Lietuvai būtų geriausia, jei ši sritis gautų tarptautinį statusą. Valstybių suartėjimo procesai vis labiau ryškėja. Karaliaučiaus kraštas turėtų eiti į Europą kartu su Lenkija, Lietuva ir kitomis išsivadavusiomis valstybėmis. Tada mes turėtume didesnes galimybes paveikti ir savo tautinę mažumą."

KAIRYS BALTIC EXPEDITING

$$$$ SIUNČIAME DOLERIUS Į LIETUVĄ $$$$

Greitai ir garantuotai pristatome Amerikos ir Kanados dolerius gavėjui į rankas, ir pasirašytą pakvitavimą jums atsiųsime. Persiuntimas iki $2,000.00 4% plius pristatymas. Siunčiant daugiau kaip $2,000.00 tik 3% plius pristatymas. • Siunčiant didesnes sumas, yra nuolaida. • Galime nuvežti į Lietuvą palikimus ir Lietuvoje sutvarkyti pas notarą. • Važiuojant jums ilgesniam laikui į Lietuvą, mes galim persiųsti jūsų pensijos pinigus pagal jūsų nurodymus.

	AMERIKOS DOL.	KANADOS DOL.
Siunčiama suma	$	$ .....
Patarnavimas 4% arba 3%	.....	.....
Pristatymas į rankas	..... 12.00	..... 15.00
Iš viso:	$ ..... .00	$ ..... .00

Siuntėjas: ..... Gavėjas: .....

Tel. ..... Tel. .....

Rašyti čekį arba pašto perlaidą (money order) KAIRYS BALTIC EXPEDITING ir siųsti

517 Fruitland Road, Stoney Creek, Ontario L8E 5A6. Turėdami klausimų skambinkite

Vytui ar Genei Kairiams, tel. 905 643-3334, fax 905 643-8980

Stambi kultūrinio gyvenimo apraiška

Devintasis JAV ir Kanados lietuvių teatro festivalis

Toronto lietuvių dramos teatras "Aitvaras" sėkmingai dalyvavo IX-jame JAV ir Kanados lietuvių teatro festivalyje. Šis festivalis vyko 1994 m. lapkričio 25-27 d.d. Čikagoje, Jaunimo centre.

Gera režisūra

Toronto "Aitvaras" šiame festivalyje parodė Felikso Jokubausko komediją "Paskutinis iš Varlynės". Komediją režisavo "Aitvaro" teatro aktorius Algis Kynas. Festivalio metu aitvariečių spektaklis susilaukė kone didžiausio publikos palankumo ir susidomėjimo, teigiamo žiūrovų atoliepio, jų gardaus juoko ir karštų, pritariančių plojimų. Kad komedija buvo vaidinama labai sklandžiai ir įdomiai, su daugeliu pasisekusių scenų, gerai apgalvotu ir puikiai išgautu garsiniu ir muzikiniu spektaklio apipavidalinimu – tai didelis režisieriaus Algio Kyno nuopelnas. Jam pavyko apjungti skirtingas komedijos veiksmų temas. Per visą spektaklį, lyg raudona gija, girdisi Mykolo – pagrindinio komedijos veikėjo – širdgėla: neišsaugojo tėvelių namų, negalės brolio–amerikono pasitikti gimtojoje Varlynėje, nes Varlynės jau nėra, ji nugriauta, o jis ne savo noru perkeltas į gyvenvietę, kur namai tokie nuobodūs ir visi panašūs.

Patenkinti žiūrovai

Mykolą vaidino didelį aktorinį patyrimą turintis Vytautas Štuikys. Jis ir jo žmoną Marijoną vaidinanti Aldona Šikšnienė sudarė puikų dvejetą. Jie buvo varomoji viso spektaklio jėga, savo santūria, įtikinančia vaidyba sugebėję sukurti įdomius charakterius, sugebėję sudominti žiūrovus, padaryti juos scenoje vykstančių įvykių atidžiais stebėtojais. Tai patvirtino dažnas žiūrovų juokas ir plojimai. Publika plojo, kai Vytautas Štuikys ir Vidmantas Šilininkas, vaidinęs Mykolo kaimyną Juozapą, gražiu duetu sudainavo lietuvių liaudies dainą, ir kai Mykolas išradingai surišo kaklaraištį ant savo kelio ir tik tada užsimovė ant kaklo.

Festivalio vertinimo komisija labai gerai įvertino Vytauto Štuikio ir Aldoos Šikšnienės vaidybą. Jie buvo apdovanoti geriausių festivalio aktorių žymenimis.

Prie spektaklio pasisekimo labai daug prisidėjo visi komedijoje vaidinę aktoriai: ir nemažą aktorinį patyrimą turinti Teresė Šlėnienė, gražiai suvaidinusi smalsiąją kaimynę Kuliešienę, ir orų lietuvį – amerikoną vaidinęs Benius Tarvydas, ir Vidmantas Šulininkas, ir Vytautas Taseckas. Į "Aitvaro" gretas pradeda įsijungti jaunimas. Puikus pavyzdys – Alvydas Saplys, puikiai suvaidinęs Mykolo sūnų karjeristą – valdininką Algiuką. Alvydas Saplys ir jo vienmečiai padės mums, vyresniajai kartai, pasiruošti ir sėkmingai dalyvauti X-jame išeivijos lietuvių teatro festivalyje 1998 m.

Kiti teatrai

Tokie festivaliai vyksta kas ketveri metai ir juose dalyvauja geriausios lietuvių teatrinio meno mylėtojų pajėgos. Jie visada būna didelis įvykis kultūriniame išeivijos lietuvių gyvenime. Taip buvo ir IX-jame festivalyje. Los Angelos dramos sambūris atvežė E. Uldukio žemaičių kovų sakmės "Klajojanti pėda" spektaklį. Jie sužavėjo žiūrovus gera režisūra, išradingai sukurtomis ir meniškai pagamintomis dekoracijomis, veikėjų apranga. Vertinimo komisija už geriausiai sukurtas dekoracijas ir drabužius žymenį paskyrė to spektaklio režisieriui, dekoracijų ir aprangos autoriui bei kūrėjui Petrui Maželiui.

Ruoštis šiam festivaliui Čikagos dramos teatras "Vaidilutė" režisierių pasikvietė net iš Lietuvos. Aktorius Juozas Ivanauskas šiame festivalyje inscenizavo dvi A. Čechovo apysakas "Negeras darbas" ir "Gera pabaiga". Šį kartą festivalio šeimininkai nepelnė jokių apdovanojimų.

Hamiltono "Aukuras" suvaidino Federico Garcia Lorca "Bernardos Albos namai". Žiūrovų simpatijas pelnė visos vaidinusios aktorės, o ypatingai Marija Kalvaitienė ir Elena Dauguvietytė-Kudabienė, ryškiai ir įtikinančiai atlikusios savo vaidmenis. Elena Dauguvietytė-Kudabienė buvo apdovanota už geriausiai atliktą pagalbinį vaidmenį. Ji buvo ir šio vaidinimo režisierė.

Festivalis pasibaigė. Išsiskirstė žiūrovai ir dalyviai su viltimi ir ryžtu, kad, pasitelkę naujų jaunų jėgų, vėl susitiks lietuvių teatro šventėje 1998 m. Mes dar kartą sveikiname Toronto "Aitvarą" su sėkmingu dalyvavimu festivalyje ir linkime jiems tolimesnės kūrybinės sėkmės. **A.B.**

Iškilūs Toronto lietuvių dramos teatro "Aitvaras" vaidintojai VYTAUTAS ŠTUIKYS (kairėje) ir ALDONA ŠIKŠNIENĖ su režisieriumi ALGIRDU KYNU, priėmę geros vaidybos įvertinimo apdovanojimus IX-tame išeivijos lietuvių teatro festivalyje, įvykusiame 1994 m. lapkričio 25-27 d.d. Čikagoje **Nuotr. B. Tarvydo**

Toronto lietuvių dramos teatro "Aitvaras" vaidintojai, dalyvavę IX-tajame išeivijos lietuvių teatro festivalyje. Pirmoje eilėje iš kairės: rež. A. KYNAS, A. ŠIKŠNIENĖ, V. ŠTUIKYS, T. ŠLENIENĖ; antroje eilėje iš kairės: B. TARVYDAS, V. TASECKAS, A. KAROSAITĖ, V. ŠILININKAS, L. NAKROŠIENĖ ir A. SAPLYS **Nuotr. B. Tarvydo**

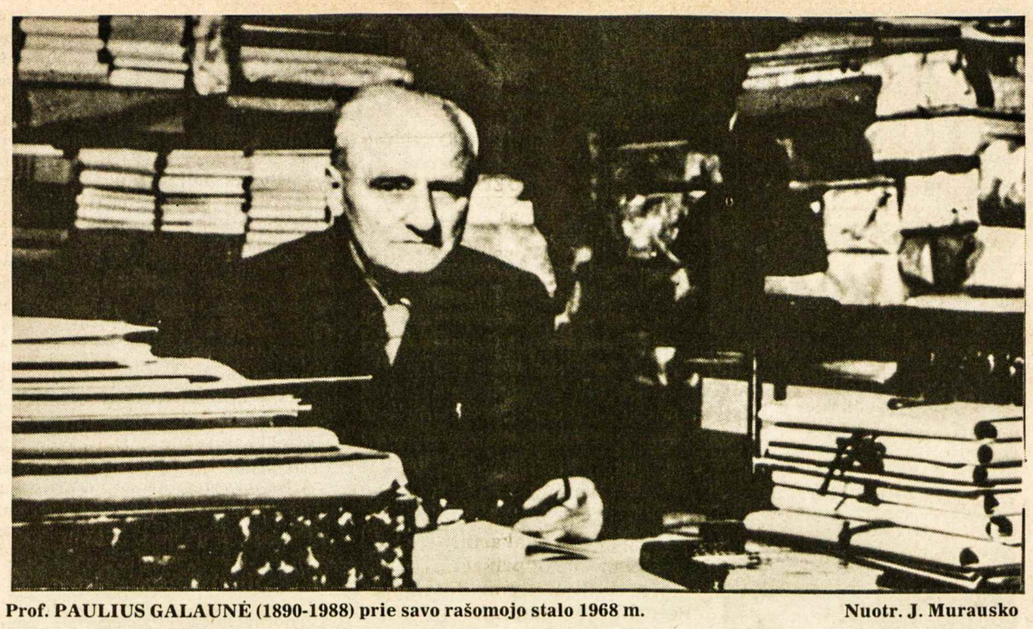

Prof. PAULIUS GALAUNĖ (1890-1988) prie savo rašomojo stalo 1968 m. **Nuotr. J. Murausko**

Praeities lapus atvertus

(Atkelta iš 6-to psl.)

Sovietinė okupacija

Artėjant bolševikinei okupacijai, Galaunei su šeima buvo pasiūlyta emigruoti į Švediją. Ryžosi pasilikti Lietuvoje, rūpintis savo kurtame muziejuje sukauptomis meno bei kultūros vertybėmis ir drauge su tauta kęsti svetimųjų priespaudą.

Netrukus teko tai patirti: 1949 m. buvo atleistas iš muziejaus direktoriaus pareigų ir Vilniaus dailės instituto, "kaip netinkantis dėstyti aukštojoje tarybinėje mokslo įstaigoje", o 1951 m. – ir iš Vilniaus universiteto.

Išstumtas iš muziejinio ir pedagoginio darbo, Profesorius užsisklendė namuose: tvarkė savo grafikos, knygženklių rinkinį, rašė atsiminimus. Po Stalino mirties 1953 m., bent kiek atlėgus okupaciniam režimui, Valstybinės grožinės literatūros leidyklos rūpesčiu buvo sumanyta leisti lietuvių liaudies meno albumus. Šiam darbui buvo pakviestas prof. Galaunė. Jis parengė 6 knygas: "Medžio dirbinius" (2kn., 1956 ir 1958 m.), "Keramiką" (1959 m.), "Skulptūrą" (2kn., 1963 ir 1965 m.) ir "Grafiką-tapybą" (1968 m.). Be to, 1968 m. buvo išleista jo atsiminimų knyga "Muziejininko novelės" ir straipsnių rinkinys "Dailės ir kultūros baruose" (1970 m.).

Dirbo Lietuvai

Esu laiminga, kad devintajame dešimtmetyje keletą metų dirbdama M. K. Čiurlionio dailės muziejuje turėjau progos asmeniškai pažinti prof. Paulių Galaunę, lankytis jo namuose, klausytis pokalbių su dailėtyrininke Zita Žemaityte, rengiančia monografiją "Paulius Galaunė" (1988). Stebėdavausi Profesoriaus išsilavinimu, žiniomis, atmintimi, sąmojumi, džentelmeniškumu. Užsirašinėdama savo dienoraštyje patirtus įspūdžius, galvodavau – iš kur visa tai? Tarsi atsakymą į mano mintis išgirdau vieną malonų 1983 m. lapkričio vakarą, viešėdama profesoriaus namuose, kai jis prasitarė: "Aš dirbau tik Lietuvai".

Neatsitiktinai, studijuodamas Peterburge, 1914 m. balandžio 27 d. dienoraštyje įrašė: "...Ir aš išsimokinau mylėti savo Tėvynę. Man reikia dirbti, dirbti, dirbti... siekti savo tikslo. Galbūt daugiau – idealo. Ir dirbsiu tik dėl jos... Reikia dirbti, kad su laiku turėčiau teisę pasakyti ir aš, Lietuva, tavo tikras sūnus"...

Vėliau yra pasakęs,kad jo domėjimąsi gimtojo krašo kultūros paminklais formavo rusų ir lenkų literatūra, S. Baltramaičio bibliografiniai leidiniai apie Lietuvą. Susirūpinti per įvairias Lietuvos istorijos negandas išsklaidytais svetur kultūros turtais jį paskatino lenkų pavyzdys. Dar karo metu įsteigtas Paminklų apsaugos skyrius prie lenkų komiteto Maskvoje registravo Lenkijos ir Lietuvos kultūros turtus ir skelbė juos 1917 m. Kijeve ėjusiuose leidiniuose.

"Tie vaizdai, kaip kitų tautų rūpinamasi savo praeities paminklais sukėlė manyje gyvą reikalą pasirūpinti šiokiu ar tokiu būdu esamais rusuose Lietuvos kultūros turtais... O rūpintis buvo kuo, nes tie turtai neišsemiama medžiaga Lietuvos praeičiai pažinti, nes jie jokiomis materialinėmis vertėmis nepakeičiami.(...) Kad nesinešiočiau vien tik mintyse tų turtų, pamėginau konkrečiau jais pasirūpinti. Bet kuriuo būdu? – atsistojo prieš mane klausimas. Patsai lietuvių gyvenime nevaidinau jokios mažiausios rolės. Pažįstamų lietuvių vos tik keli žmonės, kuriems, kaip man rodėsi, tas klausimas labai svetimas, labai "šaltai" išklausys gal, ir tiek. O čia reikia užsidegti, reikia kuo uoliausiai ir plačiausiai veikti" – rašė "Mūsų žinyne" 1922 m.

Lietuvos lobių grąžinimas

Pagaliau išvežtų Lietuvos kultūros turtų sugrąžinimu susidomėjo ir Peterburge gyvenę lietuviai. 1918 m. vasario mėn. buvo sudaryta komisija rūpintis Lietuvos kultūros turtais Rusijoje. Komisijos pirmininku išrinktas E. Valteris, sekretoriumi P. Galaunė, nariais S. Šilingas, J. Tumėnas, B. Česnys, A. Grigaitis. Komisija paruošė įstatus, programą, kurioje buvo numatyta registruoti Lietuvos kultūros turtus, esančius Rusijoje ir kuo plačiau šiuo klausimu supažindinti Lietuvos visuomenę.

Tų metų pavasarį, sugrįžus visiems į Lietuvą, šie reikalai nebuvo pamiršti. 1919 m. vasario 10 d., apsirūpinęs visais reikiamais dokumentais, Galaunė išvažiavo į Maskvą. Su juo drauge keliavo Valerija Čiurlionytė rūpintis nuo karo pavojų 1914 m. išvežtų M. K. Čiurlionio kūrinių ir lietuvių dailės draugijos turtų sugrąžinimu į Lietuvą.

Lietuvos ekspertas savo reikalavimus kėlė su jaunatviška drąsa ir, remdamasis atitinkamu dekretu, kalbėjo gana kategoriškai. Rusų liaudies švietimo komisaras A. Lunačiarskis, pasibaigus vienam posėdžiui, paprašė Galaunę dar pasilikti ir pasakė: "...Jūs per daug jaunas taip aštriai kelti klausimus". Lietuvos pasiuntinys į tai atsakė: "Aš taip, kaip ir tamsta, tik ginu savo teises" ("Mūsų žinynas", 1922 m.).

Deja, dėl įvairių aplinkybių pradėtą misiją Galaunė turėjo nutraukti ir atnaujino ją tik 1921 m., pasirašius Lietuvos–Sovietų Rusijos taikos sutartį 1920 m. liepos 12 d. Jos IX straipsnyje buvo nurodyta, kad Rusijos vyriausybė sutinka grąžinti Lietuvai "archyvus, bibliotekas, muziejus, dailės kūrinius ir dokumentus, kurie turi Lietuvai žymios mokslo, dailės arba istorijos reikšmės ir kurie buvo išvežti iš Lietuvos į Rusiją prieš pasaulinį 1914–1917 m. karą".

Lietuvos komisijos pirmininku buvo teisininkas V. Kalnietis, sekretoriumi J. Sruoga, nariais V. Matulaitis, S. Goldbergas. Ekspertui P. Galaunei posėdžiuose teko diskutuoti su žymiais rusų mokslininkais, istorikais.

Reikalavimai Rusijai

Pirmam mišrios komisijos posėdžiui 1921.V.14 Lietuvos komisija pateikė Galaunės parengtą memorandumą, kuriame buvo reikalaujama grąžinti Lietuvos Metriką, Vilniaus universiteto biblioteką, archyvą, mokslo ir meno rinkinius, dalį buvusio Vilniaus senienų muziejaus rodinių, Vilniaus viešosios bibliotekos knygas ir rankraščius. Panašūs reikalavimai buvo teikiami ir per kitus posėdžius. Jie buvo karšti ir įtempti. Viena ir kita pusė dažnai jausdavosi įskaudintos ir pažemintos. Gindamas Lietuvos teises, jaunasis jos ekspertas Rusijos padarytas Lietuvos kultūrai skriaudas vardindavo atvirai. Kartą dėl to labai nemaloniai pasijutęs prof. Šambinaga pratarė: "...Aš penkiolika metų esu profesorius ir nepripratau, kad man gimnazistai kalbėtų akiplėšiškumus..." Galaunė į tai vėliau savo atsiminimuose atsiliepė: "Per skaudžiai man apsiėjo nuoširdumas ir teisėtumas... tebūnie Dievui garbė".

Ir po daugelio metų negalima ramiai skaityti tų komisijų posėdžių protokolų, iš kurių taip ryškiai matyti didžiojo ir stipriojo kaimyno egoizmas, netiesa ir demagogija.

Taip derybos ir nutrūko beveik nieko Lietuvai nepavykus atgauti. Prabėgus beveik 70 metų nuo to atsakingo, sunkaus, bet kilnaus darbo kartą paklausiau Galaunę: "Profesoriau, ar buvo labai sunku?" Jis atsakė: "Aš dirbau Lietuvai!".

Velionies palikimas

Mes čia paryškinome tik vieną Profesoriaus jaunystės veiklos momentą, kuris šiandien nenustojo aktualumo. Neatsitiktinai per pastaruosius penkerius metus atgimusios Lietuvos spaudoje jau du kartus buvo spausdinama P. Galaunės ataskaita "Lietuvos turtų likimas", pirmą kartą paskelbta 1922 m. "Lietuvos žinyne". Ši tema buvo giliai ir skaudžiai persmelkusi Profesoriaus mintis bei jausmus ir savo artimųjų tarpe prie jos dažnai sugrįždavo.

Jau šešeri metai Profesoriaus nėra tarp mūsų. Per ilgą gyvenimą jo paties sukauptas kultūrinis turtas – biblioteka, meno dalykai, archyvas vis dar negali sugrįžti į jo namus Kaune, Vydūno al. 2, ir tapti gyva, prieinama Lietuvos kultūros savastimi. Šia linkme Velionies šeima ir M. K. Čiurlionio dailės muziejus jau žengia pirmuosius žingsnius. Deja, mūsų chaotiškame, skurdžiame, egoizmu ir abejingumu prisotintame gyvenime sunku vieniems įveikti esančias kliūtis. Tą galima padaryti tik sutelktomis Lietuvos šviesuomenės ir atitinkamų įstaigų pastangomis.

Panaudota literatūra: 1. Paulius Galaunė, LIETUVOS KULTŪROS TURTŲ LIKIMAS, "Mūsų žinynas" 1922, t. III, nr. 9, p. 637-672, 1923, t. IV, nr. 10, p. 78-107, 1923, t. IV, nr. 11, p. 317-353. **2. LIETUVOS TSR ISTORIJOS ŠALTINIAI,** V., 1961, t. IV. **3. Paulius Galaunė, DAILĖS IR KULTŪROS BARUOSE,** V., Vaga, 1970. **4. Zita Žemaitytė, PAULIUS GALAUNĖ,** V. Vaga, 1988.

KULTURINĖJE VEIKLOJE

Trijų išeivijos fotografų — Kazio Daugėlos, Algimanto Kezio ir Vytauto Maželio nuotraukų knygą ruošiasi išleisti Antano Skaisgirio Vilniuje vadovaujama didelė spaustuvė. Tą bendrą knygą jungs jų su JAV lietuvių gyvenimu susietos nuotraukos. Šiam leidiniui jau sutelkta beveik 150 nuotraukų. Didelį žymiųjų JAV lietuvių portretų rinkinį turi V. Maželis. K. Daugėlai netrūksta gamtovaizdžių ir grupinių JAV lietuvių nuotraukų. A. Kezio nuotraukom yra būdingas gilesnės minties ir simbolių ieškojimas. Įvadą ir tekstą ruošia fotografijos meno redaktoriai.

Los Angeles lietuvių inžinierių kvartetas 1994 m. spalio 8-9 d.d. su pramoginės muzikos koncertais aplankė Klivlando ir Detroito lietuvių kolonijas. Velionies a.a. Broniaus Budriūno suorganizuotą kvartetą vis dar sudaro pirmasis tenoras dr. Emanuelis Jarašūnas, antrasis tenoras Bronius Seliukas, baritonas Antanas Polikaitis, bosas Rimtautas Dabšys su jiems akompanuojančia pianiste Raimonda Apeikyte, kuri taipgi yra ir kvarteto vadovė, pakeitusi muz. Aloyzą Jurgutį. Kvartetas yra išleidęs dvi plokšteles — "Tu man viena" (1985) ir "Apie tave svajoju" (1986). Sėkmingus koncertus kvartetas yra turėjęs atgimstančioje Lietuvoje.

Čikagoje leidžiamas žurnalas "Laiškai lietuviams" paskelbė jau XXXVI-jį straipsnio konkursą suaugusiems ir jaunimui. Konkursui reikia pasirinkti vieną iš šių trijų pasiūlytų temų — "Kelias į Lietuvos dvasinį prisikėlimą", "Šeima — meilės mokykla", "Kitus įveikti gali daug kas, save — tik žmogus". Jaunimo grupėn konkurse leidžiama įsijungti tiktai viduriniųjų ar tokio lygio mokyklų moksleiviams. Visi konkursiniai straipsniai turi būti parašyti mašinėle su vienos eilutės tuščiu tarpu. Suaugusiųjų straipsniai turi būti 4-9 puslapių ilgumo, jaunimo — bent poros puslapių. Pageidaujama, kad ir jaunimo atstovai rašytų ilgesnius. Konkursiniai straipsniai pasirašomi slapyvardžiu, juo pažymint ir užklijuotą vokelį su įdėtu autoriaus vardu, pavarde, adresu ir telefonu. Konkursinius straipsnius iki 1995 m. vasario 16 d. reikia atsiųsti redakcijai šiuo adresu: Laiškai lietuviams, 2345 W. 56th Street, Chicago, IL 60636, U.S.A. Premijų skaičių bei jų dydį nustatys joms paskirti sudaryta vertintojų komisija.

Poetas Henrikas Radauskas, 1910 m. balandžio 23 d. gimęs Krokuvoje, mirė JAV sostinėje Vašingtone 1970 m. rugpjūčio 27 d. Nepriklausomoje Lietuvoje jis 1929 m. baigė Panevėžio mokytojų seminariją, 1930-34 m. Kauno universitete studijavo lietuvių, rusų, vokiečių kalbas bei jų literatūrą. Jam teko dirbti Klaipėdos radiofone, Lietuvos švietimo ministerijos knygų leidimo komisijoje. Lietuvoje, iš jos su kitais lietuviais pasitraukdamas 1944 m., paliko tik savo pirmąjį eilėraščių rinkinį "Fontanas" (1935). Vašingtone dirbo JAV kongreso bibliotekoje. Kūrybinį jo palikimą išeivijoje sudarė poezijos knygos "Strėlė danguje" (1950), "Žiemos daina" (1955) ir 1978 m. išleista pomirtinė rinktinė "Eilėraščiai". Šią knygą redagavo Jurgis Blekaitis, o jai įvadą parašė Alfonsas Nyka-Niliūnas. "Eilėraščius" Lietuvos skaitytojams 4.000 egz. tiražu 1994 m. išleido "Baltų lankų" leidykla. Henriko Radausko grįžimas Lietuvon sutapo su tais metais Kaune paskelbtu populiariausios knygos konkursu. Kauniečiai skaitytojai populiariausia 1994 m. knyga išrinko H. Radausko "Eilėraščius". Susipažinimas su laureate knyga ir jos jau mirusiu autoriumi 1994 m. gruodžio 27 d. įvyko kinietiško stiliaus restorane "Čiandu". Į sutiktuves susirinko leidyklų, knygynų, knygomis prekiaujančių firmų atstovai ir keturi burtų keliu išrinkti konkurse dalyvavę skaitytojai. Baltoji rožė, skirta H. Radauskui, teko tik leidyklai "Baltos lankos". Jos red. Virginijus Gasiliūnas pranešė, kad netrukus bus išleista dar viena knyga "Henrikas Radauskas". Ji neturės eilėraščių, kuriuos šįkart pakeis spaudai H. Radausko rašytos kandžios, sąmojingos ir ironiškos recenzijos. Jo eilėraščius iš konkursą laimėjusios knygos skaitė aktorius Petras Venslovas, dainomis talkinamas Alfredo Kukaičio ir Ritos Švabaitės.

Kretingos Šv. Antano kolegijoje buvo surengta dvi dienas trukusi konferencija "Pranciškonų vienuolynas Kretingoje". Šioje mokslinėje konferencijoje susipažinta su vienuolyno istorija, jo pastatų architektūra ir jų atnaujinimo problemomis. Pranešimus padarė pranciškonų kunigai iš Lietuvos, Vokietijos, istorikai, menotyrininkai ir inžinieriai.

Pasvalio rajono Joniškėlio centrą papuošė klebono kun. Benedikto Urbono iniciatyva pastatytas ir pašventintas paminklas ten gyvenusiai rašytojai Gabrielei Petkevičaitei-Bitei (1861–1943). Paminklą sukūrė skulptorius Antanas Dimžlys ir architektas Jonas Lapėnas, abu kilę iš Pasvalio krašto.

Lietuvos kultūros ministerija kasmet paskiria Boriso Dauguviečio, Stasio Šimkaus, Jono Švedo, Pauliaus Galaunės ir choreografijos premijas už geriausius kūrinius mėgėjų meno grupėms. 1994 m. premijų laureatai buvo paskelbti š. m. sausio 10 d. sudarytame penkiolikos laimėtojų sąraše. B. Dauguviečio pirmąją premiją laimėjo rež. Vytautas Germanavičius už ilgametį lietuviškosios dramaturgijos garsinimą ir A. Kazakevičienės veikalo "Kaip velnias akmenį nešė" pastatymą Viešintų kaimo teatre, antrąją premiją — dramaturgė Rasa Marija Andrašiūnaitė už parašytą dviejų veiksmų dramą "Meistras". Dvi pirmosios St. Šimkaus premijos teko kompozitoriams Jonui Tamulioniui — už trijų dainų ciklą "Išplėtotos lietuvių liaudies dainos" ir Vaclovui Augustinui — už dainą mišriam chorui "Supkit meskit", dvi antrosios premijos — kompozitorei Nomedai Valančiūtei ir poetui Aidui Marčėnui, sukūrusiems mišriam chorui skirtą dainą "Šitas miestas". J. Švedo pirmoji premija buvo paskirta kompozitorei Jūratei Baltramiejūnaitei už kūrinį liaudies instrumentų orkestrui "Pūtė vėjas ąžuolą", dvi antrosios — kompozitoriams Leonui Povilaičiui, parašiusiam kompoziciją liaudies instrumentų ansambliui "Jau saulelė vakarop", ir Vytautui Montvilai už šokio "Apynėlis" muziką.

Choreografijos pirmosiomis premijomis buvo įvertintos dvi vyriausios baletmeisterės Laimutė Kisielienė ir Danutė Radvilavičienė. Pasaulio lietuvių dainų šventės Šokių dienos vadovei L. Kisielienei šią premiją atnešė Šokių dienos scenarijaus ir prologo "Saulės giesmė" choreografija, D. Radvilavičienei — Šokių dienos dalies "Šoks šeimyna šokinį" choreografija. Dvi antrąsias choreografijos premijas laimėjo: Pasaulio lietuvių dainų šventės vyr. baletmeisterė Elena Morkūnienė už Ansamblių vakaro choreografiją ir Pasaulio lietuvių dainų šventės Šokių dienos vyr. baletmeisterė Birutė Navickaitė už "Amžių vėjų" choreografiją. P. Galaunės abi premijos teko tautodailininkams Antanui Jusevičiui — už tapybos bei skulptūros darbus ir Arvydui Petruliui — už skulptūros bei mažosios architektūros darbus. Lietuvos kultūros ministerijos premijų dydis yra nuo 12 iki 15 minimalių gyvenimo lygių.

Filosofijos dr. Pranas Mantvydas, Lietuvos katalikų mokslo akademijos narys, Lietuvos katalikų universiteto reikalų vedėjas iki 1939 m., iškilus žemaitis, gimė 1894 m. gruodžio 4 d. Pučkoriuose, dabartiniame Plungės rajone. Jo šimtųjų gimimo metinių konferencinio pobūdžio minėjimą surengė Plungės centrinė biblioteka. Apie šio Žemaitijos šviesuolio gyvenimo bei kūrybos kelią, tragišką lemtį kalbėjo Lietuvių katalikų mokslo akademijos dr. A. Vasiliauskienė, Filosofijos, sociologijos ir teisės instituto mokslinis bendradarbis A. Poška, Plungės centrinės bibliotekos bibliografinio skyriaus vedėja O. Juozapaitienė. Velionis, baigęs filosofijos, psichologijos, lietuvių kalbos ir literatūros, vokiečių, prancūzų ir anglų kalbų studijas Kauno universitete 1926 m., tobulinosi Paryžiaus, Kiolno, Miuncheno, Liuveno universitetuose. Lietuvon grįžęs 1929 m., dirbo "Židinio" redakcijoje, rašė straipsnius filosofinėmis temomis. Kūrybinį šio talentingo žemaičio darbą nutraukė sovietinė Lietuvos okupacija, ištrėmimas į Šiaurės Uralą 1941 m. "Tarybinėje Lietuvos enciklopedijoje" rašoma, kad jis mirė Kaune 1960 m. rugpjūčio 15 d. Sugrįžimo data nepateikiama. **V. Kst.**

PRISIKĖLIMO PARAPIJOS KREDITO KOOPERATYVAS

999 College St., Toronto, Ontario M6H 1A8

Telefonai: (416) 532-3400 ir 532-3414

Anapilyje telefonas: (905) 566-0006

KASOS VALANDOS: pirmadieniais, antradieniais ir trečiadieniais nuo 9 v.r. iki 3.30 v.p.p.; ketvirtadieniais ir penktadieniais nuo 9 v.r. iki 8 v.v.; šeštadieniais nuo 9 v.r. iki 1 v.p.p.; sekmadieniais nuo 9 v.r. iki 12.30 v.p.p. SKYRIUS ANAPILYJE: sekmadieniais nuo 9 v.r. iki 12.30 v.p.p.; antradieniais nuo 9 v.r. iki 3.30 v.p.p.; ketvirtadieniais nuo 1 v.p.p. iki 8 v.v.

MOKA UŽ:

90-179 d. term. ind.	5.75%
180-364 d. term. ind.	6.50%
1 metų term. indėlius	6.75%
2 metų term. indėlius	7.50%
3 metų term. indėlius	7.75%
4 metų term. indėlius	8.00%
5 metų term. indėlius	8.25%
1 metų GIC-mėn.palūk.	7.50%
1 metų GIC-met. palūk.	7.75%
2 metų GIC-met. palūk.	8.50%
3 metų GIC-met. palūk.	8.75%
4 metų GIC-met. palūk.	9.00%
5 metų GIC-met. palūk.	9.25%
RRSP, RRIF ir OHOSP	4.00%
RRSP ir RRIF-1 m. term. ind.	7.75%
RRSP ir RRIF-2 m. term. ind.	8.50%
RRSP ir RRIF-3 m. term. ind.	8.75%
RRSP ir RRIF-4 m. term. ind.	9.00%
RRSP ir RRIF-5 m. term. ind.	9.25%
Taupomąją sąskaitą	3.75%
Kasd. pal. taupymo sąsk.	4.25%
Kasd. pal. čekių sąsk. iki	2.25%
Amerikos dol. kasd. pal. taupymo sąsk.	3.50%

IMA UŽ:

Asmenines paskolas nuo	8.50%
Sutarties paskolas nuo	8.50%
Nekiln. turto paskolas:	
Su nekeičiamu nuošimčiu	
1 metų	9.00%
2 metų	9.50%
3 metų	10.00%
Su keičiamu nuošimčiu	
1, 2 ir 3 metų	7.75%

Draudžiame asmenines ir sutarties paskolas iki $15,000 ir narių gyvybę iki $2,000 už santaupas laikomas šėrų, čekių ir taupymo sąskaitose.

Duodame asmenines paskolas iki $50,000 ir mortgičius iki 75% įkainoto turto vertės. Parduodame pinigines perlaidas (money orders) ir kelionių čekius (traveler's cheques). Neimame mokesčio už išrašytus čekius bei apmokamas įvairias sąskaitas.

AKTYVAI per 56 milijonus dolerių

Mūsų tikslas – ne pelnas, bet sąžiningas patarnavimas

BVL ELECTRICAL ENGINEERING Licence E-2392

Taisau senas ir įvedu naujas:

• ELEKTROS INSTALIACIJAS • VĖSINIMO SISTEMAS

Taisau visų rūšių

• ŠALDYTUVUS • SKALBIMO MAŠINAS • ELEKTRINES PLYTELES • DŽIOVINTUVUS • KITUS BUITINIUS ĮRENGIMUS

Skambinti **Vytui tel. 200-8960** arba **236-9071**, Toronte.

Greitas – sąžiningas – pigus patarnavimas. Visi darbai garantuoti pagal susitarimą.

BALTIC CONSTRUCTION

Remontas ir nauja statyba gyvenamųjų namų, parduotuvių, restoranų, įstaigų ir vasarnamių • staliaus darbai • vidaus sienų įdėjimas • dažymas • elektros įvedimai • vandentiekio sistemos įvedimas • stogai • įvairūs cemento darbai • kiemų sutvarkymas • prieplaukos • garažai • tvoros • židiniai • virtuvės, vonios remontas ir apdaila • rūsių įrengimas • šildymo ir vėsinimo sistemų įvedimas • plytelių įdėjimas • pataisymai ir pritaikymai pagal invalidų ir senelių poreikius • nuosavybių priežiūra. • **18 metų patirtis • Nemokamas įkainavimas • Speciali kaina rudens ir žiemos laikotarpiui. Skambinti Pauliui Stanevičiui tel. (416) 604-1871 Toronte.**

DRAUDA "ALL THE CHOICE IN THE WORLD"

MASKELL INSURANCE BROKERS LTD. (Savininkas Balys Maskeliūnas)

Tel. 416-251-4864, 416-251-4025, 416-251-4824

Namų: 905-277-0814

2334 Lakeshore Boulevard West, antras aukštas

Toronto, Ontario M8V 1B6

VISŲ RŪŠIŲ DRAUDA • 35 METŲ PATIRTIS • ĮVAIRIŲ DRAUDOS BENDROVIŲ ATSTOVYBĖ •

Countrywide WESTSIDE REALTY INC.

Jei norite pirkti ar parduoti namą, ar gauti informacijų, prašau man paskambinti. Prižadu mielai ir sąžiningai patarnauti.

Lina Kuliavienė

290 North Queen Street, Suite 112,

Toronto, Ontario M9C 5L2

Tel. 416 767-9000 Fax 416 620-8015

DRAUDA

Gyvybės – verslo – namų – automobilių – sveikatos – kelionių – pensijų (RRSP, RRIF)

Greitas ir tikslus patarnavimas. Skambinkite

JUOZUI EIMIUI RAMUI

tel. 239-7733

namų 766-5857 FAX 234-5187

CHOLKAN INSURANCE BROKERS LIMITED

3836 BLOOR ST. W., ETOBICOKE, ONTARIO M9B 1L1

Klientų patogumui, susitarus, atvažiuoju į namus

SPORTAS

Redaguoja SIGITAS KRAŠAUSKAS,
32 Pasadena Gardens, Toronto, Ontario, M6S 4R5,
telefonas (416) 766-5367

T.V.

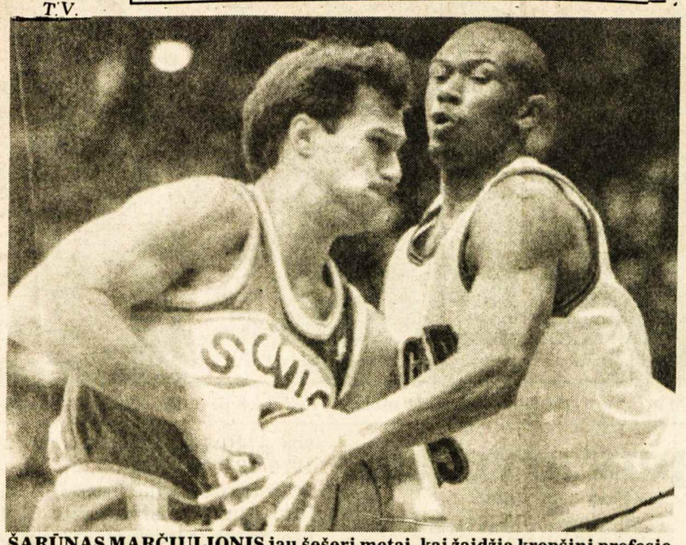

ŠARŪNAS MARČIULIONIS jau šešeri metai, kai žaidžia krepšinį profesionalų (NBA) lygoje. Šį sezoną jis pradėjo "Seattle SuperSonics" klube, perėjęs iš "Golden State Warriors". Nuotraukoje vienų rungtynių metu Šarūnas su Denver'io žaidėju JALEN ROSE

Šarūnas Marčiulionis naujoje komandoje

NBA lygoje jis pradėjo žaisti 1989 m. rudenį ir atstovavo "Golden State Warriors" komandai. Nuo šio sezono pakeitė klubą ir dabar žaidžia "Seattle SuperSonics" profesionalų vienete. Po metų pertraukos, kai dėl susižeidimo jis negalėjo rodytis krepšinio aikštelėse, naujoje komandoje vėl, galima sakyti, turi pradėti iš naujo.

Šią vasarą savo 30-jį gimtadienį atšventęs krepšininkas, pamažu įsijungia į naują vienetą. Tik jam, kaip naujam žaidėjui ir atėjusiam po tokio didelio susižeidimo, dar vis neduoda daug žaisti, tad jo statistiniai duomenys nėra labai geri. Per 16 iki gruodžio 15 d. sužaistų rungtynių jie aikštelėje pabuvojo 265 minutes (vidurkis 16.5 min. per rungtynes). Jis iš 112 bandymų pataikė 49 metimus (43.4%), o iš 59 baudų įmetė 45 (76.3%). Tritaškių metime jis iš 73 pataikė 29 kartus. Iš viso pelnė 133 taškus, taigi jo vidurkis 8.8. Pagal įmestus taškus jis savo komandoje stovi septintoje vietoje iš 12. Žemiau jo yra garsūs žaidėjai - McMillan, kuris per 461 minutę pelnė 91 tašką (vidurkis 5.1) ir buvęs Čikagos "Bulls" centras Cartwright - 32 taškus (vidurkis 2.6). Daugiausia šioje komandoje - 363 taškus pelnė Payton (žaidė 630 min.). Po jo ėjo: Kemp - 346 ir vokietis Schrempf - 290 (žaidė 622 min.). Pagal žaistas minutes Marčiulionio rodikliai yra beveik tokie patys kaip ir šios komandos senbūvių, gerųjų žaidėjų.

Yra tekę matyti kelias Marčiulionio komandos žaistas rungtynes televizijoje (per kabelinę televiziją jos rodomos visoje Amerikoje) ir Marčiulionis visai neblogai atrodė, tik kartais matosi, jog jis, trumpai aikštėn patekęs, nori galimai geriau pasirodyti ir dažnai persistengia, ir jo metimai iš toliau nebūna taiklūs, nors iš po krepšio ar baudas jis mėto labai gerai. **Ed. Šulaitis**

Amerikos spaudoje daugėja lietuviškų pavardžių

Iki šiol didžiojoje Amerikos spaudoje daugiausia galima buvo matyti tik dvi lietuviškas pavardes krepšinio pasaulyje: tai Marčiulionio ir Karnišovo. Dabar Karnišovas jau išnyko iš šio krašto padangės, bet atsiranda naujų pavardžių. Net ir Čikagos dienraščiuose randame Jacikevičiaus pavardę, kuris žaidžia Maryland universiteto komandoje. Kaip atrodo, jis vis labiau pripranta, o jo atstovaujama komanda dažniausiai išeina laimėtoja. Gruodžio 13 d. įvykusiose rungtynėse Maryland nugalėjo Towson State net 120:73, o Jasikevičius pelnė 14 taškų. Iš šešių bandymų jis įmetė penkis kartus (trys tritaškiai), o baudose vieną iš vienos.

Dar geriau sekasi Pazdrazdžiui, kuris jau antri metai atstovauja McNeese universiteto rinktinei ir žaidžia jos pirmame penketuke. Gruodžio mėn. 14 d. įvykusiame susitikime jo komanda įveikė Lamar 81:65. Pazdrazdis šiame susitikime buvo geriausias taškų medžiotojas ne tik savo, bet ir abiejų komandų žaidėjų tarpe. Jis surinko 22 taškus (9 pataikymai iš 18 ir įmetė vieną baudą iš dviejų). Taigi malonu, kad Lietuvos krepšininkai čia gerai pasirodo, žinant, kad krepšinio tėvynėje nėra lengva pranokti vietinius žaidėjus.

Čikagos lietuviai dabar laukia čia atvykstančio Šarūno Marčiulionio, kuris su savo nauja komanda - Seattle "SuperSonics" čia lankysis ir žais sausio 6 d. Reikia manyti, kad mūsų tautiečių salėje bus nemaža, jeigu tik visi galės gauti bilietus. Iki šiol Šarūną pora kartų buvo proga matyti per televiziją, kai jo komandos rungtynės buvo perduotos per kabelinę televiziją visoje Amerikoje. **Ed. Šulaitis**

Trumpos žinios

Remiantis ŠALFASS-gos generalinio sekretoriaus Algirdo Bielskaus informacija, kurią jis pristatė metinio suvažiavimo metu 1994 lapkričio 12 d. Klivlande, sąjungoje yra 13 registruotų klubų su 613 sportininkų. Kanados sporto apygardoje 5 klubai su 294 nariais, JAV-se: Vidurio vakarų apygardoje 5 klubai su 266 ir 3 klubai Rytų sporto apygardoje su 55 sportininkais.

* * *

Trys Lietuvos plaukimo rinktinės nariai gyvena JAV-se ir ruošiasi 1996 Atlantos olimpinėms žaidynėms. Raimundas Mažuolis (apie jį "Tėviškės žiburiuose" rašyta daug anksčiau; jis Amerikoje atsirado prieš dvejus metus). Šis plaukikas yra buvęs Seulo (1988 m.) olimpinių žaidynių, 1989 m. ir 1993 m. Europos čempionatų, 1994 m. pasaulio čempionato, o taip pat pasaulio taurės varžybų prizininkas. Taipgi Amerikoje gyvena plaukikė, daugkartinė Lietuvos čempionė bei rekordininkė, Laura Petrulytė. Abudu sportininkus paruošė vilnietė trenerė Valentina Kuzmina. Dabar jie tobulinasi Floridos "Fort Lauderdale" plaukimo klube, vieno iš geriausių JAV-se plaukimo trenerių Jack W. Nelson globoje. Trečiasis Lietuvos atstovas Arūnas Savickas (19 m.) iš Panevėžio, Inos Šimeliūnaitės auklėtinis, nuo 1994 m. spalio mėn. gyvena Arizonoje, Phoenix mieste ir "Mesa Aquatik" plaukimo klube treniruojasi, floridiečio J. W. Nelson buvusio auklėtinio Mark Tylor priežiūroje. A. Savicko mėgstamiausias plaukimo stilius – nugara. Jis per pastaruosius dvejus metus 7 kartus tapo Lietuvos čempionu (3 kartus nugara ir 4 kartus laisvu stiliumi).

* * *

Bordo mieste Prancūzijoje vykusiose plaukimo varžybose Raimundas Mažuolis, 50 m laisvu stiliumi pasiekė naują Lietuvos rekordą (22,08 sek). Tai ketvirtas rezultatas per visą pasaulio plaukimo istoriją, taip pat jis yra geriausias pasaulyje šiais metais. Tose varžybose dalyvavo 20-ties valstybių plaukikai.

* * *

Šventų Kalėdų antrąją dieną Vilniaus arkikatedroje, mons. Kazimiero Vasiliausko palaiminti, sukeitė žiedus Seulo olimpinių žaidynių vicečempionas, Europos čempionas, šių metų pasaulio čempionato bronzos medalio laimėtojas plaukikas Raimundas Mažuolis su amerikiete A. Schaak, anglų kalbos mokytoja iš Fort Lauderdale miesto. Raimundas Mažuolis jau antri metai gyvena JAV-se ir treniruojasi plaukimo klube "Fort Lauderdale" Floridoje, vieno žymiausių plaukimo trenerių Amerikoje J. W. Nelson priežiūroje.

* * *

"Lietuvos Aide", 1994.XII.16 laidoje, Danutė Šapokaitė rašė: "Lietuviškoje Šiaurės Amerikos padangėje . . , Amerikos lietuviai apie pasaulio lietuvių ir olimpines žaidynes..."

Remdamasi "Tėviškės žiburiuose" spausdintais rašiniais apie ŠALFASS-gos metinį suvažiavimą Klivlande, 1994 lapkričio 12 dieną, plačiai palietė mūsų sportinio gyvenimo apraiškas, planus V-jų PLS žaidynių ir 1996 Atlantos olimpiados metu, o taip pat ir kitus išeivijos sportą liečiančius klausimus, tuo supažindindama sportu besidominčią visuomenę Lietuvoje. Greta ilgo rašinio perspausdinta iš "Tėviškės žiburių" – suvažiavimo dalyvių nuotrauka. Malonu, kad vis daugiau atsiranda Lietuvos spaudoje rašinių apie išeivijos sportinį gyvenimą.

* * *

Trisdešimt pirmoje pasaulio šalių šachmatų olimpiadoje, kuri vyko maždaug tris savaites Maskvoje 1994-jų pabaigoje dalyvavo 124 vyrų ir 81 moterų komanda, jų tarpe Lietuvos vyrų ir moterų. Nepatvirtintais FIDE duomenimis, Lietuva užėmė 24-tą vietą moterų ir vyrų turnyre. Vyrai surinko 31,5 iš 56, o moterys 23 iš 42 galimų pasiekti taškų. Lietuvos vyrų rinktinei atstovavo: E. Rosentalis (7,5 iš 11 tšk.), V. Mališauskas (4,5 iš 10), A. Kveinys (5,5 iš 11), Š. Šulskis (6,5 iš 12), G. Piešina (1 iš 1), D. Ruželė (6,5 iš 11). Moterų rinktinė: K. Baginskaitė (6 iš 11), D. Čiukšytė (6 iš 11), I. Rudastytė (4,5 iš 10) ir L. Stasiūnaitė (6 iš 9 tšk.).

* * *

Mažasis golfas Lietuvoje. Pirmosios mažojo golfo varžybos Lietuvoje buvo pravestos Vytauto parke, Kaune. Dalyvavo keturi jauniai (iki 16 m. amžiaus) ir devyni vyrai (16 m. ir vyresni). Jaunių nugalėtoju tapo Donatas Skėrys, Kauno 33-sios vidurinės mokyklos, 10-tos klasės auklėtinis, o vyrų klasėje – studentas Aurelijus Staškevičius. Sudaryta Lietuvos rinktinė (šeši vyrai, ir keturios moterys). Ši rinktinė dalyvaus Baltijos taurės varžybose. Pirmasis bandymas bus 1995 m. birželio 3-5 d.d. Palangoje; antrasis – liepos 14-16 d.d. Jūrmaloje ir trečiasis – rugpjūčio mėn. Taline.

* * *

NBA lygoje žaidžias 21 svetimtautis. Net vienuolikoje NBA komandų šiuo metu rungtyniauja 21 užsienio krepšininkas. Tris turi Čikagos profesionalų komanda: Toni Kukoč'as (kroatas), Lucas Longley (australas) ir Bill Wennington'as (kanadietis). Šarūnas Marčiulionis ir vokietis Detlef Schrempf žaidžia Seattle komandoje. Po vieną ar du kituose klubuose yra jų iš: Egipto, Haičio, Venezuelos, Nigerijos, Rusijos, Serbijos, Jamaikos, Kubos, Olandijos, Zairo ir Libano. **Sig. K.**

RAIMUNDAS MAŽUOLIS 1993 m. "Canada Cup Corel International" plaukimo pirmenybėse Etobicoke, Ont., tarpe torontiečių – Sig. Krašausko (kairėje) ir Andriaus Šileikos, ŠALFASS pirm., "Olympia" sporto centre. Jam tada 50 m laisvo stiliaus varžybose stigo tik šimtosios sekundės iki pasaulio rekordo.

KROVINIAI Į LIETUVĄ

Laivais ir lėktuvais

Greitas ir patikimas pristatymas

Komerciniai kroviniai nuo mažiausių siuntų iki didelių talpintuvų taip pat

automobiliai ir asmeniniai daiktai

POLIMEX FORWARDING INC.

Toronto: 141 Roncesvalles Ave. M6R 2L2

Prašome skambinti **(416) 537-8648**

ir susitarsime dėl persiuntimo laiko

Konkurencinės kainos * Profesinis patarnavimas

Sutton GROUP

Jei galvojate pirkti ar parduoti namą, jūs būtinai turite sužinoti **"21 svarbų patarimą"**, nes tai jums sutaupytų **tūkstančius dolerių.** Norėdami išvengti tolimesnių klaidų, prašome kreiptis dėl nemokamos "21 patarimo programos" pas namų pardavimo patarėją ir agentą

RAIMUNDĄ PACEVIČIŲ.

Dėl informacijos skambinti tel. **416 762-4200** Toronte, **905 896-3333** Mississaugoje, **905 524-3899** Hamiltone.

PARAMA LIETUVIŲ KREDITO KOOPERATYVAS

MOKA:

5.75% už 90 dienų term. indėlius
6.50% už 6 mėnesių term. indėlius
6.75% už 1 m. term. indėlius
7.50% už 2 m. term. indėlius
7.75% už 3 m. term. indėlius
8.00% už 4 m. term. indėlius
8.25% už 5 m. term. indėlius
7.50% už 1 m. GIC mėn. palūk.
7.75% už 1 m. GIC invest. pažym.
8.50% už 2 m. GIC invest. pažym.
8.75% už 3 m. GIC invest. pažym.
9.00% už 4 m. GIC invest. pažym.
9.25% už 5 m. GIC invest. pažym.
4.00% už RRSP ir RRIF ind. (variable rate)
7.75% už RRSP ir RRIF 1 m. term. ind.
8.50% už RRSP ir RRIF 2 m. term. ind.
8.75% už RRSP ir RRIF 3 m. term. ind.
9.00% už RRSP ir RRIF 4 m. term. ind.
9.25% už RRSP ir RRIF 5 m. term. ind.
4.00% už OHOSP (variable rate)
3.75% už taupymo sąsk. (gyvybės drauda)
4.25% kasd. pal čekių sąsk. virš 10.000
3.50% už Amerikos dol.kasd.pal.sąsk. (US dol.Sav.Acc.).

IMA:

už asmenines paskolas nuo	8.50%
už nekilnojamo turto paskolas (mortgages): su nekeičiamu nuošimčiu	
1 metų	9.00%
2 metų	9.50%
3 metų	9.50%
4 metų	9.75%
5 metų (fixed rate)	10.00%
su keičiamu nuošimčiu 1, 2 ar 3 metų (variable rate)	7.75%

Asmenines paskolas duodame iki $65,000 ir mortgičius iki 75% įkainoto turto. Kitos paskolos: (Line of Credit) ir antrieji mortgičiai.

Nuošimčiai gali pasikeisti savaitės eigoje.

AKTYVAI per 100 milijonų dolerių

MasterCard **Kredito kortelė**

*Nemokama narių gyvybės drauda (taupymo sąsk.) pagal santaupų dydį iki **$2,000** ir asmeninių paskolų drauda iki **$30.000.** Nemokamas čekių, sąskaitų, piniginių perlaidų ir kelionės čekių (traveler's cheques) patarnavimas.*

*Gaunama kelionių drauda nariams ir svečiams iš kitų kraštų (The Co-operators & Blue Cross). Nekilnojamo turto paskolų (mortgage) drauda (Credit Union Insurance Services). Persiunčiame pinigus (Wire Transfer) į **LIETUVĄ** ir į kitus kraštus.*

KASOS VALANDOS:

- **Pirmad., antrad. ir trečiad. nuo 9 v.r.-3.30 v.p.p.**
- **Ketvirtadieniais ir penktadieniais nuo 9 v.r.-8 v.v.**
- **Šeštadieniais nuo 9 v.r.-1 v.p.p.**

BŪSTINĖ: Lietuvių namai –

1573 Bloor Street West, Toronto, Ontario M6P 1A6

Telefonas 416 532-1149

'SAMOGITIA' **Knygų rišykla "SAMOGITIA"**

meniškai įriša knygas bei žurnalus.

A. Plenys

3333 Grassfire Cres., Mississauga, Ont. L4Y 3J8. Tel.(905) 625-2412

SPAUSTUVĖ PRINTING NET

Atliekame visus paruošimo ir spausdinimo darbus.

Prieinamos kainos, aukšta kokybė.

TEL. (416) 252-6741

66 Mimico Ave. Toronto Ont.

Savininkas Jurgis Kuliešius

LEDAS REFRIGERATION

AIR CONDITIONING & HEATING

Taisau ir įvedu

- Centrines šildymo ir A/C sistemas
- Oro drėkintuvus (Humidifiers)
- Šaldymo sistemas, šaldytuvus
- Skalbimo mašinas, džiovintuvus
- Indų plovimo mašinas, viryklas

Atlieku dujų, vandentiekio (plumbing), elektros darbus.

Skambinti R. Jareckui

tel. 416-370-3539Toronte

(Nemokamai atvažiuoju įkainoti).

SOLD COLDWELL BANKER RESIDENTIAL REAL ESTATE Expect the best.

DAIVA DALINDA, BBA,

Broker Tel. (416) 231-5000

Amerikos didžiausia namų pardavimo įstaiga plečiasi Kanadoje!

Islington-Kingsway Realty Inc.

Prezidentė, turinti 14 metų patyrimą, jums sąžiningai patarnaus.

Nemokamas namo įvertinimas.

2908 Bloor Street West,

Etobicoke, Ontario M8X 1B6 FAX (416) 233-2713

MEDELIS CONSULTING

1407 Sarcee St., Oshawa, Ont. L1G 4N2

Tel. 1-905-434-1847 FAX 1-905-728-5745

ALGIS ar STEFA MEDELIAI

Visos paslaugos atsikviečiant jūsų gimines iš Lietuvos. **Kreipkitės visomis savaitės dienomis, išskyrus trečiadienius. Reikalui esant atvažiuojame į namus.**

KELIONĖS Į LIETUVĄ

visuomet geriausiomis kainomis per Amsterdamą, Berlyną, Frankfurtą, Helsinkį, Kopenhagą, Londoną, Paryžių, Prahą, Varšuvą arba per kitus jūsų pageidaujamus miestus ir įvairias oro linijas. Didelis pasirinkimas. *Labai greitai parvežam viešnagei jūsų gimines iš Lietuvos.*

KELIONĖS Į VISUS KITUS KRAŠTUS.

TEIRAUKITĖS APIE ĮVAIRIUS BILIETŲ IŠPARDAVIMUS.

Dėl smulkesnės informacijos kreipkitės trečiadieniais nuo 11 v.r. iki 5 v.p.p. į Algį Medelį asmeniškai arba kasdien nuo 9.30 v.r. iki 6 v.v. į Mariją (angliškai, rusiškai arba lenkiškai).

UNITY TRAVEL, 1558 Bloor St. W., Toronto, Ontario M6P 1A4

Tel. 416-538-6570

FAX 416-538-9657

ALGIS MEDELIS

Kanados įvykiai

(Atkelta iš 1-mo psl.)

Atlikę tarnybą elitiniame Kanados parašiutininkų pulke kariai ir karininkai grįždavo į senuosius savo pulkus, užleisdami vietas iš jų atvykstantiems pakaitams. Taip tvarkydavosi kovai geriausiai paruoštas elitinis Kanados parašiutininkų pulkas.

Pradinės veiklos metais Kanados parašiutininkams buvo numatytas pasipriešinimas šiaurinėje krašto dalyje galintiems išsikelti sovietinės invazijos kariams. Tačiau pirmo išbandymo Kanados parašiutininkų pulko vyrai susilaukė Montrealyje ir Otavoje, kai Kvebeką ištiko politinė separatistų krizė 1970 m. spalio mėnesį. Kanadiečiai parašiutininkai, įsijungę Jungtinių Tautų taikos priežiūros komisijon, užbaigė 1974 m. Kipro salon išsikėlusių turkų kovas su graikų kilmės gyventojais.

Kanados apsaugos štabo viršininkas gen. John de Chastelain pasisakė prieš elitinio parašiutininkų pulko panaikinimą, pasiūlęs tik išsamų tyrimą, nusikaltusių parašiutininkų bei jų karininkų išaiškinimą. Panašios nuomonės buvo ir pensijon pasitraukęs gen. mjr. Lewis MacKenzie. Jam taip pat atrodė, kad reikia surasti ir nubausti tuos vyrus, kurie suteršė Kanados parašiutininkų pulko vardą. Tačiau tada po Pietų Ameriką keliavęs Kanados ministeris pirm. J. Chretienas ir namie paliktas krašto apsaugos ministeris D. Collenettas pasirinko politinį sprendimą – skubų Kanados parašiutininkų pulko panaikinimą, tokiu būdu suversdami kaltę visiems parašiutininkams. Jų vardą tikriausiai suteršė tik dalis vyrų. Tiesa, tyrimus žadama atlikti ateityje. Tačiau kokia nauda iš jų bus jau panaikinto Kanados parašiutininkų pulko vyrams, nesuteršusiems jo vardo?

Pirmieji skubios apklausos duomenys įtaigoja, kad tokiam staigiam Kanados parašiutininkų elitinio pulko panaikinimui nepritaria 50% apklaustųjų, o šią taktiką remia tik 32%. Žymusis žurnalistas Peter Worthington, kuriam teko būti Kanados karininku ir dalyvauti Korėjos kare, įdomių pastabų pažeria dienraščio "The Toronto Sun" sausio 20 d. laidoje. Pasak jo, kiaulidę priminusiose naujokų įvesdinimo scenose pagrindiniai vaizdajuostės veikėjai buvo Van Doos kariai iš Karališkojo 22-jo pulko Kvebeko provincijoje.

P. Worthingtonas taipgi pabrėžia ir keistai atrodančius Van Doos Kvebeko karių statistinius duomenis. Jo turimomis žiniomis, pastaraisiais metais Van Doos kariai buvo apkaltinti trijų kanadiečių nužudymu, bet susilaukė švelnių bausmių. Du Van Doos kariai nusižudė paskutiniųjų dvejų metų laikotarpyje. Vieno tų savižudžiais paskelbtų Van Doos karių motina teigė, kad jos sūnus buvo nužudytas. Tačiau tas Van Doosais vadinamas Karališkasis 22-rasis Kvebeko pulkas neįsileido policijos ištirti motinos kaltinimų.

Tenka sutikti su P. Worthingtonu, kad lig šiol niekur nebuvo paskelbta, kas sukūrė tas Kanados parašiutininkų pulką juodinančias vaizdajuostes. Niekas nepaaiškina, kaip jos pasiekė spaudą bei televiziją ne tik Kanadoje, bet ir toli nuo jos esančioje Maskvoje. Negi ir elitinį Kanados parašiutininkų pulką jau būtų pasiekusios separatizmo liepsnos? **V.Kst.**

Toronto lietuvių vyrų choras "Aras", vadovaujamas muzikės LINDOS MARCINKUTĖS, atliks programą metiniame "Tauro" klubo pobūvyje 1995 m. vasario 4 d. Nuotr. A. Puko

SKAITYTOJAI PASISAKO

IŠTROŠKĘ TIESOS

Kūrybingų, taikių, viltingų Naujųjų metų! Norime, kad "Tėviškės žiburiai" ir toliau lankytų mūsų namus. Būkite tokie pat objektyvūs, turiningi ir įdomūs. Visi esame ištroškę tiesos, o ją Jūsų laikraštyje randame. Atskirai norisi pasidžiaugti A. Garmutės drąsa ir ryžtu sakyti į akis visą tiesą dabartinei Lietuvos valdžiai. Kad tokių korespondentų būtų daugiau!

J. ir St. Vaitkevičiai,
Zuerich, Šveicarija

KELIONĖ Į OTAVĄ

1995 m. sausio 14 d. Toronto, Mississaugos, Hamiltono lietuvių grupė vyko į Otavą. Mūsų kelionės tikslas buvo demonstruoti prie Rusijos ambasados, reikalaujant nutraukti kruvinas kovas prieš čečėnų tautą, suteikti jai laisvę bei nepriklausomybę. Nepabūgę lietaus, ankstyvą rytą su žvalia nuotaika, susirinko dalyviai Anapilyje ir išvyko autobusu. Turėjo savo ginklus: maldą, tautines vėliavas, lietuviškas dainas ir plakatus. Tą atmintiną sausio 13-ją Vilniuje žmonės su tokiais ginklais ėjo prieš rusų tankus ir iki dantų ginkluotus jų kareivius.

Priešais Rusijos ambasadą grupė demonstravo visą valandą. Man didelį įspūdį paliko kelionė ir jos kilni misija. Sužavėta buvau žmonėmis, kuriems netrukdė nei amžiaus naštą, nei ilgos kelionės nuovargis, nei asmeniniai reikalai. Pamačiau, kad mūsų mažytė Lietuva kartu yra ir labai didelė, užsienyje gyvenančių lietuvių, nuostabių patriotų dėka. Ačiū, kad būdami toli nuo Tėvynės esate tokie organizuoti, buriatės ir padedate kaip tik galite. Nesunku buvo pastebėti, kad jums pirmoje vietoje žodis "reikia". Džiaugiuosi susipažinus su Toronto ir Hamiltono lietuviais, pamačiusi tą nuomonės tvirtumą ir aiškumą, tą entuziazmą, kurio Jūs esate pilni. Grįžusi į Lietuvą galėsiu papasakoti, kad mūsų tautiečiai Kanadoj – tai didelė ir labai svarbi mums jėga, nenusimenanti dėl netikėtų ir nelauktų politinių posūkių Lietuvoje.

Danutė Ulienė,
Mississauga, Ont.

VISUR IR VISAIP VAGIA

Taip mes jau praleidome ketverius metus atkurtoje Lietuvoje. Padėtis, palyginus su pokariu, yra žymiai geresnė. Duonos tikrai užteksime, ir jos nėra kur dėti. Žemės jau niekas nebenori, nes esant tokiai energetikos ir mechanizacijos kainai, nebeapsimoka žemę dirbti. Iš užsienio priveža visokių "atliekų" už pigią kainą, kurios kol kas konkuruoja mūsų gaminius, bet ši manija jau krypsta į kitą pusę. Daug kas jau tų "surogatų" nebeperka, nes skoniu ir kokybe mūsų gaminiai geresni.

Pramonėje visa valdžia sena ir visi labai nori praturtėti, tai specialiai sudaro sąlygas bankrotui ir, kaip taisyklė, nupeša tą įmonę ir tada pradeda gamybą iš naujo, o valstybė tokiu atveju beveik nieko negauna, nes fabrikai praskolinti. Teoriškai praskolinti neįmanoma. Kaip pvz. (Alytaus) mėsos fabrikas nuperka gyvulius pigiai, išleidžia brangią produkciją, parduoda kur nors į Rusiją, kur "perkančios" įmonės dingsta ir taip dingsta pinigai. O ten juos pasidalina pardavėjai ir pirkėjai.

Labai bloga padėtis su bankais. Žmonės patikėjo, dėjo pinigus dideliais nuošimčiais, o bankai sudėjo į kitų bankus ir dabar bankrutuoja. Dažnai direktoriai bėga į užsienį su visais pinigais – taip apvagia žmones.

Nieku nebegalim pasitikėti. Visi valdžios atstovai kaip begalėdami vagia. Galvoja, kad vėliau nebegalės. Privatizacija sukūrė turtingų apgavikų klasę, o paprasti žmonės dar daugiau nuskurdo. Biudžetas neaiškus. Nebėra iš kur pensijų mokėti, todėl didina pensijos amžių moterims ir vyrams iki 65 metų.

Kaimynai iš rytų spaudžia. Muitas Lietuvai 60%, o iš jų, kai gauname naftą ir dujas, mokame virš pasaulinių kainų. Verslininkai trukdo pastatyti terminalą naftai, o turėjo jau būti pastatytas. Rusai prižadėjo 6 mil. tonų 1994 m., o pardavė tik 1.5 mil. tonų. Ten baisi netvarka, vienas kitą karia, o mūsų valdžia tarp savęs pjaunasi.

Mes kasmet vis einame blogyn, nors premjeras giriasi, kad padėtis stabilizavosi, bet taip nėra, kai infliacija 30-40% per metus.

Labai daug parduodamų namų ir butų. Statyti brangu, o nupirkti galima gana pigiai, ypač didesnius 3-4 kambarių butus. Pabrangus šildymui parduoda, perka mažesnius. Rajonuose 1 kambario butas kainuoja 1.5-2 tūkst. dolerių, o trijų, 2-2.5 tūkst. dolerių. Vilniuje, Kaune brangesni 2-3 kart. Statyti per brangų nebeapsimoka, geriau pirkti. Užsienio lietuviai, kurie grįžta, labai patenkinti, nes kai gauna čia užsienio pensijas, padauginus iš 4, susidaro prezidento atlyginimas, o prekės palyginus pas mus pigios.

B. K., Lietuva

Toronto Maironio mokyklos 1994-95 m.m. mokytojų pagalbininkės. Iš kairės: V. Karkaitė, D. Batūraitė, A. Karkaitė, A. Karasiejūtė, L. Paulionytė, E. Skrinskaitė, J. Jasiūnaitė-Wilkinson

Paremkite "Tėviškės žiburius" auka, rėmėjo ar garbės prenumerata, testamentiniu palikimu. Iš anksto dėkingi – *"TŽ" leidėjai*

Dr. Gina J. Ginčauskaitė
optometristė
1551 Bloor Street West,
Toronto, Ont. M6P 1A5
(prie Lietuvių namų)
Priima pacientus pagal susitarimą
Telefonas 532-7115
Susitarus priima pacientus ir vakarais

ROYAL LEPAGE
Residential Real Estate Services
5110 Dundas Street West,
Etobicoke, Ontario M9A 1C2
Bus.: (416) 231-3000 (24 hr.)
Res.: (416) 231-4937
Fax (416) 231-6993
Teodoras (Ted) Stanulis
Ar galiu pirkti namą su 5% įmokėjimu? Kas moka "Land Transfer Tax" – pardavėjas ar pirkėjas? Šiais ir visais nekilnojamo turto klausimais kreiptis į **Teodorą Stanulį tel. 416 231-3000, namų tel. 416 231-4937, FAX 416 231-6993.** Sąžiningas patarnavimas.

AUDRA travel & CRUISES CORPORATION
Vienintelis Kanadoje lietuviškas kelionių biuras kviečia keliauti kartu!
Kelionės į Lietuvą!
Geriausios kainos, patogiausi lėktuvai. Skrydis per Amsterdamą **$999.** Skambinkite nedelsdami!
Kelionės Kaunan į vieną pusę.
Kaina $630 (kan.)
Kelionės į šiltus kraštus
su pilnu išlaikymu: CUBA VARADERO
"Sun & Fun Club" 7 naktys **$548;** 14 naktų **$789.**
Kelionės laivais
San Juan įskaitant kelionę lėktuvu **$998**
7 naktys, COZUMEL – **$1098.**
Telefonas 416 533-8443
FAX 416 533-6279
1605 Bloor St. W., Toronto, Ontario M6P 1A6, Canada
Kelionių verslo registracijos nr. 2559030 (retail), nr. 2475066 (wholesale)

RE/MAX Above the Crowd!
Juozas (Joseph) NORKUS
#1 KANADOJE
Re/max West įstaigoje ilgiausiai dirbantis agentas.
Daugiau kaip 10 metų turintis pardavimo bei daugiau kaip 20 metų statybos ir remonto patirtį.
Mielai atsakysiu į namų pirkimo, pardavimo ar remonto klausimus.
RE/MAX West Realty Inc.
1678 Bloor St. West
Toronto, Ont. M6P 1A9
Skambinti bet kuriuo metu
įstaigos tel. 416 769-1616
namų 416 532-5893
Nemokamas namų įvertinimas

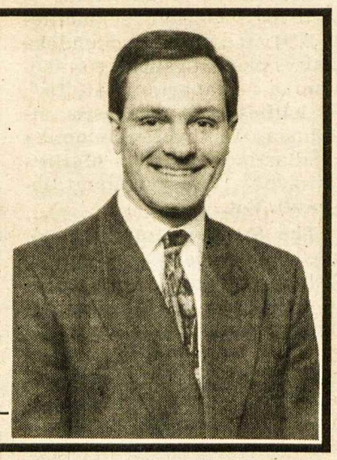

GINTARAS EXPRESS
GINTARAS EXPRESS
1968 Bloor St. W., Toronto, Ontario M6P 3K9
(Prie High Park požeminės stoties).
Tel. (416) 604-4400, FAX (416) 604-9748.
Siuntiniai laivu:
1 kubinė pėda ..... **$7.00** plius $14 pristatymas
arba
1 kg ..... **$1.20** plius $14 pristatymas
Siuntiniai lėktuvu:
1 kg ..... **$5.50** plius $14 pristatymas
Siuntiniai priimami bet kokiame įpakavime. Ir laivu, ir lėktuvu siuntiniai išsiunčiami kas antrą savaitę.
$ $ $ $ $ $ $
Greitas pinigų pervedimas.
US arba Kanados doleriai:
4% plius $14 – pristatymas.
Pigiausiomis kainomis persiunčiami automobiliai ir kiti stambūs kroviniai į Baltijos šalis.
Greitas ir saugus pristatymas.

Visi Jūsų siuntiniai, siunčiami per **GINTARAS EXPRESS nemuituojami.** Siūlome Jums šventines gėlių puokštes bei paruoštus maisto siuntinius iš Kanados ir Vakarų Europos šalių produktų.
Kelionės į Lietuvą ir iš Lietuvos: nuo $1050
Mūsų darbo valandos: 10 v.r. – 7 v.v. (pirmadieniais-penktadieniais); 10 v.r. – 4 v.p.p. (šeštadieniais). **Mūsų atstovai**: Kitcheneryje, Waterloo, Guelph, Cambridge Lolita arba Armandas, tel. 519-571-9422; Hamiltone: Alfredas Zorkus, tel. 905-522-9966; Londone: Jonas Naruševičius, tel. 519-657-1751; Delhi: Pranas, Teresė Pargauskai, tel. 519-468-2163; **MONTREALYJE: Žaklina, Maris Kemzane, tel. 514-637-9495.**
NAUJOS PASLAUGOS: atliekame įvairius vidaus ir lauko namų remonto darbus – sienų statymo (drywall), elektros, vandentiekio, keramikinių plytelių klojimo, dažymo, stogų ir lietvamzdžių dengimo. Taip pat statome priestatus, verandas, įrengiame vonias ir pirtis.

Registruota masažo terapeutė
Ramona Girdauskaitė, *B.Sc., R.M.T.*
20 High Park Blvd., Toronte.
Gydomasis masažas *("Craniosacral Therapy")*
Priima pacientus pagal susitarimą
Telefonas 416 536-5437
Su gydytojo nurodymu dauguma privačių sveikatos draudos bendrovių (extended health care benefits) gydomąjį masažą padengia pilnai ar iš dalies.

Dantų gydytoja
Gintarė Sungailienė, *D.S., D.D.S.*
1553 Hurontario Street, (į pietus nuo QEW)
Mississauga, Ontario L5G 3H7 **Tel.: (905) 271-7171**
Taip pat gydytoja priima pacientus ketvirtadieniais
1588 Bloor St. W., Toronto, Ont. M6P 1A7
(Priešais Lietuvių namus) **Tel.: 416-530-1070**

Dantų gydytojai
Dr. J. E. BIRGIOLAS, *D.D.S.*
Dr. S. DUBICKAS, *D.D.S.*
Dr. R. KARKA, *D.D.S. M.S. Dip. Orth.*
(Orthodontist)
2373 Bloor Street West
(Prie Jane St.)
Telefonas **763-5677**

Advokatas
VICTOR E. RUDINSKAS,
B. Eng., M. Eng., B.C.L., LL.B., M.B.A.
15 John St., Suite 2
Weston, Ontario M9N 1J2
(arti Lawrence ir Weston Rd.)
Tel. 240-0594
(24 valandas)
FAX 248-5922

Advokatas
PETRAS K. ŠIMONĖLIS *B.A. M.L.S. LL.B.*
perėmė a.a.advokato **Algio Puterio** bylas ir testamentus
1579 Bloor St. West,
Toronto, Ontario
M6P 1A6
Įstaigos telefonas
(416) 532-3443

Advokatas
ALGIS S. PACEVIČIUS, *B.Sc., LL.B.*
2 Jane St., Suite 500
(Bloor ir Jane gatvių kampas)
Toronto, Ontario M6S 4W3
Tel. (416) 762-7393
Fax (416) 763-0674
Atstovybės Lietuvoje naujas adresas: Goštauto 4-78
(kitoje Neries upės pusėje nuo "Lietuvos" viešbučio)
Vilnius
Tel. (3702) 61 71 62
Fax (3702) 22 63 68

DRESHER
DRAUDA
Visi draudos patarnavimai. Lietuvių kalba patarnauja V. Drešeris ir Rima (Petkutė) Drešerienė.
Nekilnojamas turtas
Patarnavimai visose pirkimo ir pardavimo srityse. Kreiptis į Valterį ar Rick Drešerius
Nekilnojamo turto įkainojimas
– mortgičių
– mokesčių
– turto ir kt.
Kreiptis į Rick Drešerį
3830B Bloor St. West, Etobicoke, Ontario M9B 1K8
Tel. 416-233-3334, 416-231-2661
FAX 416-233-0285
Darbo valandos: 9 v.r. – 7 v.v., šeštadieniais – 9 v.r. – 5 v.p.p.
Narys "Better Business" biuro

Patarnavimas - greitas ir tikslus!
V. DAUGINIS – telefonai 416 762-4232, 905 822-7376
Lilija Pacevičienė – telefonai 416 762-4232, 519 853-3652
* GAISRO * AUTOMOBILIŲ * ATSAKOMYBĖS*
*GYVYBĖS * KOMERCINĖ *
DRAUDA - INSURANCE
Walter V. Dauginis Insurance Broker Limited,
2 Jane Street, Suite 204 (kampas Jane ir Bloor), Toronto, Ont. M6S 4W3
416 762-4232 FAX 416 762-5588

TORONTO ONT

Anapilio žinios

— Palaidoti sausio 28, šeštadienį, a.a. Antanas Elijošius, 90 m. amžiaus ir a.a. Aleksandra Šaltienė, 77 m. amžiaus.

— Per Tremtinių grįžimo sąjungą mūsų parapijos KLK moterų draugijos skyrius gavo keletos buvusių tremtinių šeimų adresus ir jas parėmė siuntiniais bei pinigais. Dabar bus ruošiami drabužių, avalynės bei maisto siuntiniai. Jei kas turėtų gerame stovyje atliekamų drabužių, prašome pristatyti draugijos narėms sekmadieniais parapijos salėn.

— Anapilio knygyne gauta premijuota Jono Mikelinsko knyga "Nors nešvietė laimėjimo viltis" ir K. Radvilėno-Žukausko parašyta knyga "Kai siaubas artėjo".

— Aukų pakvitavimus atleidimui nuo valstybinių mokesčių jau galima atsiimti sekmadienį parapijos salėje. Išdalinimu rūpinasi Adolfas Sagevičius. Neatsiėmusiems jie bus vėliau išsiuntinėjami paštu.

— Mišios vasario 5, sekmadienį, 9.30 v.r. už a.a. Antaną Vaitkų, 11 v.r. už parapiją; Wasagoje 2 v.p.p. už a.a. Aleksandrą Šaltienę.

Lietuvių namų žinios

— Sekmadienio, sausio 28, popietėje dalyvavo 190 asmenų. Svečių knygoje pasirašė Elena Merkelytė iš Palangos, Leonas ir Danutė Petroniai iš Detroito, Jonas ir Nida Lelis iš Wadsworth, Ohio, JAV. Pranešimus padarė ir svečius supažindino LN Slaugos namų pirm. J. V. Šimkus.

— LN valdybos posėdis įvyks vasario 9, ketvirtadienį, 7.30 v.v.

— LN nariai, kurie 1994 metais pakeitė savo gyvenamąją vietą, prašomi pranešti adreso pakeitimą LN administracijai, 416 532-3311.

— Sekmadienio popiečių metu parduodami iš Lietuvos oro paštu gaunami dienraščiai.

— Norintieji išsinuomoti ar įsigyti lietuviškų vaizdajuosčių, prašomi skambinti tel. 762-5419 arba 769-1266.

— Vasario 1, trečiadienį, šaukiami ligonių lankytojai pasitarimui 3 v.p.p. LN seklyčioje. Nuoširdžiai kviečiame dalyvauti šiame pasitarime visus, kurie nori prisidėti prie šio krikščioniško darbo. Taip pat prašome pranešti mums apie sergančius ar pagalbos reikalingus tautiečius. LN socialinių reikalų k-to pirm. E. Steponas.

— Vasario 4 d. Toronto LN Mindaugo salėje įvyks "Tauro" klubo metinis balius. Programą atliks vyrų choras "Aras", šokiams gros "Good Time Boys". Dėl bilietų kreiptis į J.V. Šimkų tel. 416 231-9425 arba W. Drešerį tel. 416 231-2661, arba sekmadienio popiečių laiku.

— A. a. Vytauto Senkaus atminimui, Slaugos namams aukojo $25 Hanau gimnazijos klasės draugė Aldona Gailienė. Aukos priimamos Toronto ir Hamiltono kredito kooperatyvuose arba siųsti tiesiog: Labdaros fondas, Lietuvių slaugos namai, 1573 Bloor St. W., Toronto, Ontario, M6P 1A6.

Nori susirašinėti

Jaunuolis iš Lietuvos, 20 m. amžiaus, norėtų susipažinti su užsienio jaunimu. Rašyti: Nerijus Danilevičius, Ulonų 8-40, Alytus 4580, Lietuva.

Brolis ir sesuo iš Klaipėdos norėtų susirašinėti su jaunimu iš Kanados. Rašyti: Gediminas Isoda arba Angelina Isodaitė, Alksnynės 5-17, Klaipėda, Lietuva.

GĖLĖS

PARUOŠIU gėles įvairioms progoms: vestuvėms, laidotuvėms, krikštynoms ir t.t. Aptarnauju Staynerio, Wasaga Beach bei apylinkių lietuvius. Skambinti Ritai Jonaitytei tel. 1-800-450-1445.

Prisikėlimo parapijos žinios

— Praėjusį sekmadienį pasibaigė maldos savaitė, skirta krikščionių vienybei. Per 10.15 val. Mišias kun. Edis Putrimas savo pamokslė kalbėjo apie krikščionių vienybę. Giedojo parapijos jaunimo choras, vad. muz. Dalios Viskontienės. Po pamaldų, Parodų salėje įvyko jaunimo pusryčiai, surengti parapijos tarybos Jaunimo sekcijos, vad. Inos Sungailienės. Jaunieji svarstė, kaip galėtų pagyvinti savo bendruomenės religinę bei kultūrinę veiklą.

— Vasario 3-ioji – pirmasis mėnesio penktadienis. Ligoniai ir seneliai lankomi namuose ar prieglaudose iš anksto susitarus su parapijos kunigais. Penktadienį, 7 val. vakare – Šventoji valanda ir po to Mišios. Išpažinčių bus klausoma prieš Mišias.

— Vasario 4-oji – pirmasis mėnesio šeštadienis. "Gyvojo rožinio draugijos" nariai renkasi maldai 10.30 val. ryto, o paskui drauge dalyvauja Mišiose. 5.30 val. po pietų Mišios bus laikomos pensininkų namuose "Vilnius manor".

— Katalikių moterų draugijos skyrius vasario 12 d. parapijos Parodų salėje rengia savo mėnesinį susirinkimą. Numatomas Juliaus Sasnausko, OFM, pokalbis tema "Meilė Senajame ir Naujajame Testamente". Durys atviros visiems svečiams.

— Mišios ateinantį sekmadienį, vasario 5 d. 8.30 – už mirusius Štuikių šeimos narius; 9.20 – už Juozą Atkočiūną; 10.15 – už Angelę ir Alfonsą Šmigelskius, Kuodžių šeimos mirusiuosius ir Igną Jonyną; 11.30 – už parapiją ir visus parapijiečius.

A. a. Vlado Jaso atminimui Balys Vaišnoras "Tėviškės žiburiams" aukojo $25.

A. a. Petro Bražuko 4-erių metų mirties prisiminimui, žmona Regina Bražukienė "Tėviškės žiburiams" aukojo $100.

A. a. Antanui Elijošiui mirus, užjausdami žmoną Marytę, dukterį Ireną Cox ir visus šeimos narius, Antanas ir Aldona Kilinskai "Tėviškės žiburiams" aukojo $25.

Anapilio parapijos keltuvo vajui aukojo: $300 — Anapilio knygynas. Iki šiol keltuvui surinkta $850.

Sauliaus Jusionio parodoje KLB muziejuje-archyve, Anapilyje, galima pamatyti netikėtų dalykų. Jis — architektas, baigęs Vilniaus dailės akademiją, ir "dizaineris", 1986-87 m. dirbęs Paryžiuje UNESCO parodų ir grafikos kūrimo srityje, po to architektu Skandinavijoje. Iki 1992 m. parodų ir grafikos projektus ruošė Prancūzijoje, Vakarų Vokietijoje, kituose Vakarų Europos kraštuose, JAV, Kanadoje bei Hong Konge. Atvykęs į Kanadą 1992 m., S. Jusionis tęsė savo studijas, o laisvalaikiu pradėjo lipdyti įdomius kūrinėlius. Nuo 1993 m. balandžio iki 1994 m. birželio jis sudėjo į neįprastas formas įvairius savo rinkinius — kriauklių, laikrodžių, plunksnų, raktų . . . Jis sako, jog tai mėgėjo darbas, bet jame reiškiasi profesionalo fantazija. Sugiminiavimas visai nesurištų daiktų, sukaupimas daugelio panašių dalių į naują, neįprastą vienetą — abstraktus menas. Tačiau jo kūrinių unikalumas rodo ir kūrėjo humorą. Žiūrovas nebūtinai yra meno teisėjas, gali tik pasidžiaugti kūrybiškos dvasios poreiškiais. Kada mėgėjas tampa menininku? Sprendimus galima daryti Anapilyje iki vasario 12 d. **Žrv.**

Toronto Maironio mokyklos Kalėdų eglutės, įvykusios 1994 m. gruodžio 17 d., programoje suvaidintas Nijolės Benotienės paruoštas ir režisuotas vaizdelis "Užburto medžio paslaptis". Nuotraukoje – tėvų komitetas prie Jurgio Sederavičiaus (sėdi viduryje) sukurtos dekoracijos; dešinėje stovi tėvų komiteto pirm. Birutė Batraks Nuotr. G. Paulionienės

KLB Toronto apylinkės tarybos susirinkimas, įvykęs 1994 m. gruodžio 17 d., išrinko naują apylinkės valdybą. Nuotraukoje iš kairės: susirinkimo prezidiumo pirm. adv. Joana Kuraitė-Lasienė, sekr. dr. Genovaitė Bijūnienė; valdyba – A. Empakeris, G. Tumosa, D. Garbaliauskienė – pirm., K. Pajaujis, R. Pacevičius, P. Vilkelis, T. Stanulis. Nuotraukoje nėra kun. A. Simanavičiaus, OFM

KLB Toronto apylinkės naujai išrinktos valdybos pirmasis posėdis įvyko š. m. sausio 17 d. Lietuvių namuose. Pranešimą perskaitė A. Vaičiūnas. Pareigomis pasiskirstyta sekančia tvarka: Danutė Garbaliauskienė – pirmininkė, Kazys Pajaujis – vicepirmininkas, Teodoras Stanulis – sekretorius, Pranas Vilkelis — iždininkas, Algis Empakeris – narys, Raimundas Pacevičius – narys, Gintautas Tumosa – narys.

Buvo aptarti Vasario 16-tosios minėjimo organizaciniai klausimai. Minėjimas įvyks vasario 19 d. Anapilio salėje. Pagrindinį pranešimą skaitys svečias iš Lenkijos — dr. Bronius Makauskas. Pranešimo tema: "Lietuvos nepriklausomybės atstatymas ir Lietuvos-Lenkijos santykių raida". Bronius Makauskas yra Lenkijos lietuvių bendruomenės tarybos pirmininkas, istorikas. Dirba Varšuvos universitete. Jis yra vienas žymiausių lietuvių veikėjų Lenkijoje. Yra parašęs keletą knygų, keliavęs užsienyje. Kviečiame kuo gausiau atsilankyti.

KLB Toronto apyl. valdyba

Toronto Maironio mokykloje vasario 4 d. įvyks tėvų diena. Tėvai kviečiami atvykti ir pasikalbėti su mokytojais bei atsiimti savo vaikų pažymėjimus tarp 9.30 ir 10.30 v.r. (pavardės A iki M) arba tarp 11 v.r. ir 12 v. (pavardės N iki Ž). Iš anksto perspėjama, kad Mokyklų taryba (Metropolitan Separate School Board) yra pakeitusi pažymėjimus. Visų tautybių mokyklose pažymėjimai dabar bus anglų kalba, įvertinimai įrašyti pagal MSSB nustatytą tvarką ir kiekvieno mokinio-ės pažymėjimo nuorašas įtraukiamas į jo-jos "Ontario Student Record", kuriame registruojami visi pažymiai, pastabos ir pasiekimai iki gimnazijos užbaigimo.

Vedėja

Prof. dr. K. Antanavičius iš Lietuvos, vasario 5, sekmadienį, 2.30 v.p.p. Lietuvių namuose skaitys paskaitą "Lietuvos ekonomika — dabartis ir ateitis". Jis kalbės apie priežastis, atvedusias Lietuvos ekonomiką į dabartinę būklę, ir ateities galimybes. Visi kviečiami dalyvauti. **V.K.**

"The Sunday Sun" 1995 m. sausio 22 d. laidoje Matthew Fisher, rašydamas apie čečėnų atsparumą kovoje už nepriklausomybę, tarp kitko iškėlęs rusų žiniasklaidos propagandinį šališkumą, kai triukšmingai buvo paskelbta apie taikliai šaudančių lietuvių moterų būrį, padedantį čečėnams. Tikrovė tokia — jokių kovojančių moterų nei iš Lietuvos, nei iš kur kitur tenai nėra.

Medžiotojų ir žūklautojų klubo "TAURAS"

TRADICINIS METINIS BALIUS

1995 m. vasario 4, šeštadienį, 6 val.vak., Toronto Lietuvių namuose, (1573 Bloor St.W.)

Pakvietimai: J. Šimkus tel. 231-9425, V. Drešeris tel. 233-3334, LN sekmadienio popietėse, pas narius ir prie įėjimo.

Maloniai kviečiame visus į šokių ir pasilinksminimo vakaronę

"ROŽIŲ VAKARAS"

1995 m. vasario 11, šeštadienį, 7.30 v.v.,

Toronto Prisikėlimo parapijos salėje (1021 College Street)

Šokiams gros "Good Time Boys" orkestras. Trumpą programėlę atliks choro nariai.

Įėjimas $8 asmeniui. Stalus galima užsakyti skambinant telefonu **416 252-9157** vakarais.

"Volungė" – Toronto lietuvių choras

"TĖVIŠKĖS ŽIBURIŲ" metinis spaudos vakaras įvyks 1995 m. balandžio 22, Atvelykio šeštadienį, Anapilio salėje. Jau pradėti ruošos darbai, telkiami laimikiai. Galintys prašome juos paaukoti "TŽ" administracijoje.

Jaunoji mažlietuvių moterų karta, norėdama tęsti gražią tradiciją, rengia "Šiupinį" 1995 m. vasario 28 d., antradienį, 7 v.v. Prisikėlimo parapijos salėje. Kviečia visus dalyvauti toje atgaivintoje vakaronėje.

Įvairios žinios

Antrasis tarptautinis Lietuvos teatro festivalis (LIFE) įvyks Vilniuje 1995 m. gegužės 12-21 d.d. Jame dalyvaus Prancūzijos, Ispanijos, JAV, Belgijos, D. Britanijos, Rusijos ir Švedijos teatrai. Smulkesnių informacijų galima gauti LIFE įstaigoje: J. Basanavičiaus 5, 2600 Vilnius, Lietuva, tel. 62 51 58, faksas 62 10 82. **Inf.**

Su inž. Juozu Daniu, Kanados lietuvių bendruomenės ilgamečiu veikėju ir nuolatiniu "Tėviškės žiburių" bendradarbiu, jo 80 metų amžiaus sukakties proga, Lietuvos skaitytojus supažindina "Lietuvos aidas", 1995 m. sausio 5 d. laidoje, Algimanto Nako straipsniu "Lietuvis — įžymus užjūrio hidrotechnikas". Platokas rašinys pailiustruotas sukaktuvininko nuotrauka ir atspaudais Kanados pašto ženklų, kuriuose matomi inž. J. Danio suprojektuoti švyturiai. Pateikti biografiniai bruožai, ilgiau sustota prie sukaktuvininko profesinių darbų, atliktų Kanadoje.

Kanados lietuvių fondo valdyba praneša, kad netrukus bus skirstomos 1994 m. investavimų pajamos pagal gautas prašymų anketas. Prašymai be anketos **nebus** svarstomi. Anketą galima gauti fondo raštinėje, Lietuvių namų raštinėje, KL bendruomenės raštinėje arba paštu, raštu kreipiantis į fondo raštinę. Užpildyta anketa turi pasiekti fondo raštinę ne vėliau kaip 1995 m. kovo 4 d. Pavėluotai gautos anketos nebus svarstomos. Tuo pačiu galima prašyti anketos stipendijoms. Tos anketos turi pasiekti raštinę ne vėliau kaip 1995 m. gegužės 15 d. Adresas: KLF, 1573 Bloor St. W., Toronto, Ontario M6P 1A6.

A. Juozapavičius,
KLF reikalų vedėjas

JAUNA LIETUVAITĖ mokanti anglų, rusų, lenkų kalbas galėtų padėti namų ruošoje ar prižiūrėti senelius. Skambinti tel. 416 767-6858.

RUSŲ ŠEIMAI reikalinga auklė ir namų šeimininkė 30-55 m. amžiaus prižiūrėti vienam vaikui. Turi gerai kalbėti rusiškai. Skambinti tel. 905 883-5676. Kviesti Yeugenia.

CLEAN FOREVER. Valome kilimus, minkštus baldus ir automobilių vidų nauju būdu – sausomis putomis. Kilimas išdžiūna per 1-2 valandas. Labai gera kokybė. Skambinti bet kuriuo laiku. tel. 503-1687.

EUROPEAN CATERING
Gaminamas maistas visom progom, parūpinama salė, muzika, gėlės, sutvarkomi gėrimų (baro) reikalai. Skambinti bet kuriuo laiku: Antanas Gataveckas tel. (416) 626-2099, fax (416) 626-4770 Toronte.

ATLIEKU staliaus, vidaus sienų (drywall), dažymo, elektros įvedimo, vandentiekio sistemos įvedimo (plumbing) darbus. Įrengiu pirtis (saunas). Skambinti Algiui tel. 272-8323.

NAMŲ REMONTO BENDROVĖ "PUNIA"
Atliekame visus lauko ir vidaus remonto darbus: •sienų •vandentiekio •elektros •keramikos plytelių •stiklo blokų •langų •dažymo ir kt. Įrengiame rūsius •vonias •pirtis •lauko verandas •įvažiavimo keliukus (driveways) iš susikabinusių (interlocking) plytų. Dengiame stogus. Skambinti Alvydui tel. 905-848-9628, 416-609-5108 (pager).

Paremkite "Tėviškės žiburius" auka, rėmėjo ar garbės prenumerata, testamentiniu palikimu. Iš anksto dėkingi –
"TŽ" leidėjai

MONTREAL QUE

Ilgokai Montrealyje pasisvečiavę lietuviai šio mėnesio pabaigoje grįžta namo. Sausio 21 d. Aušros Vartų parapijos salėje artimieji surengė išleistuves Juozo Šiaučiulio dukrai R. Andriuškevičienei ir Augustino Mylės giminaitei Z. Bulaukienei. Tuo pačiu lėktuvu grįžta ir K. Vienožinskis, lankęsis pas seserį ir svainį Janiną ir Joną Adomonius.

Kun. Leonas Zaremba, SJ, buvęs Montrealio Aušros Vartų parapijos klebonas, jau kelinti metai profesoriauja Kauno kunigų seminarijoje.

Atvelykio pietus rengia KLK Moterų dr-jos Montrealio skyrius balandžio 23 d. AV parapijos salėje. Moterys prašo kitų organizacijų tą dieną susilaikyti nuo renginių, O Montrealio lietuvius jau dabar ruoštis pietuose dalyvauti. **B.S.**

ADAMONIS INSURANCE AGENCY INC.
Namai - Automobiliai - Prekyba - Atsakomybė
3907A Rosemont Blvd., Montreal, Que. H1X 1L7
Tel. 514 722-3545 **FAX 514 722-3546**
JOANA ADAMONYTĖ, A.I.B. *DONNA SVRAKA, A.I.B.*
PETRAS ADAMONIS, C.I.B. **Res. 514 256-53355**
Greitas ir tikslus patarnavimas. Pasiteiravimas neįpareigoja apsidrausti.

ASF **EUROPARCEL**
APTARNAUJAME LIETUVĄ, LATVIJĄ, ESTIJĄ
NAUJA VIETA – NAUJOS VALANDOS TOKS PAT GERAS PATARNAVIMAS
Nuoširdžiausi linkėjimai mūsų klientams ir sėkmės 1994 metuose. Mes ir toliau su malonumu teiksime aukščiausios klasės patarnavimus bendruomenei. Todėl prašome naudotis mūsų bendrovės paslaugomis. Laukiame paskambinimo dėl siuntinių paėmimo iš jūsų namų. Pristatyti siuntinius galite trečiadieniais nuo 9 v.r. iki 7 v.v.

Siuntiniai pristatomi tiesiog į namus.
Nėra maksimumo svorio.
Minimumas 2 kg, arba $10.00.
Nauja kaina: $5.10 už kg

MONTREALYJE **1450 DE SEVE LASALLE, QUE.**
Naujas telefonas
937-9898
Vytas Gruodis Jr.
SKAMBINKITE INFORMACIJOS IR APTARNAVIMO REIKALAIS BET KADA - 7 DIENAS

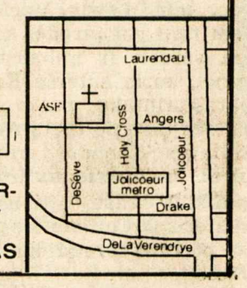

KANADOS LIETUVIŲ JAUNIMO SĄJUNGA ir KLB OTAVOS APYLINKĖS VALDYBA
kviečia jaunimą į Otavos **"WINTERLUDE"** festivalį
1995 m. vasario 10, 11 ir 12 d.d.
Programoje: ** Čiuožimas ant Rideau kanalo;*
** KLB Otavos apylinkės VASARIO 16 minėjimas ir "Sutartinės" koncertas;*
** Linksmavakariai – penktadienį ir šeštadienį.*
Informaciją teikia Juozas Radžius tel. **(613) 231-2339** (namų), tel. **(613) 954-3324** (darbo).
Winterlude Bal de Neige

KILIMŲ IR BALDŲ VALYMAS
EURO *CLEAN*
Greitas patarnavimas, prieinamos kainos, dezinfekcija ir "Stainguard".
SKAMBINKITE VIDMANTUI ŠILININKUI TORONTE
TEL. **456-0717** ARBA **402-7976**

SUMAŽINKITE PAJAMŲ MOKESČIUS VALDŽIAI,
ĮNEŠDAMI SANTAUPAS MŪSŲ KOOPERATYVĖ Į
RRSP
– *Mokame aukštas palūkanas (žiūr. skelbimą 8-tame "Tėviškės žiburių" puslapyje)*
– *Neimame jokio administracinio mokesčio*
– *Prieš 71 gimtadienį galėsite lengvai šias santaupas pervesti į RRIF, nemokant valdžiai jokių mokesčių*
– *Norint gauti mokesčių atleidimą už 1994 metus, įnašą į RRSP reikia įteikti iki* **1995 metų kovo 1 dienos**
Prisikėlimo parapijos kredito kooperatyvas Toronte

TAUPYKIME SAVO ATEITIES GEROVEI!
(Sumažindami pajamų mokesčius)

- **SAUSIS ir VASARIS – RRSP indėlių mėnesiai.**
- Per šiuos mėnesius dalį savo santaupų įdėkite į saugią

"Paramos" RRSP s-tą.

- Jei truks **"Parama" paskolins.**
- "Parama" moka **aukštas palūkanas** už jūsų indėlius.
- "Parama" neima **jokių mokesčių** nei už plano administravimą, nei už patarnavimus įdedant ar išimant.
- "Parama" **mielai patarnaus nariams,** perkėlimui iš kitų RRSP į "Paramos" RRSP planą.
- "Parama" **tuoj pat vietoje išduoda** kvitą dėl mokesčių atleidimo.
- Galite **pasirinkti indėlio terminą:** nuo 1 m. iki 5 m. ar neterminuotus su keičiamu nuošimčiu (variable rate).
- Jūsų RRSP **palūkanos apsaugotos nuo pajamų mokesčių.**
- Prieš 71 gimtadienį RRSP santaupas galima pervesti į RRIF, nemokant valdžiai jokių mokesčių.
- **Nelaukite paskutinės dienos!**
- Paskutinė diena indėliams už **1994 metus**

1995 m. kovo 1 d.
Tel. 416 532-1149

PARAMA LIETUVIŲ KREDITO KOOPERATYVAS